Плата за навучанне ў аўташколах не ўзрасце. Прынамсі сёлета...

Пакуль не змяншаецца ажыятажны попыт на навучанне ў аўташколах. Як адзначаюць у Міністэрстве транспарту і камунікацый, ісцюць чэргі. Сярод будучых аўтааматараў пайшла пагалоска наконт таго, што павялічаць расцэнкі на навучанне. У Мінтрансе запэўнілі: да канца гэтага года адпаведная плата павялічвацца не будзе. Магчыма, змяненні адбудуцца ў наступным годзе.

У бліжэйшы час плануецца павысіць плату за праезд у грамадскім транспарце

Аб гэтым заявіў журналістам першы намеснік міністра транспарту і камунікацый Мікалай Верхавец. У прыватнасці, мяркуецца, што тарыфы на перавозку пасажыраў у аўтобусах міжгародніх і прыгарадных зносінаў узрастуць у лістападзе, а ў гарадскіх маршрутах — у снежні.

Прапанаваны пакаштоўны цэннік сумесна адпрацоўваецца спецыялістамі Мінтранса і Мінэканомікі, а канчатковае рашэнне прыме Урад. Як заўважыў Мікалай Верхавец, змяненне тарыфаў не будзе значным — хутчэй за ўсё, у межах 15-20 працэнтаў. Павелічэнне расцэнак адбываецца не так часта: да прыкладу, тарыфы на праезд у аўтобусах прыгарадных маршрутаў не павышаліся з лістапада 2006 года. Такія змяненні даўно наспелі, паколькі цяпер за кошт рэалізацыі білетаў на праезд кампенсуецца толькі каля 70—75 працэнтаў сабекошту перавозак.

Ільготы для пенсіянераў і студэнтаў уводзіць не будуць

Штогод павялічваецца колькасць маршрутаў грамадскага транспарту. А вось аб'ём перавозак змяншаецца: сёлета за студзень—верасень у параўнанні з такім жа перыядам мінулага года адпаведны паказчык зменшыўся на 12,5 працэнта. Такая сітуацыя тлумачыцца ў тым ліку неабходнасцю выконваць сацыяльныя стандарты ў транспартнай галіне. Колькасць прыгарадных паездак сёлета ўзрасла за кошт пенсіянераў, для якіх з 1 мая па 1 кастрычніка была ўведзена 50-працэнтная аплата за праезд. Як заўважыў першы намеснік міністра транспарту і камунікацый Мікалай Верхавец, практыкаваць такія меры надалей не плануецца. Прынамсі, сёлета. Разам з тым не выключана магчымасць ўвядзення льготнага праезду налета.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

23 КАСТРЫЧНІКА 2008 г. ЧАЦВЕР

№ 201 (26314)

Кошт 500 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

Да ведама дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Першая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання пачне сваю работу 27 кастрычніка 2008 года ў 10 гадзін у зале пасяджэнняў Палаты прадстаўнікоў (Дом Урада, Авальная зала). Рэгістрацыя дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў будзе праводзіцца 27 кастрычніка 2008 года з 8.00 да 9.50 у фае залы пасяджэнняў.

1020 годдзе Хрышчэння Русі 2008

ВЯЛІКАГА КНЯЗЯ МІНСК СУСТРЭЎ СОНЦАМ І КВЕТКАМІ

Учора ў Мінскі Свята-Духаў кафедральны сабор прыбылі мошчы святога роўнаапостальнага князя Уладзіміра, Хрысціцеля Русі. Усё адбылося так, як і было запланавана: а другой гадзіне дня картэж са святыняй спыніўся ля ўвахода ў сабор, дзе ўжо сабралася безліч вернікаў. Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі ў суправаджэнні свяшчэнначалля ўнёс каўчэжац з часцінкай мошчаў святога князя ў храм. Прыкметна, што ля ўвахода працэсію сустракалі выстраеныя ў дзве шарэнгі вучні Мінскага Сувораўскага ваеннага вучылішча. Нават надвор'е, празрыстае і сонечнае, здавалася, уключылася ва ўрачыстасць людзей на зямлі.

Святому князю Уладзіміру людзі моляцца пры хваробах вачэй, але сама малітва ўтрымлівае больш глыбокі сэнс, маючы на ўвазе не толькі цялесныя вочы, колькі духоўныя, а таксама сардэчную мудрасць. Але больш за ўсё таго, хто «пасвіў сваю зямлю праўдаю, мужнасцю і розумам», просяць аб апецы дзяржавы, міру і згоды, а таксама аб умацаванні веры і аб тым, каб быць годнымі нашчадкамі яго апостальства на гэтай зямлі. Святкаванне святому роўнаапостальнаму Уладзіміру было ўсталявана святым Аляксандрам Неўскім пасля таго, як 15 мая 1240 года дапамогай і заступніцтвам святога Уладзіміра ім была атрымана знакамітая Неўская перамога над шведскімі крыжаносцамі. Але царкоўнае ўшанаванне святога князя пачалося значна раней, усяго праз некалькі дзесяцігоддзяў пасля яго спачыну.

Мошчы роўнаапостальнага князя былі знойдзены ў сярэдзіне XVII стагоддзя мітрапалітам Пятром (Магілам) у час раскопак Дзесяцінай царквы ў Кіеве. Частку мошчаў

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

свяціцель Пётр перадаў у Свята-Успенскі сабор Маскоўскага крамля.

Пасля рэвалюцыі мошчы знаходзіліся ў экспазіцыі лаўрскага Музея культаў і побыту. Перад вайной вядомы скульптар-антраполаг Міхаіл Герасімаў вывез мошчы для аднаўлення гістарычнага аблічча князя Уладзіміра ў Ленінград, дзе яны ў час вайны і блакады горада бясследна зніклі. У 2005 годзе, па просьбе Блажэннейшага мітрапаліта Кіеўскага і ўсяе Украіны Уладзіміра ва Украіну была вернута частка мошчаў, якая ў свой час была перададзена Успенскаму сабору Маскоўскага крамля.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Акцыя «Звязды»: «Мова — душа народа»

ПРЭСТЫЖ, МОДА ПЛЮС УНУТРАНАЯ ПАТРЭБНАСЦЬ

Наша газета літаральна некалькімі сказамі паведамляла па ініцыятыве ідэолагаў Брэсцкага аблвыканкама аб уласным удасканаленні ведання беларускай мовы. Сёння мы працягваем размову на гэту тэму з начальнікам галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы аблвыканкама Аляксандрам РАГАЧУКОМ.

— Варта было ў «Звяздзе» азвацца словам пра пачын вашага калектыву, як тэму падхапілі на інтэрнэт-сайтах, у друкаваных СМІ і развілі ў такіх накірунках, што ні аўтару той заметкі, ні герою яе век не думалася б.

— Шчыра кажучы, я таксама не чакаў наогул якога-небудзь рэзанансу. А ўжо такога! Што парадавала: мне тэлефанавалі людзі з розных канцоў Беларусі і дзякавалі. Адразу пасля публікацыі ў «Звяздзе» пазваніў чалавек, праца якога звязана са словам, з Віцебскай вобласці. Званілі калегі ў парадку, так бы мовіць, абмену вопытам. А што датычыцца інтэрнэт-практыкаванняў на мяжы інсінуацый, то гэта ўсяго толькі прыкмета нашага часу. І няварта ёй надаваць вялікага значэння.

— Відаць, толькі ў нас з жаданнем дзяржаўнага чыноўніка загаварыць на мове тытульнай нацыі можна зрабіць сенсацыю...

— На жаль. Але ж трэба неяк пераадольваць гэту заскарузласць у свядомасці. Вось мы і ўзяліся ў індывідуальным парадку ў асобна ўзятым сваім калектыве. Стараемся хоць бы адзін дзень у тыдзень рабіць беларускамоўным ужо нейдзе каля года, чаго ні ў якім разе не збіраліся афішаваць, бо гэта не паказуха, не дзівацтва нейкае. Нядаўна вось жаніўся адзін з нашых супрацоўнікаў, дык яны з жонкай ў ЗАГСе замовілі цырымонію на роднай мове. Значыць, ёсць такая патрэбнасць. І нарадзілася яна сама сабой ходам жыцця. Да нас жа прыходзіць шмат людзей. Калі да цябе звяртаюцца наведвальнікі на беларускай мове, а ты не можаш ім граматна адказаць, то з'яўляецца адчуванне ўласнай цьмянасці і несвядомасці, адным словам, дыскамфорту. А яшчэ, як бы ні дзіўна гучала, нас да нашай беларускасці ўвесь час ненавязліва падштурхоўваюць суседзі. Гадоў колькі таму давялося працаваць з расійскай дэлегацыяй, якая ўдзельнічала ў Днях памяці, што праводзяцца ў нас у дваццатых чыслах чэрвеня. У складзе групы былі артысты, рэжысёры, сцэнарысты. Яны жылі ў Брэсце недзе з месяц. На развітанне прыйшлі падзякаваць за прыём, за спрыянне ў працы, гаварылі, што спадабаліся нашы песні і парадак. Між іншымі былі і такі водгук: ёсць у нас многа добрага, але нічога няма беларускага, тэлевізар уключыш — спрэс руская мова, большасць газет рускамоўныя, уся рэклама і налепкі і назвы — таксама. Давялося падзівіцца. Літаральна ў мінулыя выхадныя ў абласным цэнтры маладзёжнай творчасці праходзіў канцэрт удзельнікаў праекта «Дзеці Масквы і Беларусі спяваюць разам». Дык вось маскоўскія артысты спецыяльна пераклалі некалькі дзіцячых хітоў на беларускую мову і выканалі на заключным канцэрце. Я прывёў толькі прыклады стаўлення да нашай мовы масквічоў. А ўжо калі сустракаеш суседзяў — украінцаў ці палякаў — то загадзя сябе ніякавата адчуваеш за наш знешні беднаваты нацыянальны антураж. Усё пералічанае, мусіць, па крупінцы спрыяла ўзнікненню ўнутранай патрэбы большую ўвагу надаваць дзяржаўнай мове.

— З вашым калектывам зразумела. А як, на ваш погляд, укараніць гэтую патрэбу ў грамадстве?

— Гэта вельмі складаны працэс. У маладзёжным асяродку мова, відаць, можа прыжывацца як мода, як нейкі прэстыж. Але ж калі паглядзець вакол сябе, то ўбачыш, што даволі часта мы не выкарыстоўваем таго, што ляжыць на паверхні і, вобразна кажучы, само просіцца (бяры са стала стос запрашальных паштовак). Ну вось хіба гэта справа, што стандартныя запрашэнні пішуцца толькі па-руску? Будзем арыентаваць ідэолагаў на месцах, каб на святах, урачыстых мерапрыемствах, у наглядная агітацыі заўсёды было месца роднаму слову. Праблема насамрэч зусім няпростая, загадам, цыркулярам яе не вырашыш. Але ж надаць увагу, пашану свайму слову, сваёй гісторыі, сваім культурным традыцыям — наш абавязак.

— З увагі да слова пачынаюцца канкрэтныя справы, мерапрыемствы...

— Сапраўды так, стараемся нешта зрабіць і канкрэтнае. Летась, напрыклад, на Брэстчыне, першай сярод рэгіёнаў краіны, была заснавана абласная літаратурная прэмія. Яна ў нас носіць імя Калесніка, у мінулым годзе ўручэнне праводзілі ў Лунінецкім раёне. Сёлета ўручэнне прэміі будзе прымеркавана да юбілею Яўгеніі Янішчыц, які мы ўрачыста адзначым на Піншчыне ў канцы лістапада. Спецыяльна да гэтай даты падрыхтаваны выпуск альманаха «Літаратурная карта Брэстчыны», які выйдзе ў свет днямі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Пасланне Сінода Беларускай Праваслаўнай Царквы да 1020-годдзя Хрышчэння Русі

Узлюбленыя ў Госпадзе айцы, браты і сёстры — клір, манахі і паства Беларускай Праваслаўнай Царквы, дарагія суайчыннікі!

Два дзесяцігоддзі таму адбылася падзея, якая паклала пачатак адраджэнню Праваслаўнай Царквы на гістарычных землях Святой Русі і паслужыла духоўнаму праабражэнню народаў Русі Вялікай, Белай і Малой.

У 1988 годзе ўвесь хрысціянскі свет спрабаваў зразумець, чым стане 1000-гадовы юбілей Хрышчэння русічаў у водах Дняпра святым роўнаапостальным князем Уладзімірам? Ці будзе святкаванне гэтай даты значным толькі для вузкага ў тыя часы кола веруючых людзей, ці яно знойдзе больш шырокі водгук у грамадстве? Ці жывая яшчэ памяць народа пра свае праваслаўныя карані і вялікую гісторыю і ці чакае яна свайго абуджэння?

Сама гісторыя адказала на гэтыя пытанні ў час 1000-годдзя Хрышчэння Русі...

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Дзень БАТЭ

Таго пад'ёму, на якім зараз знаходзіцца беларускі футбол, яго гісторыя яшчэ не ведала. Аптымізм, які выклікае выступленне абноўленай нацыянальнай зборнай, выхад маладзёжнай каманды ў фінал чэмпіянату Еўропы, і нарэшце, БАТЭ. Яго нічыя ў выязным матчы з уладальнікам Кубка УЕФА і Суперкубка Еўропы, піцерскім «Зенітам», у трэцім этапе групавога раўнда Лігі чэмпіёнаў з разраду сенсацый паступова пераходзіць у заканамернасць — ад барысаўскага клуба пачынаюць чакаць выніку і за камандай паступова замацоўваецца вызначэнне няўступнай, якая нікому проста так ачкі не падорыць.

Тым не менш у Еўропе да матча ў Піцеры ў поспех БАТЭ па-ранейшаму не верылі. Так, вядомая брытанская букмекерская кантора найбольш верагодным прызнавала вынік 2:0 на карысць «Зеніта». Каэфіцыент на перамогу каманды з Расіі складаў 1,25. У нічыйны вынік букмекеры не верылі (і дарэмна) — каэфіцыент 5,25, гэтак жа як і ў перамогу беларусаў — 13,0. Шапказакідальніцкія настроі валодалі і сярод саміх піцерцаў — напярэдадні матча мясцовыя газеты выходзілі з загалоўкамі кшталту «Паправім розніцу забітых і прапушчаных мячоў» і «Сёння наш чэмпіён сустракаецца з запісным аўтсайдарам». Футбольны гуру Дзік Адваакат перад матчам заявіў: «Для мяне ў беларускай камандзе сакрэтаў няма. Я бачыў некалькі яе гульняў і ведаю, чым моцны гэты клуб. Мы ведаем, якія хады неабходна зрабіць для перамогі». Гульня ў чарговы раз даказала, што БАТЭ трапіў у групавы этап Лігі чэмпіёнаў невыпадкова.

Гэта ў чарговы раз прагучала на пасляматчавай прэс-канферэнцыі, якую трансляваў афіцыйны сайт «Зеніта», ад **галоўнага трэнера БАТЭ Віктара ГАНЧАРЭНКІ.** «Мне ўжо даводзілася неаднаразова адзначаць, што намі ганарыцца Барысаў і ўся краіна. Нягледзячы на тое, што нам прадказвалі нуль ачкоў у шасці матчах, мы даказваем, што ў футбол сёння ўмеюць гуляць усе, і можна гуляць з любой камандай на перамогу.

(Працяг на 2-й стар.)

ISSN 1990 - 763X

ВЫНІКІ ДЗЕЙНАСЦІ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ТРЭЦЯГА СКЛІКАННЯ

Асноўныя намаганні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь трэцяга склікання былі засяроджаны на ўдасканаленні заканадаўства практычна ва ўсіх яго сферах. У адпаведнасці з задачамі, пастаўленымі ў штогадовых пасланнях Кіраўніка дзяржавы беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу, Савет Рэспублікі забяспечваў комплекснае заканадаўчае рэгуляванне грамадскіх адносінаў зыходзячы з сацыяльна-эканамічных і палітычных рэалій.

Заканатворчая дзейнасць. За ўвесь перыяд дзейнасці Савета Рэспублікі трэцяга склікання разгледжаны 471 законапраект, прынята да ведама 75 дэкрэтаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Праведзена вялікая работа па кадыфікацыі заканадаўства.

Актыўнае ўзаемадзеянне Савета Рэспублікі з суб'ектамі заканадаўчага працэсу садзейнічала павышэнню якасці законаў, якія прымаюцца Парламентам. Калі ў перыяд работы Савета Рэспублікі першага склікання доля адхіленых законапраектаў складала 6,6 працэнта, то цяпер — толькі 2,5 працэнта. Колькасць законаў, падпісаных Прэзідэнтам з пярэчаннямі, а таксама вернутых у Палату прадстаўнікоў для паўторнага разгляду і галасавання, знізілася з 12,5 працэнта (у другім скліканні) да 2,5 працэнта.

Вялікая ўвага надавалася прагназаванню сацыяльна-эканамічных і іншых наступстваў законаў, якія прымаюцца. Гэтыя пытанні вывучаліся і падчас сустрэч членаў Савета Рэспублікі з працоўнымі калектывамі, а таксама ў ходзе іх удзелу ў сесіях мясцовых Саветаў дэпутатаў, пасяджэннях выканаўчых і распарадчых органаў.

У сферы канстытуцыйнага заканадаўства комплексна ўрэгуляваны прававы статус і дзейнасць Парламента, Урада, судовай сістэмы і органаў пракуратуры. У гэтых мэтах прыняты законы «Аб Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь», «Аб Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь», «Аб пракуратуры Рэспублікі Беларусь», Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб судаўладкаванні і статусе суддзяў. Разгледжаны праекты законаў, якія забяспечваюць удасканаленне нарматворчай дзейнасці, выбарчага заканадаўства і заканадаўства аб дзяржаўнай службе, а таксама якія прадугледжваюць спрашчэнне парадку прыняцця спадчыны і аказання натарыяльных паслуг. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб асновах адміністрацыйных працэдур» комплексна і сістэмна рэгулюе пытанні ажыццяўлення адміністрацыйных працэдур па зваротах грамадзян. Заканадаўчыя рашэнні ў гэтых сферах накіраваны на рэалізацыю асноўных канстытуцыйных правоў і свабод грамадзян і павышэнне эфектыўнасці функцыянавання дзяржаўнага механізму ў цэлым.

Асаблівая ўвага надавалася развіццю заканадаўства ў эканамічнай сферы. Работа была накіравана на павышэнне інвестыцыйнай прыцягальнасці нацыянальнай эканомікі (у тым ліку і на рэгіянальным узроўні), паляпшэнне дабрабыту насельніцтва шляхам удасканалення бюджэтнага, падатковага і банкаўскага заканадаўства, яго сістэматызацыі, заканадаўчага замацавання правоў грамадзян пры аказанні банкаўскіх, жыллёва-камунальных і іншых паслуг. Прыняцце Бюджэтнага кодэкса, законаў «Аб іпатэцы», «Аб абароне правоў спажыўцоў жыллёва-камунальных паслуг», «Аб гарантаваным вяртанні банкаўскіх укладаў (дэпазітаў) фізічных асобаў» і «Аб крэдытных гісторыях» дазволіла ўпершыню на заканадаўчым узроўні замацаваць рэгламентаваныя названымі актамі пытанні.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

АБ ВЫНІКАХ ДЗЕЙНАСЦІ ПАЛАТЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ТРЭЦЯГА СКЛІКАННЯ

23 кастрычніка 2008 года завяршае работу дзявятая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь трэцяга склікання. Галоўным вынікам сесіі стала прыняцце праекта Закона «Аб рэспубліканскім бюджэце на 2009 год». Бюджэтам прадугледжана дзяржаўная падтрымка прыярытэтных галінаў эканомікі — прамысловасці, транспарту, сельскай гаспадаркі і аграпрамысловага сектара ў цэлым. Захавана сацыяльная накіраванасць выкарыстання бюджэтных сродкаў. У ліку прыярытэтаў — ахова здароўя, адукацыя, ахова навакольнага асяроддзя, жыллёвыя і камунальныя паслугі, сацыяльная палітыка, пераадоленне наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Прадугледжана павышэнне зарплат, пенсій і дапамог. Мэта фінансавых параметраў, закладзеных у рэспубліканскі бюджэт, — павышэнне якасці жыцця ў нашай краіне на аснове дынамічнага эканамічнага росту.

У пакеце з бюджэтам на 2009 год прыняты праект Закона «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях падаткаабкладання». Ухваленыя дэпутатамі папраўкі ў дзеючае падатковае заканадаўства дазволяць праводзіць далейшую аптымізацыю падатковай сістэмы і зніжаць падатковую нагрузку.

У ліку найбольш значных дакументаў, прынятых на сесіі, — праекты законаў «Аб асновах адміністрацыйных працэдур», «Аб крэдытных гісторыях», «Аб інфармацыі, інфарматызацыі і ахове інфармацыі», «Аб асновах дзейнасці па прафілактыцы правапарушэнняў», «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон «Аб радыяцыйнай бяспецы насельніцтва».

З заканчэннем дзявятай сесіі завяршаецца чатырохгадовы тэрмін паўнамоцтваў Палаты прадстаўнікоў трэцяга склікання.

За гэты перыяд праведзена 128 пленарных пасяджэнняў. Дэпутаты разгледзелі больш за тысячу пытанняў, прынялі 291 законапраект у першым чытанні, 471 — у другім, у тым ліку 7 праектаў кодэксаў, 168 праектаў законаў аб ратыфікацыі міжнародных дагавораў і пагадненняў.

Сфарміраваная за чатыры гады нарматыўная прававая база з'яўляецца вынікам канструкцыйнага ўзаемадзеяння Палаты прадстаўнікоў з Кіраўніком дзяржавы А.Р. Лукашэнкам, Адміністрацыяй Прэзідэнта, Саветам Міністраў і Саветам Рэспублікі. Ключавое значэнне ў забеспячэнні плённасці заканатворчага працэсу адыграла каардынуючая роля Прэзідэнта, яго штогадовыя пасланні беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу, якія вызначылі стратэгію развіцця беларускага парламентарызму.

Забяспечана скарачэнне тэрміну разгляду ў Палаце прадстаўнікоў законапраектаў. Як правіла, яны прымаюцца на працягу года з моманту іх паступлення.

Упершыню на постсавецкай прасторы ў нашай краіне прыняты праграмны Закон «Аб зацвярджэнні Асноўных накірункаў унутранай і знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь».

Дэпутаты прынялі 38 прынцыпова новых законаў, у тым ліку 3 кодэксы: Кодэкс аб судаўладкаванні і статусе суддзяў, Працэсуальна-выканаўчы кодэкс аб адміністрацыйных правапарушэннях і Бюджэтны кодэкс Рэспублікі Беларусь.

Блок законаў у сферы дзяржаўнага будаўніцтва папоўніўся абноўленымі базавымі законамі «Аб Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь», «Аб Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь», «Аб пракуратуры Рэспублікі Беларусь», «Аб органах унутраных спраў Рэспублікі Беларусь», «Аб міжнародных дагаворах Рэспублікі Беларусь».

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 23.10.2008 г. (для б/н разлікаў)	
1 долар ЗША	2 114,00
1 еўра	2 802,64
1 латвійскі лат	3 951,77
1 літоўскі літ	811,72
1 чэшская крона	110,91
1 польскі злоты	778,47
1 расійскі рубель	79,95
1 украінская грыўня	382,97

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ	
USD	26,4417
10 UAH	48,0977
1000 BYR	12,5109
EUR	35,0881

Курс у гандлёвых кампаніях (на 22.10.2008 г.)	
USD	2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2008 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

Сярэдняя заработная плата работнікаў Беларусі ў верасні склала Br942 тыс. 941

Налічаная сярэдняя заработная плата работнікаў Рэспублікі Беларусь у верасні гэтага года склала Br942 тыс. 941, паведамілі карэспандэнту БЕЛТА ў Нацыянальным статыстычным камітэце. Гэты паказчык у жніўні гэтага года быў роўны Br938 тыс. 342. У Белстаце праінфармавалі, што налічаная сярэдняя заработная плата рабочых і служачых у верасні склала Br960 тыс. 430 (у жніўні яна была Br948 тыс. 939).

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Минский городской территориальный фонд государственного имущества извещает о проведении открытого аукциона без условий по продаже имущества республиканской собственности – легкового автомобиля «Фольксваген Мультиван» гос. номер 72-72 РН. **Аукцион состоится 26 ноября 2008 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Пашкевич, 3, конференцзал.**

Продавец – Государственное внешнеторговое унитарное предприятие «Белспецвнештехника», 220029, г. Минск, ул. Пашкевич, 3.

Организатор – Минский городской территориальный фонд государственного имущества, 220050, г. Минск, пр. Независимости, 8.

Наименование и начальная цена продажи:

- автомобиль «Фольксваген Мультиван» – 13 127 000 белорусских рублей.

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица. Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются до 17.00 до 25 ноября 2008 г. по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 8, каб. 227.

Для участия в аукционе необходимо представить:

заявление на участие в аукционе по установленной форме;

юридическим лицам – резидентам Республики Беларусь – нотариально заверенные копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации, представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность.

представителям физических лиц – резидентов Республики Беларусь – нотариально заверенную доверенность;

юридическим лицам – нерезидентам Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения;

юридическим и физическим лицам – нерезидентам Республики Беларусь – документ о состоятельности, выданный обслуживающим его банком или иной кредитно-финансовой организацией, с заверенным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык;

представителям юридических и физических лиц – нерезидентов Республики Беларусь – легализованную в установленном порядке доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе физические лица, представители физических и юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Участником аукциона перечисляется задаток в белорусских рублях в размере 10 процентов от начальной цены заявленного лота на р/с 3012000000788 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 795, УНП 101080981 Государственного внешнеторгового унитарного предприятия «Белспецвнештехника». Заверенная банком копия платежного поручения, подтверждающая внесение задатка, представляется Организатору аукциона.

Участники аукциона возмещают фактические затраты на подготовку и проведение аукциона согласно счет-фактуре в течение трех банковских дней со дня проведения аукциона.

Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Договор купли-продажи заключается в течение 20 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона с участником, выигравшим торги. Оплата за имущество осуществляется по безналичному расчету разовым платежом в течение 30 календарных дней от даты подписания договора купли-продажи. До подписания договора купли-продажи победитель аукциона (физическое лицо) в соответствии с действующим законодательством предъявляет справку о представлении декларации об объемах и источниках денежных средств, расходуемых на совершение имущественной сделки.

Более подробную информацию об имуществе, которое предлагается для продажи, можно получить по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, 8, каб 227, контактный телефон: (017) 200 20 89; ознакомиться с имуществом можно по адресу: г. Минск, ул. Пашкевич, 3, контактный телефон: (017) 284 40 11.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» по поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства, при Слуцком райисполкоме

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенных в доход государства: **Лот № 1:** *швейный цех (2-этажное кирпичное здание), об. пл. 394,2 кв.м,* расположенного: Слуцкий район, д. Греск, ул. Минская, д. 1. Начальная цена – 73 500 000 бел. рублей. **Лот № 2:** *торговый павильон (магазин № 63), об. пл. 118,7 кв.м,* расположенного: г. Слуцк, ул. Ленина, 284. Начальная цена – 53 000 000 бел. рублей. Задаток 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Оплата за объект должна быть осуществлена в течение 2 месяцев и 25-ти дней с даты проведения торгов. Объекты продаются без условий. Переход прав на земельный участок будет осуществлен по решению местного исполкома. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **25.11.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **24.11.2008 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8017) 2246134. Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

Парламенцкі дзённік

ФІНАЛЬНАЯ НОТА — ЭКАНАМІЧНАЯ

На заключным пасяджэнні ў верхняй палаце парламента разгледзелі салідны блок дакументаў фінансавага характару.

У прыватнасці, на суд сенатараў былі прадстаўленыя бюджэт краіны на наступны год, змяненні ў падатковым заканадаўстве, а таксама праект закона аб крэдытных гісторыях, папраўкі ў закон аб свабодных эканамічных зонах, праект закона аб ратыфікацыі пагаднення з Расіяй аб рэгуляванні пытанняў уласнасці Саюзнай дзяржавы і шэраг іншых. Іх пракаментаваў журналістам Сцяпан Пісарэвіч, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па эканоміцы, бюджэце і фінансах:

— Гэта вельмі важныя законапраекты, у першую чаргу — падатковае заканадаўства. Мы на працягу ўсяго склікання праводзілі вялікую работу па яго ўдасканаленні. Была створана спецыяльная рабочая група пры Урадзе. Мэта была адна — зрабіць падатковую сістэму прасцейшай, зменшыць колькасць падаткаў. Нормы падатковага заканадаўства павінны мець характар прамога дзеяння. У гэтым рэчышчы ўносяцца змены і сёлета.

Пра меры, зафіксаваныя ў законапраекце, мы падрабязна пісалі раней, калі ён разглядаўся ніжняй палатай. Тым не менш, нагадаем некаторыя з іх. Будзе зніжана стаўка збору для сельгасвытворцаў з двух працэнтаў да аднаго. Зменшыцца плата за рэгістрацыю транспартных сродкаў, будзе ўстаноўлена стаўка падаходнага падатку ў памеры 12 працэнтаў. Усе прадугледжаныя змяненні дазволяць знізіць падатковую нагрузку на 1,3 працэнтнага пункта да ВУП і пакінуць у распараджэнні суб'ектаў гаспадарання больш як два трыльёны рублёў.

Бюджэт дзяржавы на 2009 год захавае сацыяльную накіраванасць. «Павышэнне рэальных даходаў насельніцтва — галоўная задача нашай краіны, як і павышэнне дабрабыту людзей, якасці іх жыцця», — адзначыў сенатар. Закладзены ў бюджэце рост заробкаў, найперш у бюджэтнай сферы, арыентаваны на суму ў 550 долараў (у эквіваленце) да канца наступнага года. Больш высокімі тэмпамі будуць фінансавацца выдаткі на такія сацыяльна значныя сферы, як ахова здароўя, адукацыя, спорт і іншае.

— Налета неабходна ўвесці ў эксплуатацыю шэсць мільёнаў квадратных метраў жылля, — дадаў сенатар. — У гэтай сувязі закладзеныя пэўныя сродкі ў выглядзе льготных крэдытаў для насельніцтва.

Паразважаў Сцяпан Пісарэвіч і наконт уплыву фінансавага крызісу на выкананне ўхваленага парламентам бюджэту-2009:

— Вядома ж, крызіс, калі, скажам, і не напрамую, а праз нейкі фондавы рынак, іншыя механізмы, можа нас крануць. І перш за ўсё гэта зніжэнне попыту на нашу прадукцыю. У бюджэце закладзены даволі салідныя механізмы, якія дазволяць кампенсаваць любыя змяненні як на знешніх рынках, так і на ўнутраным. У нас ёсць гарантыі ў бюджэце па росце заробку, забеспячэнні харчовай бяспекі нашай краіны і па забеспячэнні жыллём. Вось гэтыя прыярытэты, якія закладзены ў бюджэце, яны непарушныя, і я думаю, што мы тут зможам справіцца. Вядома ж, самае галоўнае сёння — павышаць унутраны попыт. Нават калі нейкія знешнія фактары будуць уплываць на нашу прадукцыю, каб мы маглі за кошт унутраных крыніц павышаць сваю канкурэнтаздольнасць.

Ала МАЧАЛАВА.

«Да 2015 года беларуская армія будзе поўнасцю перааснашчана і прыведзена ў адпаведнасць самым высокім сусветным стандартам»

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, адказваючы на пытанні беларускіх і замежных журналістаў па завяршэнні аператыўнага комплекснага вучэння «Восень-2008».

Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, перыяд спаду для Узброеных Сілаў Беларусі, таксама як і іх станаўлення і асноўнага пераасншчэння, завяршыўся. Яшчэ ў сярэдзіне 90-х Беларусь сур'ёзна занялася выпрацоўкай канцэпцыі, планаў абароны дзяржавы і мадэрнізацыі Узброеных Сілаў. У выніку Беларусь поўнасцю аднавіла сваю абараназдольнасць.

«Некалі армія знаходзілася ў сумным стане, людзі саромеліся насіць пагоны. Таму я надзеў ваенную форму, каб прадэманстраваць, што армія цяпер у пашане ў нашым грамадстве і выйшла на ўзровень практычна 100-працэнтнай баявой гатоўнасці», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

За апошні час ваенна-палітычная абстаноўка ў свеце значна змянілася.

«Мы сёння дакладна ведаем, што такое сучасная вайна, вывучылі вопыт вядзення ваенных дзеянняў у канфліктных сітуацыях на прыкладзе іншых дзяржаў», — адзначыў Прэзідэнт.

Калі падчас вучэнняў дзесяцігадовай даўнасці беларуская армія «ваявала» фронт на фронт, то цяпер гэта поўны анахранізм. Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, ніхто такімі франтамі, як гэта было ў мінулым стагоддзі, супраць нас ваяваць не будзе. Калі нават яна была б на тэрыторыі нашай краіны, то гэта была б для нашага праціўніка самая нявыгадная вайна — сам прыродны ландшафт вызначае гэты факт. Таму і рыхтавацца трэба да іншага: цяпер войны вядуцца з выкарыстаннем высокадакладных узбраенняў і высокадакладных спосабаў прымянення гэтых узбраенняў. «Улічваючы гэтыя фактары, вучэнне, якое завяршылася, выгадна адрознівалася ад папярэдніх», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

«Мы ідзём за часам, бачым, якія цяпер войны, — адзначыў Прэзідэнт. — Больш за тое, мы прагназуем, што будзе надалей».

Аляксандр Лукашэнка таксама падкрэсліў, што вучэнні праводзяцца не толькі для трэніроўкі, але і для таго, каб паказаць, што з Беларуссю мецы справу шляхам высвятлення адносінаў праз прыцэл зброі «смяротна небяспечна». Паводле вызначэння беларускага лідара, «вучэнні — гэта фактар вялікага стрымлівання».

Галоўнакамандуючы — Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ва Узброеных Сілах дастаткова кадраў, створаны падраздзяленні тэрытарыяльнай абароны, перабудавана армія, зроблена ўсё неабходнае, каб кіраваць дзяржавай у крызісныя моманты. Так, паводле слоў кіраўніка дзяржавы, сёння пры неабходнасці Беларусь можа адмабілізаваць да 500 тысяч чалавек.

Звяртаючыся да пытання кантрактнай службы, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што, напрыклад, у спецпадраздзяленнях павінны служыць падрыхтаваныя шматвопытныя афіцэры. Аднак ваенным вадзіцелем ці нават мотастралком можа служыць амаль кожны беларускі юнак. Таму тэрміновая служба, дзе гэта магчыма, будзе выкарыстоўвацца і надалей.

Аляксандр Лукашэнка даў пазітыўную ацэнку ўзаемадзеянню беларускіх і расійскіх ваенных падчас праведзеных вучэнняў.

«Я вельмі ўдзячны расіянам, якія прыбылі ў Беларусь для ўдзелу ў гэтым вучэнні. Але шчыра скажу: хацелася б большай прысутнасці нашых братоў-расіян у такіх вучэннях», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Вядома ж, гэта не танная справа, але выдаткі таго каштуюць.

Закранаючы ўзаемадзеянне з партнёрамі ў рамках Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы, Аляксандр Лукашэнка выказаў перакананасць у тым, што ў АДКБ ёсць вельмі вялікія перспектывы.

«У АДКБ зроблена нямала, але трэба яшчэ вельмі многа працаваць, каб стаць у бліжэйшы час патэнцыяльна надзейнай апорай гэтага рэгіёна планеты, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — У гэтай арганізацыі ёсць вельмі вялікая перспектыва. Прынамсі, беларусы будуць рабіць усё, каб АДКБ стала і добрым, надзейным партнёрам для тых, хто хоча з намі супрацоўнічаць, і добрым стрымальным фактарам для тых, хто спрабуе бразгаць зброяй».

Сяргей ПРОТАС.

Абзац

■ Нацыянальная кампанія «Белавія» аб'явіла аб зніжэнні кошту авіябілетаў на рэйсы з Мінска ў Рым і Мілан. Кошт білетаў у абодва бакі складзе 199 еўра (без аэрапортавых збораў і таксаў). На білеты для дзяцей да 2-х гадоў прапануецца скідка ў памеры 90 працэнтаў, для дзяцей ад 2 да 12 гадоў яна складае 25 працэнтаў. Продаж білетаў па спецыяльных тарыфах будзе ажыццяўляцца да 30 лістапада г.г., а падарожнічаць можна па такіх білетах да 31 сакавіка 2009 года (за выключэннем перыяду з 15 снежня 2008 года па 15 студзеня 2009 года).

■ У Клімавічах дзесяцікласнік у чатыры гадзіны раніцы ўзламаў дзверы раённай арганізацыі Чырвонага Крыжа і скраў мікрахвалевую печ. Затым падпаліў офіс, каб схаваць сляды крадзяжу. Агонь быў патушаны супрацоўнікамі раённага падраздзялення МНС. Узбуджана крымінальная справа.

■ Іспанская паліцыя затрымала 27 чалавек за продаж і выкарыстанне падробленых дыпломаў аб вышэйшай адукацыі. Большасць дакументаў прададзеныя па такіх спецыяльнасцях, як урач і юрыст. Іх кошт — каля $24 тыс. Сярод арыштаваных — два навуковыя супрацоўнікі, што распаўсюджвалі падробленыя дыпломы ўніверсітэта Перу. Астатнія былі пакупнікамі і паспелі пакарыстацца фальшывымі дакументамі. Большасць з іх працавала ў прыватных клініках, дамах састарэлых і ў салонах прыгажосці. Падазроных затрымалі ў 17 гарадах Іспаніі, у т.л. у Мадрыдзе і Барселоне.

■ Скрыпка Антоніа Страдывары коштам 3 млн еўра скрадзеная з памесця пад Гановерам. Яна захоўвалася ў радавым палацы нямецкага скрыпача і дырыжора Радэрыка фон Бенігсена. Інструмент быў скрадзены яшчэ ў пятніцу, 17 кастрычніка, аднак вядома аб гэтым стала толькі праз некалькі дзён. Па словах прадстаўніка нямецкай паліцыі, зладзеі вынеслі таксама яшчэ адну скрыпку, фамільныя ордэны, карціну і срэбныя падсвечнікі.

Поўны абзац

■ Ізраільскі салон прыгажосці прапануе ўнікальную паслугу — змяіны масаж. Як запэўніваюць спецыялісты, экзатычная працэдура дапамагае зняць боль і напружанне ў мышцах і суставах. У салоне выкарыстоўваюць неядавітых каралеўскіх змей з Каліфорніі і Флорыды, а таксама плямістых і малочных гадаў, кантакт з якімі дастаўляе кліентам нязведаныя раней адчуванні. Кошт паслугі — 70 долараў. Даўжыня змей пры гэтым залежыць ад тыпу масажу: больш буйныя здымаюць боль у мышцах спіны, а больш дробныя выклікаюць эфект агульнага расслаблення. Многія гавораць, што нават проста патрымаўшы ў руках змяю, пачынаюць адчуваць сябе лепш. Як адзначаюць наведвальнікі, плаўныя рухі гадаў па спіне нагадваюць халодны кампрэс.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Па эканамічных злачынствах складана кампенсаваць страты

Аналіз барацьбы з эканамічнымі злачынствамі ў перыяд з 2004 года па сёння паказаў, што па частаце здзяйснення ў тройку «лідараў» карупцыйных злачынстваў уваходзяць хабарніцтва, службовы падлог і раскраданні шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі.

Паводле слоў **старшага пракурора аддзела Генеральнай пракуратуры Валерыя КОРАНЕВА,** за чатыры гады маёмасныя страты склалі звыш 53 мільярдаў рублёў. Сёлета — звыш 32 мільярдаў. Характэрна, што доля кампенсацыі страт па такіх злачынствах невялікая — не больш за 15 працэнтаў. Тлумачыцца гэта тым, што злачынствы падобнага кшталту здзяйсняюць, як правіла, асобы з вышэйшай адукацыяй, якія ўмеюць дасканала распрацаваць канспіратыўны план рэалізацыі злачынных намераў. На момант жа выяўлення гэтых намераў скрадзенае звычайна аказваецца пераведзеным на сваякоў ці знаёмых. Так што падчас расследавання на канкрэтную асобу, як правіла, не зарэгістравана ніякай маёмасці, нерухомасці, аўтамабіляў, банкаўскіх актываў і г.д.

— Усімі праваахоўнымі органамі была праведзена вялікая работа, скіраваная на барацьбу з пералічанымі відамі злачынстваў, што дазволіла знізіць колькасць такіх злачынстваў летась на 23 працэнты ў параўнанні з 2004-м, — адзначыў Валерый Коранеў. — На жаль, выяўляюцца і недахопы пры расследаванні крымінальных спраў. На гэта вострa рэагуе і Генеральная пракуратура, і пракуроры на месцах. Толькі ў 2007 годзе за розныя ўпушчэнні і недахопы пры расследаванні крымінальных спраў працэсуальнага і крымінальнага заканадаўства пракурорамі было ўнесена звыш 30 прадстаўленняў, узбуджана звыш 20 дысцыплінарных спраў. Да рознай ступені адказнасці прыцягнуты больш за сотню супрацоўнікаў органаў унутраных спраў, якімі расследуецца львіная доля вышэйпамянёных злачынстваў...

Як паведаміла **старшы следчы па асабліва важных справах Генеральнай пракуратуры Святлана БАЙКОВА,** у 2004 годзе супрацоўнікамі КДБ па Магілёўскай вобласці была спынена дзейнасць асобаў, якія займаліся незаконнай прадпрымальніцкай дзейнасцю, звязанай з рэалізацыяй нехарчовай спіртавой вадкасці. Падчас расследавання было ўстаноўлена, што на пачатку 2000 года жыхары Мінска і Магілёва стварылі на тэрыторыі краіны злачынную групу для незаконнай прадпрымальніцкай дзейнасці па вытворчасці і рэалізацыі спіртавых вадкасцяў па падробленых дакументах. «Вадкасць» рэалізоўвалася як на тэрыторыі нашай краіны, так і за яе межамі.

Кіраўнікі злачыннай групоўкі арганізавалі з 2000 па 2003 год тры прыватныя прадпрыемствы, атрымалі адпаведныя ліцэнзіі ў канцэрне «Белбіяфарм» і Міністэрстве аховы здароўя на вытворчасць фармацэўтычных і нехарчовых вадкасцяў, такіх, як антысептык для апрацоўкі драўніны. Распрацавалі схему атрымання нарадаў і адпаведна буйных партый спірту ў канцэрнах «Белбіяфарм» і «Белдзяржхарчпрам» па гэтых нарадах. Былі арганізаваны і вытворчыя цэхі ў Магілёве і Мінскай вобласці. Вытворчасць заключалася ў разбаўленні хімічнымі дабаўкамі тэхнічнага спірту, атрыманага на прадпрыемствах краіны, пасля чаго сумесь рэалізоўвалася як пітны спірт. Асобная група суправаджала грузавыя аўтамабілі, на якіх вадкасці дастаўляліся «заказчыкам».

Злачынная групоўка рэалізавала за чатыры гады звыш 6 мільёнаў літраў і атрымала даход у памеры 15 мільярдаў рублёў. Дзейнасць згаданых прадпрыемстваў не аднойчы правяралася, але фіктыўнасць накладных і іншых дакументаў удалося выявіць толькі падчас аператыўных мерапрыемстваў. Адладжаны працэс спыніла затрыманне ў момант перагрузкі вадкасці прыватным асобам. Далей былі ўстаноўлены 50 асобаў, якія бралі ўдзел ва ўсёй дзейнасці. Асуджаны 44 чалавекі.

Святлана БАРЫСЕНКА.

У СВЕЦЕ ЎСЁ МЕНШ ПАВАЖАЮЦЬ СВАБОДУ СЛОВА

Паводле апублікаванага ў Парыжы даклада міжнароднай праваабарончай арганізацыі «Рэпарцёры без межаў», сітуацыя са свабодай прэсы ў вядучых краінах свету ў параўнанні з мінулым годам пагоршылася.

Расія палепшыла свой рэйтынг і заняла 141-е месца (летась было 144-е). Грузія перамясцілася на 120-е месца ў параўнанні з 66-м, на якім яна знаходзілася летась. Падзенне адбылося, як адзначаюць абаронцы правоў журналістаў, з-за канфлікту з Расіяй. Тым часам ЗША апусціліся са 111-га месца на 119-е. Ізраіль у тым жа рэйтынгу апусціўся са 103-га месца на 149-е.

ІНДЫЯ ШУКАЕ НА МЕСЯЦЫ СУПЕРПАЛІВА

Індыя запусціла свой першы месяцовы навукова-даследчы касмічны апарат — спадарожнік «Чандраян-1».

Акрамя іншага, адной з мэтаў месяцовай экспедыцыі будзе пошук радовішча гелія-3 — ізатопу, які дазволіць атрымаць наймагутнейшае паліва, што прывядзе да перавароту ў сусветнай энергетыцы. З геліем-3 сучасная навука звязвае вельмі вялікія надзеі. Справа ў тым, што ў выніку тэрмаядзернай рэакцыі адной тоны гелію-3 з 0,67 тоны дэйтэрыю вызваляецца энергія, эквівалентная згаранню 15 мільёнаў тон нафты. Такім чынам, прадукты распаду 10 тон гэтых рэчываў змаглі б забяспечваць электраэнергіяй усё насельніцтва ЗША на працягу цэлага года. Акрамя таго, рэакцыя гелію-3 з дэйтэрыем не валодае радыеактыўнасцю, гэта значыць абсалютна бяспечная для чалавека.

Аб магчымасці паспяховага вырашэння навуковай праблемы здабычы і транспарціроўкі гелію-3 на Зямлю неаднаразова заяўляў былы прэзідэнт Ракетна-касмічнай карпарацыі РФ «Энергія» Мікалай Севасцьянаў. Аднак шматлікія даследчыкі лічаць гэтую ідэю авантурай.

ПАДУШКА БЯСПЕКІ ДЛЯ БЕЛАРУСІ

Як стала вядома газеце, Нацыянальны банк Беларусі і Ўрад звярнуліся ў Міжнародны валютны фонд з просьбай аб прадастаўленні рэзервовага крэдыту ў памеры ад 2 мільярдаў долараў ЗША.

— Мы маем права на такую просьбу, — пацвердзіў карэспандэнту «Звязды» гэтую інфармацыю **начальнік упраўлення інфармацыі Нацбанка Анатоль ДРАЗДОЎ.** Каментуючы апошні крок, Анатоль Драздоў заўважыў, што нічога звышнатуральнага ў гэтым выпадку не адбылося.

— У сувязі з крызіснымі з'явамі, якія назіраюцца ў суседніх краінах, у нашых гандлёвых партнёраў, могуць узнікнуць праблемы і ў нашай рэспубліцы. У прыватнасці, заўважана, што пакупнікі беларускіх тавараў адчуваюць цяжкасці ў своечасовых разліках за іх. І для таго каб папярэдзіць негатыўныя з'явы ў нашай эканоміцы, забяспечыць яе бесперабойную працу і зададзеныя тэмпы росту, мы вырашылі сфарміраваць падушку бяспекі. Таму і звярнуліся да такога рэсурсу, як знешнія запазычанні. Акрамя таго, мы вывучаем магчымасць атрымання крэдытаў з іншых крыніц: у свеце хапае краін, з якімі ў нас склаліся добрыя ўзаемаадносіны і якія маюць грошы.

Між іншым, паводле звестак інфармагенцтваў, міністр фінансаў Расіі Аляксей Кудрын паведаміў аб прынцыповым рашэнні выдзеліць Беларусі стабілізацыйны крэдыт Ураду РФ на 2 мільярды долараў ЗША — па адным мільярдзе долараў у 2008 і 2009 гадах.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Дзень БАТЭ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сёння мае футбалісты прымусілі «Зеніт» уключыць максімальныя абароты. Так, ім было няпроста, улічваючы, што гэта 4-я гульня за 11 дзён. Але гэта не змяншае вартасцяў нашай каманды, якая паламу, агрэсіўна і ў цэлым граматна згуляла, не дала разгарнуцца Аршавіну і Дані. На мой погляд, нягледзячы на тое, што каля нашых варотаў было шмат вострых момантаў, вынік адпавядае гульні. Чакаў, што «Зеніт» будзе больш востра гуляць у атацы. Лік заўсёды на табло — а колькі нам білі ў вароты, вышэй за вароты — гэта не важна».

«Хлопцы панурыя сядзяць у распранальні, ёсць невялікае расчараванне», — заявіў Віктар Ганчарэнка. «Мы неаднаразова ў гэтым сезоне, павёўшы ў ліку, утрымлівалі перавагу. Але ў «Зеніта» добрыя нападаючыя, якія могуць і ствараць моманты, і рэалізоўваць», — пахваліў саперніка Віктар Ганчарэнка, А Дзік Адваакат з ім не пагадзіўся: «Каэфіцыент карыснага дзеяння ў атацы быў не такі высокі, як хацелася б. Я ж сам не магу забіваць галы. Калі я быў малады, так, забіваў, а цяпер жа не магу. БАТЭ вельмі добрая, хуткая каманда, якая дзейнічае агрэсіўна і шчыльна і любіць гуляць на контратаках».

Паўабаронца БАТЭ і аўтар гола ў вароты «Зеніта» Павел Няхайчык падзяліўся ўражаннямі пасля гульні: «Цяпер мы глядзім на Лігу чэмпіёнаў іншымі вачыма. Мы ідзём крок за крокам, глядзім, як развіваецца сітуацыя ў нашай групе і карэктуем свае задачы. Хацелася б верыць у тое, што гол, забіты ў Лізе чэмпіёнаў «Зеніту», падняў маю вагу на трансферным рынку і наблізіў пераход у больш сур'ёзны клуб. Хоць БАТЭ выдатны клуб. Проста хацелася б выступаць на больш высокім узроўні, чым чэмпіянат Беларусі. У Расіі? Чаму б і не?»

У той жа час паўабаронца БАТЭ **Ігар Стасевіч** аказаўся ў цэнтры ўвагі селекцыянераў піцерскага «Зеніта». «Гульня беларускага клуба ўжо зрабіла ўражанне ў Еўропе, і паглядзець на гульцоў гэтага клуба ў Санкт-Пецярбург прыедзе не адзін скаўт», — спасылаецца на інфармаваную крыніцу Live.ru. Пасля матча футбаліст заявіў: «Калі шчыра, у многіх нашых хлопцаў засталіся непрыемныя адчуванні. Зенітаўцы вельмі часта гулялі брудна, груба, білі спадцішка. Таму з матывацыяй у Мінску ў нас праблем не будзе, і гульцоў «Зеніта», абяцаю, чакае сур'ёзны бой».

Андрэй Аршавін з характэрнай для расійскага футбола праматой і адпаведнай лексікай адгукнуўся аб выніках матча. Моўныя вынаходствы пакінем за кадрам, вось яго ўражанні ад матча: «Мяркую, ні ў кога не выклікала сумненняў, што клас нашай каманды вышэйшы, чым у БАТЭ. Але клас на вынік гульні не ўплывае. Уплывае тое, як людзі ўмеюць канцэнтравацца, а таксама выкарыстоўваць свае моманты. Добра, што Фаціху ўдалося забіць, гэта лепш, чым прайграць з лікам 0:1. У Мінску будзе зусім іншы матч. Пакуль не ведаю, добры ці дрэнны. Упэўнены толькі ў адным — ён будзе іншым. І трэба да яго падрыхтавацца, разабраць памылкі, каб у сустрэчы ў адказ не схібіць, як сёння мы гэта зрабілі перад нашымі балельшчыкамі».

Алена АЎЧЫННІКАВА.

(Працяг тэмы на 4-й стар.)

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельного участка в частную собственность гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в д. Котяги, Михановичского с/с, площадью 0,2477 га, кадастровый номер 623684203601000184. Начальная цена 33 198 640 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 16.08.2008 г. Аукцион состоится **11.11.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **10.11.2008 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, д. 5, ком. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34.
Наш сайт в интернете: www.rlt.by.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ

на право заключения договора аренды земельного участка для размещения объекта строительства

Наименование предмета аукциона	**Право заключения договора аренды земельного участка под строительство объекта придорожного сервиса (пункт быстрого питания с автостоянкой)**
Арендодатель земельного участка	Кобринский районный исполнительный комитет, Брестская область, г. Кобрин, пл. Ленина, д. 3. Тел. 8(01642) 2 32 82
Адрес земельных участков/ Кадастровый номер земельного участка	Брестская область, Кобринский район, автодорога М1/Е30 Брест (Козловичи)—Минск—граница Российской Федерации (Редьки), 51 км (лево)/ № 124300000001000730
Размер (площадь) земельных участков, га	0,8908
Срок аренды земельных участков, лет	50
Целевое назначение земельного участка	для строительства объекта придорожного сервиса (пункт быстрого питания с автостоянкой)
Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций и сооружений	0,4122 га расположено под древесно-кустарниковой растительностью, 0,0800 га прочие неиспользуемые. Подъезд к участку будет осуществляться по автодороге Брест—Минск—граница РФ. Установлены ограничения в использовании земельного участка на площади 0,1100 га в охранной зоне подземной кабельной линии электросвязи и радиофикации, и на площади 0,8909 га в водоохраной зоне реки Мухавец.
Начальная цена предмета аукциона, руб.	1 104 770
Размер задатка, руб.	110 470
Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона, условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории	Земельный участок предоставляется победителю аукциона с правом вырубки древесно-кустарниковой растительности и реализацией в установленном порядке древесины. Земельный участок изымается для проведения аукциона на право заключения договора аренды с условиями: внесения победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка; возмещения победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в т.ч. с гос. регистрацией в отношении создания земельного участка, а также убытков и упущенной выгоды в сумме 249,07 тыс. рублей, причиненных СПК «Вербное» изъятием земельного участка и потерь сельскохозяйственного производства в сумме 31522,4 тыс. рублей, вызванных изъятием сельскохозяйственных земель для использования их в целях, не связанных с ведением сельского хоз-ва; заключения победителем аукциона с Кобринским райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществления в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получения победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработку строительного проекта на строительство объекта; осуществления строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; снятия плодородного слоя почвы и использования его для благоустройства территории объекта.
Организатор аукциона	***Фонд «Брестоблимущество», г. Брест, ул. Ленина, д. 11. Тел. (0162) 23 44 06, 23 12 63, 20 87 85. www.brest-region.by, e-mail: fond@brest-region.by***

Аукцион состоится **28 ноября 2008 года** в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облисполкома).

Для участия в аукционе приглашаются юридические лица всех форм собственности и индивидуальные предприниматели. Участнику необходимо подать заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с фондом «Брестоблимущество». **Лица, желающие принять участие в аукционе, к заявлению прилагают:** заверенные банком копии платежных поручений:

- о внесении суммы задатка на р/с 3642202530011 Головной филиал по Брестской области ОАО «Белинвестбанк», код банка 823, получатель платежа – фонд «Брестоблимущество», УНН 200020538;

- о внесении специального сбора за подачу заявления на участие в аукционе в размере 4 базовых величин и платы за регистрацию участников аукциона в размере 0,5 базовой величины на р/с 3600201000015 филиал № 100 ОУ ОАО «СБ «Беларусбанк», код 246, назначение платежа 03107, УНН 200300543, получатель платежа – финансовое управление Брестского облисполкома;

индивидуальный предприниматель – копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования;

представитель индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенную доверенность;

представитель или уполномоченное должностное лицо юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представитель или уполномоченное должностное лицо иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представитель иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе индивидуальные предприниматели, представители индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Осмотр земельных участков на местности осуществляет арендодатель.

Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Аукцион признается несостоявшимся, если заявление на участие подано менее чем двумя участниками, предмет аукциона не может быть продан по начальной цене.

Участник, ставший победителем аукциона, после проведения аукциона обязан: подписать протокол о результатах аукциона в день аукциона; в течение 10 рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении земельного участка внести плату за право заключения договора аренды земельного участка (часть платы в случае предоставления рассрочки), возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, формированием земельного участка для размещения объекта строительства, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка, после чего, но не позднее 2 рабочих дней, заключить с местным исполнительным комитетом – договор аренды земельного участка.

Порядок проведения аукциона определен в соответствии с «Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договора аренды земельных участков», утвержденного Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462 с учетом требований Указа Президента Республики Беларусь от 27 декабря 2007 г. № 667 «Об изъятии и предоставлении земельных участков».

Заявления на участие в аукционе с необходимым пакетом документов принимаются по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 404, 405, фонд «Брестоблимущество» с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30 по рабочим дням с 23 октября 2008 г. по 24 ноября 2008 года включительно.

Артэрыі эканомікі

СЁЛЕТА ДАРОЖНІКІ ВЫКАНАЮЦЬ НАМЕЧАНЫ ПЛАН

Налета дарожная служба Беларусі будзе адзначаць 200-годдзе

Аўтадарогі з цвёрдым пакрыццём забяспечваюць транспартныя сувязі ўсіх гарадоў, гарадскіх пасёлкаў, райцэнтраў, цэнтральных сядзібаў сельскагаспадарчых арганізацый і часткі іншых сельскіх населеных пунктаў. Дарожная сетка ўжо не патрабуе будаўніцтва дарог па новых накірунках, акрамя абходаў гарадоў. Такім чынам, цяпер працягласць сеткі аўтадарог агульна карыстання складае больш за 85 тысяч кіламетраў, з якіх 15,4 тысячы — рэспубліканскія і крыху больш за 70 тысяч — мясцовыя. Пры гэтым асноўную ролю адыгрываюць, безумоўна, рэспубліканскія, па якіх перавозіцца звыш 70 працэнтаў усіх пасажыраў і грузаў.

Паводле слоў намесніка міністра транспарту і камунікацый — дырэктара Дэпартамента «Белаўтадар» Анатоля ЛЫЦІНА, сёння нямала робіцца дзеля падтрымкі сеткі аўтадарог у бесперабойным, адносна бяспечным стане. На шэрагу ўчасткаў укараняюцца новыя тэхналогіі самага шырокага спектра, абнаўляецца дарожная тэхніка. Аднак транспартна-эксплуатацыйны стан дарожнай сеткі яшчэ не ў поўнай меры задавальняе патрэбы народнай гаспадаркі ў аўтамабільных перавозках.

— Асаблівую занепакоенасць па-ранейшаму выклікае штогадовае павелічэнне недарамонтаў аўтадарог агульнага карыстання, — кажа Анатоль Лыцін. — Большасць рэспубліканскіх і мясцовых аўтадарог, у тым ліку каля 11 тысяч кіламетраў грунтовых, эксплуатуюцца з пратэрмінаванымі міжрамонтнымі тэрмінамі. Не менш складаная праблема — транспартна-эксплуатацыйны стан аўтадарожных мастоў і пуцеправодаў, каля 40 працэнтаў якіх не адказваюць нарматыўным патрабаванням...

Ускладняе сітуацыю і пастаянны рост нагрузкі на дарожныя пакрыцці, хуткі рост транспартных сродкаў, колькасць якіх на сёння набліжаецца да 3 мільёнаў. Паводле прагнозаў, у бліжэйшыя пяцьшэсць гадоў колькасць аўтасродкаў вырасце да 4 мільёнаў. Істотна павялічылася за апошнія шэсць гадоў і колькасць цяжкіх і буйнагабарытных транспартных сродкаў — з 44 да 80 тысяч.

Да 2015 года, згодна з галіновай праграмай «Дарогі Беларусі», будзе ажыццяўляцца мадэрнізацыя дарог на ўсіх накірунках міжнародных транспартных калідораў. Будзе паляпшацца эксплуатацыйны стан важнейшых рэспубліканскіх дарог. Намечана рэканструкцыя 314 км дарог паводле нарматываў 1-й катэгорыі з пашырэннем праезнай часткі да чатырох палос руху. У тым ліку на працягу дарогі М-4 Мінск — Магілёў, М-5/Е271 Мінск — Гомель на ўчастку Пухавічы — Бабруйск, М-6 Мінск — Гродна на ўчастку Шчучын — Гродна, Р-28 Мінск — Маладзечна — Нарач на ўчастку Ратамка — Заслаўе. Вызначаны аб'ёмы работ па будаўніцтве абыходаў гарадоў Баранавічы, Віцебск, Гродна, Слонім, Маладзечна і іншых. Да 2011 года запланавана будаўніцтва звыш 600 аб'ектаў прыдарожнага сэрвісу. У цэлым выкананне праграмы дазволіць забяспечыць штогадовы прырост ВУП у памеры 2,1 працэнта.

Фінансаванне праграмы «Дарогі Беларусі» забяспечваецца, праўда, толькі на 60-70 працэнтаў ад патрэбы. Таму Дэпартамент «Белаўтадар» вымушаны браць крэдыт, дзякуючы якому, як мяркуецца, удасца выканаць сёлетнія паказчыкі ў поўным аб'ёме.

Сёлета на дарогах агульнага карыстання плануецца рэканструяваць або ўвесці новых звыш 180 км аўтадарог і 1150 пагонных метраў новых мастоў на дарогах агульнага карыстання.

Па бягучым рамонце на рэспубліканскіх дарогах праграма дарожных работ выканана на 102,5 працэнта, па рэканструкцыі і будаўніцтве — на 100,1. На мясцовых дарогах праграма выканана на 101,7 працэнта, па рэканструкцыі і будаўніцтве аб'ектаў — на 103,2, па бягучым рамонце — на 102,3.

Завершана будаўніцтва паўночнага аўтадарожнага абыходу Нясвіжа. Пасля правядзення рэканструкцыі здадзены ў эксплуатацыю ўчасткі на дарогах Мінск — Маладзечна — Нарач, пад'езд да памежнага пераходу Новая Гута (Украіна). Уведзены ў будаўніцтва 2 пуцеправоды праз чыгуначныя шляхі — на дарозе Лепель — Полацк і ў раёне Жлобіна на дарозе Мінск — Гомель. У скарочаны тэрмін быў завершаны капрамонт аўтадарогі М-2 «Мінск — Нацыянальны аэрапорт Мінск». Блізкія да завяршэння работы па ўвядзенні запланаваных участкаў на дарогах Мінск — Магілёў, Мінск — Бабруйск, Мінск — Гродна і двух вялікіх мастах праз Заходнюю Дзвіну ў Верхнядзвінску і на абыходзе Віцебска.

Сёлета дарожнікі павінны скончыць і мадэрнізацыю аўтадарогі М-1/Е30 Брэст — Мінск — мяжа Расіі. Пры правядзенні гэтых работ прымяняліся новыя дарожныя тэхналогіі. У гэтым годзе па новай тэхналогіі нанясення абарончага слою на дарожнае пакрыццё «Новачып» укладзена 190 кіламетраў. Тэрмін службы такога дарожнага пакрыцця значна падоўжыцца.

Святлана БАРЫСЕНКА.
Фота з архіва Дэпартамента «Белаўтадар».

ЕДЗЕМ У ВЁСКУ!

Акцыя «Звязды»:

ЛЕПШАЯ ДОЛЯ? ЁСЦЬ!

Рыба шукае, дзе глыбей, чалавек — дзе лепш. Рыгор, Ганна і маленькая Дар'я Прэдзеіны рашыліся сёлета на адказны ўчынак. З вёскі Баравая Буда Кармянскага раёна пераехалі ў вёску Галееўка Гомельскага. Ганна кажа, што маці адгаворвала, да гэтага часу плача: вяртайся дадому. Але ж жонка за мужам, як нітка за іголкай.

Рыгор сваё рашэнне растлумачвае так. У КСУП «Чапаева», дзе 10 гадоў быў галоўным энергетыкам і інжынерам па ТБ, зарплата — 400 тысяч рублёў, а працаваў з раніцы да ночы. Жылля чакаў — не дачакаўся. Аднойчы ў газеце пабачыў запрашэнне на работу ў калгас «Урыцкае». Усё дасканала разведаў, з'ездзіў на месца, даведаўся аб перспектыве на жыллё, аб калектыве.

У красавіку сабралі яны рэчы і пераехалі. Дапамогу аказалі абласныя службы занятасці насельніцтва. Паводле дагавора, заключанага з кіраўніком прадпрыемства, маладой сям'і выплацілі больш за мільён 700 тысяч рублёў. Цяпер Рыгор працуе ў гаспадарцы «Урыцкае» электрыкам. Гаворыць, і ўмовы працы лепшыя, і зарплата большая. Падчас уборачнай атрымаў звыш мільёна рублёў.

Праўда, давялося паўтара месяца пажыць у мясцовым інтэрнаце — яго тут Артэкам называюць — пакуль засяліўся ў новенькі катэдж. Цяпер рамонтныя работы падыходзяць да фіналу і ўжо не сорамна паказаць жыллё з усімі выгодамі не толькі звонку, але і ўнутры. З жыўнасці ў іх пакуль толькі кот, але ж у планах — куры і парсюкі.

Ганне давялося мяняць не толькі месца жыхарства, але і прафесію. Была швачкай, стала свінаркай. Працаваць цяжка, але заробак — 700 тысяч рублёў, а не 50, як было чатыры гады таму, калі ішла ў «дэкрэт». Аднак галоўны матыў яе рашэння: усё для дзіцяці. Па-першае, Дашы тут прасторна, па-другое — да абласнога цэнтра рукой падаць.

Штогод у адпаведнасці з праграмай садзейнічання занятасці каля 50 сем'яў на Гомельшчыне становяцца перасяленцамі. Вось і сёлета 43 сям'і ўжо змянілі месца жыхарства. 18 рашыліся на пераезд з горада ў вёску, 24 — з адной вёскі ў другую, 1 — з горада ў горад. 10 сем'яў пераселена ў гаспадаркі іншых абласцей.

Намеснік начальніка камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне насельніцтва Гомельскага аблвыканкама Аляксандр Семіёнаў гаворыць, што нельга гэтую праграму называць праграмай перасялення з горада ў вёску. Звычайна з месца на месца пераязджаюць людзі з рэгіёнаў з устойліва высокім узроўнем беспрацоў'я, дзе складана працаўладкавацца. Менавіта такіх беспрацоўных перасяляюць туды, дзе ёсць праца і жыллё. З фонду сацыяльнай абароны выплачваюцца выдаткі, звязаныя з гэтым пераездам. Плюс дадаткова кожнаму беспрацоўнаму — «пад'ёмныя» — матэрыяльная дапамога да пяці бюджэтаў пражытковага мінімуму. Сёлета са сродкаў фонду беспрацоўным і членам іх сем'яў аказана матэрыяльная дапамога і выплачаны камандзіровачныя выдаткі ў суме большай, чым 57 млн рублёў.

Калі чалавек рашаецца штосьці змяніць у сваім жыцці, ён хоча, каб гэтыя перамены былі толькі ў лепшы бок. Многія імкнуцца з'ехаць з Гомельшчыны у так званыя чыстыя зоны — Віцебск, Мінск. У сельскую мясцовасць пры дапамозе службы занятасці часцей за ўсё пераязджаюць людзі ад 30 да 40 гадоў. Звычайна — невялікія сем'і. Ім лягчэй, чым шматдзетным: прыехалі, дом далі, перасяліліся. У асноўным гэта прадстаўнікі рабочых прафесій — даяркі, даглядчыкі жывёлы, палаводы, будаўнікі шукаюць лепшай долі і большага заробку. Таму што спецыялісты, як правіла, працу знаходзяць самі.

Ёсць і праблема, з якой час ад часу сутыкаюцца ў гаспадарках. Намеснік старшыні СВК «Урыцкае» Аксана Шандракова гаворыць, што кіраўнік абавязкова імкнецца загадзя даведацца як мага больш аб тых людзях, якія выказваюць жаданне пераехаць. Але ж здараюцца і праколы. Прыязджае чалавек на год у адпаведнасці з дагаворам, грошы атрымае, пакруціцца-пакруціцца, і далей шукае сабе прытулак у свеце. Зусім іншая справа — электрык Рыгор Прэдзеін. Толькі паўгода ў гаспадарцы, а працуе так, што на кожнай планёрцы начальнік яго ў прыклад іншым ставіць.

Перасяленне па праграме садзейнічання занятасці — не пажыццёвае рабства. Пасля абавязковай гадавой адпрацоўкі кожны робіць асабісты выбар: застацца ці не. Калі ёсць праблемы, чалавек заўсёды мае магчымасць вярнуцца на старое месца жыхарства, або зноў блукаць у пошуках месца пад сонцам.

Былі часы: горад прымаў з вёскі ўсіх. Сёння рух да цывілізацыі, з якой асацыюецца мегаполіс, магчыма, не такі буйны. Ён стрымліваецца вельмі празаічнымі прычынамі. Калі знайсці працу яшчэ магчыма, то набыць сваё жыллё ў буйным цэнтры далёка не кожнаму па кішэні.

А яшчэ — рух «да зямлі». Многія з тых, хто ў маладосці кінуў свае родныя сядзібы, пасталеўшы, адчуваюць імкненне вярнуцца да родных каранёў. А гэта можна зрабіць і без дзяржаўнай праграмы садзейнічання занятасці насельніцтва. Проста па клічы душы. Тым больш што за апошнія гады тыя самыя прыдатныя ўмовы жыцця і так званыя выгоды перасталі быць нечым дзівосным для вёскі.

А Ганна Прэдзеіна з вёскі Галееўка Гомельскага раёна сёлета выкапае зусім невялічкі ўраджай морквы і буракоў — усё, што паспела пасадзіць побач з домам. Яна пакуль не вельмі ўпэўнена, што зможа хутка прывыкнуць да новага месца. Аднак, кажа, ёсць ужо суседзі, да якіх можна звярнуцца па соль. Лягчэй за ўсіх адаптавалася ў новых умовах дачка Даша — яна адразу знайшла сяброўак. Малая кажа: «Мама, тата, ну куды мы яшчэ паедзем, у мяне ж тут ёсць свой пакой!».

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Даведайся пра падаткі!

Акцыя з такой назвай праходзіць на Гомельшчыне на працягу кастрычніка. Супрацоўнікі інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці праводзяць рэйд па школах. І яго мэта — не выяўленне і пакаранне тых, хто ўтойваецца ад выплаты грошай, а асвета школьнікаў у пытаннях падатковага заканадаўства. Як падкрэслівае начальнік інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці Галіна Пашэд, «за мяжой асновы падатковых ведаў дзеці атрымліваюць яшчэ ў школе. Там выхаванне законапаслухмяных плацельшчыкаў пачынаецца з ранняга ўзросту. Пакуль жа ў нашай краіне такіх заняткаў у школьнай праграме няма». У дзесяці выбраных школах абласнога цэнтра пройдуць лекцыі, дзе настаўнікамі часова стануць службовыя асобы інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці і актывісты пярвічнай арганізацыі БРСМ гэтай структуры.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Пытальнік

Бюджэты розныя. Магчымасці — таксама

— Мы, жыхары горада Жодзіна, просім патлумачыць, чаму ў сталіцы пенсіянерам гэтай восенню была аказаная аднаразовая грашовая дапамога «на агародніну», а на перыферыі — не? Адкуль нераўнапраўе?

В.І. Саханевіч, Т.У. Камароўская, Т. Яшына, Н. Кулінковіч і іншыя (усяго 14 подпісаў).

— Як патлумачыў «Звяздзе» намеснік **начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ**, сітуацыя тлумачыцца такім чынам. Грошы сталічным пенсіянерам «на агародніну» сёлета былі выдаткаваныя паводле рашэння Мінгарвыканкама, пры гэтым сама дапамога была прафінансавана выключна з бюджэту горада. У той жа час у Мінскай вобласці і іншых рэгіёнах такой магчымасці не знайшлося. Адпаведна, сталічныя пенсіянеры сапраўды аказаліся ў больш выйгрышным становішчы. Разам з тым, заўважыў Валерый Кавалькоў, ніякага парушэння заканадаўства тут няма — прымаць рашэнне аб дадатковай дапамозе тым ці іншым катэгорыям за кошт мясцовых бюджэтаў рэгіёны маюць поўнае права.

УЗЯЎ. А ШТО ДАЎ?

Летась пры садзейнічанні ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гродзенскага гарвыканкама на пастаяннае, як мяркуецца, пражыванне ў сельскую мясцовасць пераехалі з абласнога цэнтра тры сям'і, сёлета за дзевяць месяцаў — дзве. Усе яны атрымалі працу, жыллё, фінансавую дапамогу. І што ж далей?

У кожным упраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне ёсць звесткі аб наяўнасці вакансій і свабоднага жылля ў сельскагаспадарчых арганізацыях, прычым не толькі ў гэтым, але і ва ўсіх рэгіёнах Беларусі. Да прыкладу, на Гродзеншчыне на 1 жніўня гэтага года адпаведная інфармацыя паступіла з сямі раёнаў. У Гродзенскім раёне толькі адна гаспадарка паведаміла аб дзвюх вакансіях — жывёлавода і механізатара з зарплатай 300 тысяч рублёў і пражываннем у нядобраўпарадкаваных сельскіх дамах. Так, варыянты незайздросныя, ды і тых, як бачна, мізар. Забяспечанасць кадрамі на тых жа фермах тлумачыцца тым, што ў гэтым, самым эканамічна моцным раёне вобласці ўкараняюцца сучасныя тэхналогіі, якія скарачаюць залежнасць ад колькасці работнікаў.

Аднак значна большы выбар, а шмат дзе і больш прывабныя ўмовы па жыллі (нават добраўпарадкаваныя кватэры і дамы катэджнага тыпу) і зарплаце прапануюцца перасяленцам у іншых раёнах — Карэліцкім, Навагрудскім, Свіслацкім, Зэльвенскім. У некаторых сельгаспрадпрыемствах маецца нават больш за дзесяць, а то і дваццаць вакансій па самых розных спецыяльнасцях, прычым не толькі рабочых. Акрамя жывёлаводаў, трактарыстаў, вадзіцеляў, электрагазазваршчыкаў, патрабуюцца і ветэрынарныя ўрачы, аграномы, заатэхнікі, бухгалтары, эканамісты, інжынеры... Мінімальная зарплата — у палявода (220 тысяч рублёў), намесніку дырэктара па жывёлагадоўлі, галоўнаму бухгалтару і прарабу ў адной з гаспадарак абяцаюць 700 тысяч рублёў, а аператару машыннага даення ў сельскагаспадарчым філіяле прамысловага прадпрыемства — 750 тысяч рублёў.

Пры гэтым перасяленцам прадастаўляецца не толькі жыллё, але і фінансавая падтрымка з дзяржаўнага пазабюджэтнага Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва. Беспрацоўным, якія заключылі адпаведны дагавор, выплачваюцца грошы ў памеры пяціразовай велічыні бюджэту пражытковага мінімуму (на сёння гэта 1 мільён 123 тысячы 500 рублёў). Калі ж у складзе сям'і некалькі беспрацоўных, то такая сума выдаецца кожнаму з іх пры ўмове заключэння дагавора і прадастаўлення гарантаванага рабочага месца. Плюс дадаткова грашовыя сродкі ў памеры аднаго бюджэту пражытковага мінімуму на кожнага іншага члена сям'і. Акрамя таго, беспрацоўнаму кампенсуюцца выдаткі па праездзе да месца знаходжання наймальніка і назад. А калі яны знайшлі паразуменне і заключылі дагавор, то кампенсуюцца і затраты па пераездзе ўсёй сям'і на новае месца жыхарства, уключаючы транспарціроўку маёмасці. Усе вышэйпамянёныя выплаты ажыццяўляюцца органам па працы, занятасці і сацыяльнай абароне ў тэрмін да пяці дзён з даты працаўладкавання беспрацоўнага ў адпаведнасці з дагаворам.

Такім чынам, людзям, якія па той ці іншай прычыне не здолелі асталявацца ў горадзе, даецца шанц: дзяржава прадастаўляе фінансавую падтрымку, а сельгаспрадпрыемствы прапануюць работу і жыллё. Аднак чаргі з ахвотнікаў перасяліцца ў сельскую мясцовасць ва ўпраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гродзенскага гарвыканкама няма. Паводле інфармацыі начальніка аддзела арганізацыі часовых работ, самазанятасці і перасялення Аляксандра Цівончыка, ахвотнікаў няшмат. Ды і тыя, хто заключыў дагавор і пераехаў на новае месца жыхарства, не заўсёды апраўдваюць надзеі наймальнікаў.

Летась з Гродна пры садзейнічанні службы занятасці пераехаў на Гомельшчыну мужчына, аднак не затрымаўся, а свайго новага адрасу там не пакінуў. У СВК «Макараўцы» Берастацкага раёна летась пераехала з двума дзецьмі жанчына — працавала на ферме, быццам усё было нармальна. Аднак... Тэлефануем у гаспадарку і даведваемся, што нядаўна яна прапала, а дзяцей, пакуль яе шукаюць, аддалі ў прытулак.

Не задаволены перасяленцамі з Гродна і старшыня сельгаспрадпрыемства «Новы Двор-Агра» Свіслацкага раёна Юрый Палтарак. Сям'і з двума дзецьмі прадаставілі добраўпарадкаваны дом, мужа і жонку ўладкавалі жывёлаводамі на ферме. Аднак пакуль іх паводзіны па вядомай прычыне ўжывання моцнаградусных напояў не даюць упэўненасці, што яны прыжывуцца на новым месцы. І можна зразумець крыўду старшыні гаспадаркі і на гэтыя кадры, і на службу занятасці, з чыёй «падачы» яны туды пераехалі. Хоць, з іншага боку, ніхто не прымушае да заключэння дагавора з гарадскім беспрацоўным, апошняе слова за кіраўніком прадпрыемства. Аднак паспрабуй адразу разбярыся, што гэта за людзі...

У падобных выпадках, калі ніякія меры не дапамогуць, наймальнік, зразумела, можа скасаваць дагавор з такім работнікам і звольніць яго. Адпаведна страчваецца і права на жыллё, паколькі яно з'яўляецца службовым. Да таго ж, калі перасяленец адпрацаваў на новым месцы менш за год і па няўважлівай прычыне звальняецца альбо яго звальняюць, то трэба будзе вярнуць дзяржаве атрыманыя ў якасці фінансавай падтрымкі грошы.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Мяняю асфальт на зямлю!

Гісторыя жанчыны, якая ў пошуках працы пакінула горад і стала вясковай жыхаркай

Мазалава — адно з самых маляўнічых мясцін Мсціслаўшчыны. На адным баку пагорка ўзвышаецца царква Ушэсця, пабудаваная ў першай палове XIX стагоддзя. Цяпер яна аднаўляецца. На другім баку — вялізны надпіс «Квітней, мой край», выкладзены пліткамі і камянямі.

Трэцяй славутасцю аграгарадка Мазалава нядаўна стаў адміністрацыйны будынак, пафарбаваны ў яркія зялёны і чырвоны колеры. У сельвыканкаме, які месціцца тут, хваляцца, што больш нідзе ў акрузе няма будынка ў колерах нацыянальнага сцяга.

Жылыя дамы ў некалькі паверхаў у пасёлку выглядаюць больш сціпла, затое маюць упрыгажэнне ў выглядзе сімпатычнага склада гарбузоў пад балконам і кветкавых клумбаў перад пад'ездамі.

Адна з актывістак добраўпарадкавання на Цэнтральным завулку — Ларыса Уладзіміраўна Сівакова. Старшыня Мазалаўскага сельскага Савета Леанід Пятровіч Падальхоў раіць усім жыхарам аграгарадка браць прыклад з жанчыны.

— Куды толькі мяне лёс ні кідаў, а прытулак знайшла ў Мазалаве і ні аб чым не шкадую, — усміхаецца Ларыса Уладзіміраўна.

Яна вырасла на Дрыбіншчыне, выйшла замуж за вайскоўца. Калі муж пайшоў з арміі, сям'я пасялілася на яго радзіме ў Мсціславе. Жылі, гадавалі сына і дачку, пакуль трагічнае здарэнне на дарозе не абарвала жыццё мужчыны.

Ларысе Уладзіміраўне трэба было жыць далей, але праблемы з працай не вырашаліся. Уладкавацца па спецыяльнасці ёй не ўдавалася: прафесія кандытара напрыканцы 1990-х не была запатрабаванай. Жанчына працавала падсобнай рабочай у прыватнай краме, і на атрыманыя капейчыны ледзь зводзіла канцы з канцамі.

І калі ёй прапанавалі працу ў сельскай гаспадарцы, яна не доўга разважала. Восем гадоў таму яна пераехала ў Мазалава і стала аператарам на адкорме мясцовага свінакомплексу.

— І не так страшна ў калгасе, як малююць, — гаворыць сёння працаўніца Сівакова. — А я сваю работу люблю...

Яна стала перадавіком працы і чацвёрты год запар займае першае месца ў Мсціслаўскім раёне па прывагах. Другі год атрымлівае рэспубліканскую прэмію за добрую працу, і яе партрэт ёсць на раённай Дошцы гонару.

Але трэба шчыра сказаць, што цяперашняя праца Ларысы Уладзіміраўны мала падобная на выраб торцікаў і булачак у чыстым кандытарскім цэху, дзе смачна пахне. На свінакомплексе СВК «Мазалаўскі» ідзе рэканструкцыя, і толькі яшчэ ў няблізкай перспектыве аператарам абяцаюць націсканне кнопак замест цяжкай ручной працы. Але Сівакова шукае ў сваёй рабоце не недахопы, а перавагі.

— Мы разам з напарніцай адкормліваем 750 свіней, — расказвае яна. — Я атрымліваю 350—400 тысяч рублёў у месяц, і штоквартальную прэмію за добрыя паказчыкі. Прэмія — гэта два парсючкі, якіх праз некалькі месяцаў можна здаць і атрымаць мільён рублёў.

Большая частка зробленых грошай ідзе на падтрымку дзяцей і ўнукаў. Як усе клапатлівыя маці, Ларыса Уладзіміраўна сцвярджае, што ў яе ўжо абсалютна ўсё ёсць, ды і пракарміцца ў вёсцы — няма праблем. На агародзе ў дзясятак сотак яна вырошчвае бульбу і ўсю агародніну. У хлеве трымае свіней і курэй. Лес поўны грыбоў і ягад.

— Мне падабаецца ў вёсцы — усё тут знаёмае і роднае, — гаворыць жанчына. — Я з пераездам у вёску нічога не страціла. І цывілізацыі цяпер у нашым аграгарадку не меней за горад. Крамы ў нас не горшыя. А калі нешта трэба адмысловае, то дабрацца на базар за дзясятак кіламетраў — гэта не праблема, транспарт ходзіць добра. А чым хадзіць у кіно, я лепей па плэеру пагляджу любую стужку і атрымаю задавальненне.

Ларыса Уладзіміраўна пакінула дом у раённым цэнтры сям'і сына, а гаспадарка выдзеліла ёй аднапакаёвую кватэру ў пасёлку з усімі выгодамі. Яна жыве тут адна з кошкай Дашай, якая не паказваецца незнаёмцам. Дзеці прыязджаюць у госці штотыдзень.

У свае 47 гадоў Ларыса Уладзіміраўна — прыгожая і стройная жанчына. Пасля працы ў агародзе яна замяніла штаны і гумавыя боты на спадніцу, пінжак ды яркую хустку, і зусім змяніла аблічча: з вясковай працаўніцы — на стыльную гарадскую спадарыню. Стрыманыя паводзіны, самастойны характар, добразычлівасць. Аднак замуж другі раз яна так і не пайшла: гаворыць, што адналюбка. Але, можа, усё яшчэ наперадзе?..

У Мазалаве, дзе цяпер жывуць амаль 700 чалавек, будуюць новыя домікі з усімі выгодамі: вадой, каналізацыяй, газам, цэнтральным ацяпленнем. Нездарма на іх у СВК «Мазалаўскі» стаіць чарга з маладых сем'яў, якія адсюль у гарады з'язджаць не хочуць. У сельскай гаспадарцы, якая лічыцца трывалай, знойдзецца праца. Таму і дэмаграфічная сітуацыя ў аграгарадку пайшла на паляпшэнне. Летась у Мазалаве нарадзілася 17 дзяцей, сёлета — ужо 12.

Старшыня сельскага Савета ўпэўнены, што мяжа паміж горадам і вёскай (прынамсі, аграгарадком) прыктычна сцёрлася. І яшчэ пры нашым жыцці давядзецца пабачыць, аптымістычна сцвярджае Леанід Падальхоў, як людзі пацягнуцца з гарадоў у сельскую мясцовасць: з душных кватэр, за якія трэба ўсё жыццё плаціць шмат грошай, да больш вольнага і здаровага ладу жыцця.

— Я сам вясковы чалавек, і я сабе іншага жыцця не ўяўляю, — гаворыць Леанід Пятровіч. — Я люблю зямлю, агарод. Я — паляўнічы і рыбак. А вялікія гарады — гэта не маё.

Чалавек — кансерватыўная істота, яму цяжка памяняць месца жыхарства, працу і лад жыцця. Падальхоў пераконвае, што далёка і не кожны гараджанін можа стаць добрым вясковым працаўніком. Тут патрэбна схільнасць да фізічнай працы, ды яшчэ са сваёй спецыфікай. Умоўна кажучы, не ўсе могуць гадаваць свіней.

Часта гараджан, якія нібыта не супраць пераезду ў сельскую мясцовасць, пужаюць невялікія заробкі ў аграпрамысловым комплексе. Столькі, колькі зарабляе перадавік на свінакомплексе ў глыбінцы, сёння атрымлівае прыбіральшчыца ў абласным цэнтры.

ПАРАДЫ ПЕРАСЯЛЕНЦАМ У ВЁСКУ АД ВОПЫТНАЙ ЛАРЫСЫ СІВАКОВАЙ:

1. Трэба працаваць і любіць зямлю, расліны і жывёл.
2. Добра стаўцеся да людзей, тады і яны ў адказ будуць вас паважаць.
3. Жывіце і атрымлівайце ад жыцця задавальненне.

Аднак часцей за ўсё сельская гаспадарка матэрыяльна заахвочвае сваіх работнікаў натуральнай аплатай — напрыклад, збожжам. Выгадна трымаць і падсобную гаспадарку, жывёлу. Зямлі даюць усім, колькі захочаш. Толькі працуй.

— Трэба быць гатовым да таго, што ў вёсцы давядзецца працаваць увесь светлавы дзень, — папярэджвае Леанід Пятровіч. — У добрага гаспадара заўсёды праца на падворку знойдзецца: ці то на агародзе корпацца, ці то ў хляве. Затое на свежым паветры і для душы, і аддача ёсць.

Старшыня сельскага Савета мяркуе, што Мазалаву яшчэ вельмі патрэбныя кавярня для моладзі і спартыўнае збудаванне, дзе можна хоць бы паставіць тэнісныя і більярдныя сталы. Мазалаўскія жанчыны гуляюць у школе ў валейбол, дзятва едзіць у Мсціслаў у басейн, а мужчыны засталіся без спартыўных забаў.

— І калі да нашай сферы з'явіцца, калі казаць агулам, яшчэ і культура жыцця, то будучае адназначна за вёскай, — заявіў Леанід Падальхоў. — Камп'ютары у нас ёсць, і да інтэрнэту падключаны. Талеркі спадарожнікавага тэлебачання вісяць на хатах. Мабільная сувязь працуе. І калі ёсць свой транспарт, дык і Магілёў з яго тэатрам не так далёка. Я думаю, што ў будучыні такіх перасяленцаў, як Ларыса Уладзіміраўна Сівакова, у нас будзе нашмат болей.

Так што зусім магчыма, што давядзецца Ларысе зноў пячы булачкі. На ўсіх.

Ілона ІВАНОВА.

Мсціслаўскі раён.

У Беларусі ў 2009 годзе плануецца перасяліць на новае месца жыхарства і працы 315 сем'яў беспрацоўных

Дзяржаўная служба занятасці ў наступным годзе пасадзейнічае 315 сем'ям беспрацоўных у перасяленні (з іх згоды) на новае месца жыхарства і працы. Такая мера забеспячэння кадрамі працанедастатковых раёнаў прадугледжана праектам Дзяржаўнай праграмы садзейнічання занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь на 2009—2010 гады, паведамілі ў галоўным упраўленні палітыкі занятасці і народанасельніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Паводле аператыўных даных, у студзені — верасні гэтага года на новае месца жыхарства і працы перасяліліся 287 сем'яў беспрацоўных (за аналагічны перыяд летась змянілі прапіску 208 сем'яў беспрацоўных). Сярод рэгіёнаў рэспублікі лідзіруючую пазіцыю па колькасці тых, хто перасяліўся, займае Віцебская вобласць (81 сям'я беспрацоўных). Дарэчы, сёлета са сталіцы на перыферыю перасяліліся 6 сем'яў беспрацоўных.

Перасяленне ажыццяўляецца пераважна ў сельскую мясцовасць. Рэалізацыя гэтага накірунку дзейнасці дзяржслужбы занятасці садзейнічае пераразмеркаванню працоўнай сілы на лакальных рынках працы.

Як паказвае практыка, у найбольшай ступені зацікаўлены ў пераездзе на новае месца жыхарства і працы сем'і з няпоўнагадовымі дзецьмі. Трэць сем'яў перасяленцаў мяняе прапіску ў межах адной вобласці, астатнія пераязджаюць у іншы рэгіён краіны. Большасць сем'яў перасяляюцца па маршруце «вёска — вёска». Дзяржаўнай праграмай садзейнічання занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь на 2008 год устаноўлена планавае заданне па перасяленні з выплатай грашовай падтрымкі і кампенсацыяй выдаткаў на пераезд 305 сем'яў беспрацоўных.

Пераразмеркаванне працоўных рэсурсаў па рэгіёнах з улікам рэальных патрэбнасцяў у працоўнай сіле, павышэння тэрытарыяльнай мабільнасці вясковага насельніцтва — вельмі важныя аспекты рэгулявання сітуацыі на рынку працы. Таму, праінфармавалі ў міністэрстве, плануецца ўнесці змяненні ў дзеючае заканадаўства па ўзмацненні матэрыяльнага стымулявання беспрацоўных да пераезду ў працанедастатковыя рэгіёны, і ў першую чаргу, з горада ў вясковую мясцовасць.

Нагадаем, летась былі павялічаны памеры матэрыяльнай дапамогі перасяленцам з малых і сярэдніх гарадоў з высокай напружанасцю на рынку працы.

Беспрацоўнаму жыхару праблемных у дачыненні да занятасці населеных пунктаў пры перасяленні выплачваецца аднаразовая дапамога ў памеры 7 бюджэтаў пражытковага мінімуму (БПМ), а не 5 БПМ, як астатнім беспрацоўным, якія перасяляюцца. Прычым выплата гэтых 2 дадатковых БПМ датычыцца кожнага беспрацоўнага члена сям'і перасяленцаў. Для даведкі: памер бюджэту пражытковага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва ў перыяд з 1 жніўня па 31 кастрычніка — Br224 тыс. 700.

Незалежна ад месца пражывання перасяленцаў выдзяляецца дапамога ў памеры яшчэ аднаго БПМ на кожнага члена сям'і, які перасяляецца. Акрамя таго, за сродкі службы занятасці беспрацоўных камандзіруюць да магчымага будучага наймальніка для азнаямлення з новым месцам жыхарства і працы. Кампенсуюць таксама выдаткі на пераезд (аплата кошту праезду, перавозкі маёмасці, сутачныя за час знаходжання ў дарозе).

Фінансаванне на гэтыя мэты са сродкаў Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Мінпрацы і сацабароны прадугледжана на 2008 год у памеры Br676,3 млн.

Алена ПРУС, БЕЛТА.

У мінулым масавы сыход жыхароў вёскі ў горад быў выкліканы калектывізацыяй — быць калгаснікамі моладзь не хацела. Адваротны працэс за савецкім часам неназіраўся, а якая сітуацыя сёння?

Горад вяртае людзей...

Гараджан заманіць у вёску можна толькі лепшымі ўмовамі жыцця. А стварыць такія ўмовы чалавеку можа далёка не кожная гаспадарка.

Вось і давялося патэлефанаваць у гаспадаркі Баранавіцкага і Ляхавіцкага раёнаў, бо ў цэнтрах занятасці сказалі, што не памятаюць ніводнага выпадку за апошнія гады, каб нехта пераехаў на пастаяннае жыццё ў вёску.

У аддзеле кадраў сельгаскамбіната «Мір» доўга шукалі такіх людзей і не знайшлі. Праўда, 10 гадоў таму адна жанчына прыехала з Баранавічаў, але сёння яна пенсіянерка і такі выпадак можна лічыць выключэннем.

Пазваніў у ААТ «АграСэрвіс-Стандарт», што ў пасёлку Гарадзішча, і пачуў: з горада ў іх працуе толькі адзін чалавек на пасадзе юрыста — прыйшла маладая дзяўчына. Прадпрыемства запрашае на працу даярак, жывёлаводаў, майстра-будаўніка...

— А якія людзі да вас прыходзяць, як адбіраеце?

— О-о-о, тут выбіраць не даводзіцца, — уздыхнулі ў трубку.

А вось якая сітуацыя ў сельгаскааператыве «Ляхавіцкі».

— У нас людзей, якія вярнуліся з горада, няма, бо ўсе рабочыя месцы займаюць свае. Калі ў гаспадарцы прыстойны заробак, а яшчэ можна атрымаць і жыллё, то праблем з кадрамі няма. Людзі ўсе навідавоку і ты ведаеш — хто ёсць хто — гэта па-першае, а па-другое, калі чалавек не знайшоў месца ў горадзе, то ўзнікае пытанне: а які ён спецыяліст? Ці, можа, у яго ёсць шкодныя звычкі? — выказаўся старшыня гаспадаркі А. Вітко.

Гаворка ў нас ідзе не пра тых, хто пайшоў з вёсак вучыцца, напрыклад на агранома ці настаўніка, а затым вярнуўся назад. Цікавасць выклікаюць гараджане, якія перабраліся з горада ў вёску працаваць, бо здараецца, што пенсіянеры пераязджаюць, але тут нічога надзвычайнага няма — пажыць на схіле жыцця на прыродзе ды сваім агародзе і пры пенсіі — сітуацыя зразумелая.

Ёсць і тыя, хто ездзіць працаваць у бліжэйшыя ад горада гаспадаркі, асабліва калі там стабільная зарплата. Але зноў жа, сем'і іх жывуць у горадзе і сувязь з вёскай у такім выпадку нетрывалая. Сёння працую тут, а заўтра — назад у горад.

І ўсё ж тых, хто перабраўся з горада, хапае, але, у сваёй большасці, гэта людзі, якія апынуліся на абочыне жыцця.

У мінулым вёску пакідала найперш моладзь актыўная. Нехта паступаў вучыцца ў інстытуты і тэхнікумы, а хтосьці набываў спецыяльнасць у ПТВ і заставаўся ў горадзе. Многія і з войска ўжо не вярталіся ў вёску.

А апошнім часам горад аддае вёсцы сваіх жыхароў, тых, з якімі савецкая ўлада няньчылася, бо тады хто не працаваў, трапляў у катэгорыю дармаедаў, а гэта ўжо крымінальны артыкул.

У вёску вяртаюцца мужчыны, якія пакінулі сем'і і цяпер жывуць у бацькоўскіх хатах. Жыццё прывязана да гарэлкі і нават у сельгаскааператывах для іх работы няма, а найчасцей і самі не хочуць працаваць.

Жыве такі перасяленец у хаце, а хлеў разбірае на дровы, але не нарыхтоўвае іх — адпілуе ад бервяна калодку, пасячэ на палены ды прапаліць грубку, а назаўтра ўсё спачатку.

Пакідаюць горад і сем'ямі. Тых, хто жыве ў горадзе і гадамі не плаціць за кватэры хапае, але бясконца так цягнуцца не можа. Вось адзін прыклад.

Гаспадыня з дачкой і двухгадовай унучкай жыла ў трохпакаёвай кватэры, і неўзабаве ў жанчыны з'явіўся сужыцель. А калі за кватэру накапілася вялікая сума нядоімкі і паўстала пытанне аб высяленні, то сужыцель узяўся выплаціць доўг, а для сям'і паабяцаў купіць хату ў вёсцы. На гэтым і дамовіліся.

Пад Баранавічамі сужыцель купіў за 2 тыс. долараў хату, у якую сям'я і пераехала, а сам застаўся жыць у кватэры.

Мне часта даводзіцца бачыць гэтых перасяленцаў. Наўкол хаты зелле ў рост чалавека, плот паваленны і нічога не пасаджана. Хоць бы нейкае каліва цыбулі ці корч бульбы — пуста. Жанчыны некуды цягнуцца ў вёску, затым да іх ідуць такія ж, п'юць гарэлку, а дзіця бывае кінутым.

«Што яны ядуць, на што жывуць? А што зімой рабіць будуць?» — пытаюцца суседзі. Нейкія меры трэба было б прымаць, бо ў такіх умовах дзіця гадаваць нельга. Іншым разам думаю, што можа мне патэлефанаваць у сацыяльную службу, але ўмешвацца ў чужое жыццё...

Змянілася сацыяльна-эканамічная сітуацыя і пэўная катэгорыя людзей аказалася не прыстасаванай да новых умоў, да барацьбы за выжыванне.

У вёсцы некалькі лягчэй, хоць за жыллё не трэба плаціць, а які там сельгаскааператыў, былых гараджан гэта не турбуе, бо ім не да працы.

Здараецца, што ў сельскай мясцовасці апынаюцца і дзелавыя людзі. «Прагарэў» адзін індывідуальны прадпрымальнік і каб разлічыцца з даўгамі, прадаў усё, што меў. Затым набыў на ўскрайку вёскі хату і стаў фермерам.

Ці знаёмая жанчына, кандыдат навук, жыла ў Маскве, але адтуль вярнулася з дзецьмі да бацькоў і цяпер кіруе доследнай сельгасстанцыяй.

І такіх людзей аддае горад, але яны аселі ў вёсцы з нагоды выключных абставінаў, якія і падштурхнулі іх да міграцыі.

Безумоўна, нейкі спецыяліст і спакусіцца на асобны дом у аграгарадку, але і там у чарзе на жыллё, найперш, стаяць свае работнікі. А бывае, што новыя дамы пустуюць...

З якога боку тут ні глядзець, але сур'ёзнага перасялення з горада ў вёску не назіраецца.

Магчыма, мае высновы і песімістычныя, але так склалася жыццё. Нельга адмаўляць, што дзесьці ў нейкім рэгіёне сітуацыя некалькі іншая, але агульная тэндэнцыя прагладваецца.

Калі ва ўсе нашы гаспадаркі прыйдуць сучасныя тэхналогіі, то можа і адпадзе пытанне аб міграцыі насельніцтва з горада ў вёску, бо ў эканамічна развітых краінах у сельскай гаспадарцы працэнт насельніцтва заняты значна меншы. Ёсць над чым працаваць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Познія апенькі... І апошнія баравікі

Вось і дачакаліся апенек і зялёнак. Хоць на рынку апошніх хапае, але першынство ўсё ж за апенькамі.

Сёлета летніх не было, а восеньскія нясуць з лесу кашамі. З цёмнымі капялюшыкамі і тоўстымі ножкамі яны выглядаюць эфектна.

Але найбольш прыцягваюць да сябе баравікі. Бардовыя і светлыя, маленькія і вялікія — баравікамі ў кастрычніку можна любавацца доўга. За вядро (10 літраў) апенек просяць 12 тысяч, зялёнкі ўдвая таннейшыя, а баравікі, вядома, самыя дарагія — 20 тысяч рублёў.

Надвор'е апошнія дні стаіць цудоўнае і трэба неадкладна зазірнуць у лес — жыццё такое мімалётнае.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Фота аўтара.

Ёсць выбар!

АБ ВЫНІКАХ ДЗЕЙНАСЦІ ПАЛАТЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ТРЭЦЯГА СКЛІКАННЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Пакетам законаў забяспечаны канстытуцыйныя правы і свабоды грамадзян у інфармацыйнай сферы. Істотна скарэктаваны Закон «Аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь». Прыняты ў новай рэдакцыі законы аб прававым становішчы замежных грамадзян і асобаў без грамадзянства ў нашай краіне, а таксама аб грамадскіх аб'яднаннях і аб палітычных партыях.

Шэраг дзеючых нарматыўных прававых актаў сур'ёзна перапрацаваны ў адпаведнасці з патрабаваннем Кіраўніка дзяржавы аб дэбюракратызацыі працы дзяржаўных органаў з грамадзянамі на падставе прынцыпу «аднаго акна».

На забеспячэнне абароны жыццёва важных інтарэсаў асобы і нацыянальнай бяспекі накіраваны заканадаўчыя меры па ўмацаванні барацьбы з экстрэмізмам, тэрарыстычнай дзейнасцю, арганізаванай злачыннасцю, гандлем людзьмі, незаконным абарачэннем наркотыкаў. Прыняты законы аб Дзяржаўнай мяжы і аб грамадзянскай абароне. У заканадаўстве ўзмоцнена адказнасць за правапарушэнні, звязаныя з карупцыяй.

Практычна завершана прававое забеспячэнне ваеннага будаўніцтва і рэфармавання Узброеных Сілаў Рэспублікі Беларусь. Дэпутаты ўнеслі змяненні і дапаўненні ў законы аб абароне, аб статусе ваеннаслужачых, аб воінскім абавязку і ваеннай службе. Прыняты Закон аб дзяржаўнай праграме ўзбраення і дзяржаўным абаронным заказе.

Больш за трэць заканадаўства, сфарміраванага дэпутацкім корпусам трэцяга склікання, прысвечана пытанням эканомікі і фінансавай дзейнасці.

Вялікае значэнне для пазітыўных эканамічных пераўтварэнняў маюць прынятыя ў новай рэдакцыі Банкаўскі кодэкс, законы аб сялянскай (фермерскай) гаспадарцы і аб гаспадарчых таварыствах, а таксама законы аб іпатэцы, аб транспартна-экспедыцыйнай дзейнасці, аб аўтамабільным транспарце і аўтамабільных перавозках, аб рэсурсах. Істотна перапрацаваны Кодэкс аб зямлі, Мытны і Паветраны кодэксы.

Упершыню на ўзроўні закона ўрэгуляваны комплекс пытанняў, звязаных з выкарыстаннем меліяраваных земляў, якія складаюць трэць сельскагаспадарчых угоддзяў краіны.

Заканадаўча ўдасканалены механізмы крэдытавання, страхавання, абароны банкаўскіх укладаў фізічных асобаў. Абноўлена заканадаўства аб турызме, спажывецкай кааперацыі.

Упарадкавана нарматыўная прававая база ў такіх важных галінах, як тэхнічнае нарміраванне і стандартызацыя, забеспячэнне адзінства вымярэнняў, аўдытарская і рыэлтарская дзейнасць.

Стварэнню дыверсіфікаванай сістэмы энергетычнага забеспячэння краіны, развіццю бяспечнай атамнай энергетыкі будуць садзейнічаць законы «Аб выкарыстанні атамнай энергіі» і «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб радыяцыйнай бяспецы насельніцтва».

Пашыралася прававая база ў галіне аховы навакольнага асяроддзя і прыродакарыстання. Прыняты абноўлены Кодэкс аб нетрах. Істотна зменены нормы Воднага кодэкса, прыняты законы аб жывёльным свеце, аб ахове раслін, аб абыходжанні з адходамі, аб гідраметэаралагічнай дзейнасці.

У цэнтры ўвагі Палаты прадстаўнікоў трэцяга склікання пастаянна знаходзіліся пытанні дзяржаўнай падтрымкі сацыяльна слабых катэгорый грамадзян.

Шмат дыскусій у грамадстве выклікала прыняцце Закона «Аб дзяржаўных сацыяльных льготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян». Гэта рашэнне было не простым, але дастаткова абгрунтаваным. Яго прыняццю папярэднічала вялікая праца, праведзеная дэпутатамі па ўсебаковым вывучэнні дадзенага пытання, у тым ліку вопыту іншых краін. У выніку шырокага дыялогу з грамадскасцю парламентары прыйшлі да салідарнага рашэння аб неабходнасці ўпарадкавання льгот і стварэння ў рэспубліцы эфектыўнай сістэмы адраснай сацыяльнай дапамогі. Права на льготы павінны мець персанальна толькі тыя грамадзяне, якія сапраўды маюць у іх патрэбу па прычыне непрацаздольнасці або па іншых заканадаўча вызначаных фактарах.

На працягу ўсяго перыяду Палата прадстаўнікоў трэцяга склікання праводзіла мэтанакіраваную работу па ўмацаванні дзяржаўнай падтрымкі сям'і, мацярынства і дзяцінства. Прыняты шэраг законаў, якія прадугледжваюць павелічэнне дзяржаўных дапамог сем'ям, якія маюць дзяцей.

Выплаты ў сувязі з нараджэннем дзіцяці ўзраслі з 301 тысячы рублёў у 2005 годзе да 1 123 500 рублёў у кастрычніку 2008 года. Павышаны гарантыі сацыяльнай абароны дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў. Устаноўлены дадатковыя меры дзяржаўнай падтрымкі дзяцей з мнагадзетных сем'яў.

У цэнтры ўвагі дэпутатаў былі і такія важныя пытанні, як барацьба з сацыяльным сіроцтвам, павышэнне адказнасці бацькоў за належнае выхаванне і матэрыяльнае ўтрыманне дзяцей.

Удасканалена працоўнае заканадаўства. У Працоўны кодэкс унесены комплексныя змяненні, якія забяспечваюць гарантыі правоў працоўных. Законам «Аб ахове працы» вызначаны прававыя ўмовы стварэння цэласнай сістэмы бяспекі жыцця і здароўя грамадзян у працэсе працоўнай дзейнасці. Прыняты закон аб занятасці насельніцтва, аб прафесійным пенсійным страхаванні, аб папярэджанні інваліднасці і рэабілітацыі інвалідаў.

Абноўлена прававая база ў сферы аховы здароўя. Істотна адкарэктаваны Закон «Аб ахове здароўя», прыняты законы аб лекавых сродках, аб бяспецы генна-інжынернай дзейнасці, новая рэдакцыя Закона аб трансплантацыі органаў і тканак чалавека.

Развіццю сістэмы адукацыі і сферы культуры будуць садзейнічаць законы аб агульнай сярэдняй адукацыі, аб вышэйшай адукацыі, аб Правілах беларускай арфаграфіі і пунктуацыі, аб музеях і Музейным фондзе Рэспублікі Беларусь, аб ахове гісторыка-культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь.

Палата прадстаўнікоў трэцяга склікання правяла вялікую працу па пашырэнні прававога поля міжнароднага супрацоўніцтва нашай дзяржавы, умацаванні яе пазіцый у міжнароднай суполцы.

Ратыфікавана 63 шматбаковыя дагаворы і 105 двухбаковых дагавораў з 46 краінамі, а таксама шэрагам міжнародных арганізацый па пытаннях супрацоўніцтва ў сферах эканомікі, сацыяльнай абароны, аховы навакольнага асяроддзя, аховы здароўя, культуры, барацьбы са злачыннасцю.

Прынцыповае значэнне для саюзнага будаўніцтва мае ратыфікацыя пяці пагадненняў паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй, якія вызначылі гарантыі найважнейшых сацыяльных правоў грамадзян абедзвюх краін і прававую аснову ўласнасці Саюзнай дзяржавы.

Адным з канстытуцыйных абавязкаў Палаты прадстаўнікоў з'яўляецца разгляд часовых дэкрэтаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў трэцяга склікання прынялі да ўвагі 75 дэкрэтаў Кіраўніка дзяржавы, накіраваных на вырашэнне актуальных задач па развіцці эканомікі, укараненні высокіх тэхналогій, удасканаленні сістэмы адукацыі, паляпшэнні работы дзяржаўных органаў з насельніцтвам, рупліўым выкарыстанні прыродных рэсурсаў і вырашэнні іншых пытанняў.

Выбудоўваючы міжнародную і міжпарламенцкую дзейнасць у рэчышчы вызначаных накірункаў палітыкі нашай дзяржавы, Палата прадстаўнікоў актыўна садзейнічала абароне і прасоўванню нацыянальных інтарэсаў на міжнароднай арэне, умацаванню ўзаемадзеяння з парламентамі іншых дзяржаў і міжнароднымі, у тым ліку рэгіянальнымі, парламенцкімі арганізацыямі.

Дэпутаты Палаты правялі больш за 750 сустрэч і мерапрыемстваў міжнароднага характару, у ходзе якіх выкарыстаны магчымасці парламенцкай дыпламатыі ў мэтах стварэння спрыяльных умоў для ўмацавання палітычных, эканамічных і культурных сувязяў Беларусі з замежнымі дзяржавамі. Геаграфія кантактаў ахоплівае 45 краін свету і 13 міжнародных арганізацый.

Найважнейшым прыярытэтам Палаты прадстаўнікоў трэцяга склікання ў развіцці ўзаемавыгаднага міжнароднага супрацоўніцтва з'яўлялася ўмацаванне інтэграцыйных працэсаў у рамках Саюзнай дзяржавы. Ініцыятыўная пазіцыя беларускіх дэпутатаў у Парламенцкім Сходзе Саюза Беларусі і Расіі дазволіла забяспечыць своечасовае фарміраванне і прыняцце штогадовых бюджэтаў Саюзнай дзяржавы, паспяховую рэалізацыю саюзных праграм.

Дэпутаты Палаты прадстаўнікоў плённа працавалі ў Міжпарламенцкай Асамблеі дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў, Міжпарламенцкай Асамблеі Еўразійскай эканамічнай супольнасці, удзельнічалі ў стварэнні і практычнай дзейнасці Парламенцкай Асамблеі Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы.

Значная работа праводзілася па ўмацаванні пазіцый Рэспублікі Беларусь у рамках Міжпарламенцкага Саюза — найстарэйшай міжнароднай парламенцкай структуры, якая аб'ядноўвае нацыянальныя парламенты 154 краін свету. Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь актыўна ўдзельнічае ў дзейнасці групы краін, якія ўваходзяць у склад адной з геапалітычных груп «Еўразія». На 118-й Асамблеі МПС у г. Кейптаўне (ПАР) у красавіку 2008 года паўнамоцтвы Беларусі як каардынатара былі прадоўжаны. Гэта сведчыць пра высокую ацэнку актыўнай пазіцыі беларускага боку па многіх пытаннях, што абмяркоўваюцца як у рамках МПС у цэлым, так і паміж дзяржавамі — удзельніцамі групы.

У складзе дэлегацый Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь дэпутаты Палаты прадстаўнікоў удзельнічалі ў работе і дзейнасці парламенцкіх асамблей АБСЕ, Чарнаморскага эканамічнага супрацоўніцтва, Цэнтральнаеўрапейскай ініцыятывы, Міжпарламенцкай Асамблеі праваслаўя, а таксама на сесіях Асамблеі Заходнееўрапейскага Саюза — Міжпарламенцкай Асамблеі па еўрапейскай бяспецы і абароне.

Нацыянальны сход Рэспублікі Беларусь атрымаў статус назіральніка ў Парламенцкай Асамблеі Чарнаморскага эканамічнага супрацоўніцтва. Па ініцыятыве беларускіх парламентарыяў Парламенцкая Асамблея АБСЕ прыняла такую чарнобыльскую рэзалюцыю, якая акцэнтавала ўвагу на пытаннях ліквідацыі наступстваў тэхнагеннай катастрофы на ЧАЭС.

У Рэспубліцы Беларусь былі праведзены шэраг мерапрыемстваў па лініі МПА СНД, МПА ЕўрАзЭС, парламенцкай структуры ЦЕІ, ПА АБСЕ, у прыватнасці, сумесны семінар дэлегацыі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у ПА АБСЕ і Рабочай групы ПА АБСЕ па Беларусі на тэму «Вывучэнне магчымасцей удзелу Рэспублікі Беларусь у рамках Еўрапейскай палітыкі суседства».

Па запрашэнні Палаты прадстаўнікоў адбыліся візіты ў Беларусь кіраўнікоў Парламенцкай Асамблеі Савета Еўропы, парламенцкай структуры ЦЕІ і Паўночнага Савета.

Двухбаковыя сувязі і кантакты Палаты прадстаўнікоў з парламентамі замежных краін таксама адрозніваліся інтэнсіўнасцю і шырокай геаграфіяй. У Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь функцыянавалі 46 працоўных груп па супрацоўніцтве з парламентамі замежных дзяржаў і дзве міжпарламенцкія камісіі — па супрацоўніцтве з Нацыянальным Сходам Рэспублікі Арменія і Вярхоўнай Радай Украіны.

З афіцыйнымі і рабочымі візітамі парламенцкія дэлегацыі Рэспублікі Беларусь наведалі 22 краіны.

У ходзе афіцыйных візітаў у Рэспубліку Беларусь парламенцкіх дэлегацый Аўстрыі, Бельгіі, Германіі, Італіі, Літвы, Чэхіі выпрацоўвалася агульнасць падыходаў да пабудовы ўзаемных адносін.

На высокім узроўні ажыццяўлялася ўзаемадзеянне з нашымі азіяцкімі партнёрамі — Кітаем, Іранам, Індыяй і В'етнамам.

Дынамічна развівалася парламенцкае супрацоўніцтва з краінамі Цэнтральнай і Паўднёвай Амерыкі. Традыцыйна па-сяброўску будуецца дыялог з кубінскімі парламентарыямі. Створаны і паспяхова рэалізуецца патэнцыял для развіцця ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва з Венесуэлай. Актыўна развіваюцца парламенцкія сувязі з Бразіліяй, іншымі краінамі рэгіёна.

У трэцім скліканні беларускія дэпутаты ўпершыню ўстанавілі двухбаковыя працоўныя кантакты са сваімі калегамі з Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў, Непала і Рэспублікі Карэя.

Разам з заканадаўчай і міжнароднай дзейнасцю дэпутаты праводзілі вялікую працу ў выбарчых акругах. Цеснае ўзаемадзеянне з органамі мясцовай прадстаўнічай і выканаўчай улады дазволіла народным выбраннікам унесці свой уклад у вырашэнне многіх праблем сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёнаў.

Пад кантролем дэпутатаў пастаянна знаходзіліся пытанні занятасці насельніцтва, сацыяльнай падтрымкі слаба абароненых катэгорый грамадзян, будаўніцтва жылля, уводу ў эксплуатацыю аб'ектаў, умацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы школ, бальніц, дзіцячых садкоў і іншых аб'ектаў сацыяльна-культурнага прызначэння.

Уся гэта дзейнасць прыводзіла да непасрэднай сувязі з насельніцтвам, веданні дэпутатамі канкрэтных праблем і патрэб грамадзян.

Са студзеня 2005 года дэпутаты прынялі 110 893 выбаршчыкаў, правялі 15 496 сустрэч у працоўных калектывах, разгледзелі 109 361 зварот грамадзян. Парламентарыі аказвалі садзейнічанне ў арганізацыі аздараўлення і лячэння школьнікаў, пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, грамадзян, якія пацярпелі ад наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС.

На працягу чатырох гадоў, працуючы ў фармаце сваіх канстытуцыйных паўнамоцтваў, Палата прадстаўнікоў трэцяга склікання годна выканала задачы, якія перад ёй ставіліся, усімі сіламі садзейнічала ўмацаванню палітычнай стабільнасці ў нашай дзяржаве і павышэнню якасці жыцця грамадзян. Выбары ў Палату прадстаўнікоў чацвёртага склікання, якія адбыліся 28 верасня 2008 года і на якіх у першым жа туры цалкам сфарміраваны новы дэпутацкі склад палаты, сталі яшчэ адным сведчаннем даверу народа да Парламента як прадстаўнічага і заканадаўчага органа.

ВЫНІКІ ДЗЕЙНАСЦІ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ТРЭЦЯГА СКЛІКАННЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адным з галоўных вынікаў заканатворчай работы стаў разгляд пакета нарматыўных прававых актаў у мэтах умацавання *сацыяльнай палітыкі дзяржавы* («Аб ахове працы», «Аб занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь», «Аб прафесійным пенсійным страхаванні» і інш). Змяненні і дапаўненні, унесеныя ў шэраг законаў у сферы сям'і, мацярынства і дзяцінства (Кодэкс аб шлюбе і сям'і, законы «Аб правах дзіцяці», «Аб дзяржаўных дапамогах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей» і інш.), дазволяць забяспечыць належную сацыяльную абарону сем'яў, якія выхоўваюць дзяцей, а таксама дзяцей-сірот і дзяцей, што засталіся без апекі бацькоў. Новая рэдакцыя закона «Аб ахове здароўя» забяспечыць рэалізацыю правоў грамадзян на даступную і кваліфікаваную медыцынскую дапамогу.

За справаздачны перыяд комплексна разгледжаны пытанні ўдасканалення заканадаўчага рэгулявання ў сферы *прыродакарыстання і аховы навакольнага асяроддзя.* Прыняцце Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб зямлі дазволіць актывізаваць рынкавыя метады рэгулявання абароту зямельных участкаў і вывесці гэты рэсурс з ценявога абароту. У мэтах удасканалення грамадскіх адносінаў у сферы разведкі, выкарыстання і аховы сыравінных рэсурсаў прыняты Кодэкс аб нетрах. Рэалізацыя яго палажэнняў будзе садзейнічаць больш дзейснай ахове нетраў ад спусташэння і забруджання, а таксама забеспячэнню канстытуцыйнага права грамадзян на спрыяльнае навакольнае асяроддзе.

На сесіях Савета Рэспублікі трэцяга склікання разгледжаны законапраекты, якія вызначаюць агульныя накірункі *знешнепалітычнай і міжнароднай дзейнасці Рэспублікі Беларусь* («Аб зацвярджэнні Асноўных накірункаў унутранай і знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь», «Аб міжнародных дагаворах Рэспублікі Беларусь», «Аб дзяржаўным рэгуляванні знешнегандлёвай дзейнасці» і інш.). Савет Рэспублікі ўхваліў шэраг законаў аб ратыфікацыі міжнародных дагавораў, якія рэгулююць візавыя пытанні, пытанні падатковых і мытных узаемаадносінаў, арганізацыі паветраных, аўтамабільных і водных зносінаў, інвестыцыйнага і гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, культуры і спорту, а таксама ўзаемадзеяння ў прававой сферы, у сферы бяспекі і барацьбы са злачыннасцю.

Пашыралася прававая база і ў сферы *нацыянальнай бяспекі*. Намі ўхвалены законы «Аб Дзяржаўнай мяжы Рэспублікі Беларусь», «Аб барацьбе з арганізаванай злачыннасцю», «Аб супрацьдзеянні экстрэмізму», «Аб барацьбе з карупцыяй» і г.д.

Міжнародная дзейнасць. Міжпарламенцкае супрацоўніцтва Савета Рэспублікі ажыццяўлялася на падставе агульнапрызнаных нормаў міжнароднага права і прынцыпу шматвектарнасці знешняй палітыкі нашай краіны.

Шматбаковае супрацоўніцтва з міжпарламенцкімі арганізацыямі — адзін са складнікаў знешнепалітычнай дзейнасці Савета Рэспублікі. Для ажыццяўлення кантактаў, умацавання і развіцця сувязяў з міжнароднымі парламенцкімі арганізацыямі члены Савета Рэспублікі ўключаны ў склад 11 аб'яднаных пастаянна дзеючых дэлегацый Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, якія прадстаўляюць наш заканадаўчы орган у міжпарламенцкіх арганізацыях — Парламенцкім Сходзе Саюза Беларусі і Расіі, Міжпарламенцкай Асамблеі Еўразійскай эканамічнай супольнасці, Міжпарламенцкай Асамблеі Садружнасці Незалежных Дзяржаў, Парламенцкай Асамблеі Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы, Міжпарламенцкім Саюзе, Парламенцкай Асамблеі АБСЕ, Міжпарламенцкай асамблеі праваслаўя, парламенцкай структуры Цэнтральнаеўрапейскай ініцыятывы, Парламенцкай Асамблеі Чарнаморскага эканамічнага супрацоўніцтва.

Двухбаковае міжпарламенцкае супрацоўніцтва Савета Рэспублікі было накіравана на дасягненне канкрэтных вынікаў у сферы эканомікі, гандлю, адукацыі, навукі, культуры і інш. У мэтах рэалізацыі прынцыпу шматвектарнасці ў знешняй палітыцы нашай краіны ў Нацыянальным сходзе Рэспублікі Беларусь функцыянавала 46 рабочых груп па супрацоўніцтве з парламентамі замежных дзяржаў. Адным з прыярытэтных у рабоце Савета Рэспублікі працягвае заставацца расійскі накірунак. Дзелавыя і сяброўскія адносіны звязваюць Рэспубліку Беларусь з Арменіяй, Казахстанам, Кыргызстанам, Малдовай і Украінай. З парламентамі гэтых дзяржаў падпісаны двухбаковыя пагадненні аб супрацоўніцтве.

У апошнія гады актыўна развіваюцца сувязі Савета Рэспублікі з парламентамі Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі. Устаноўлены больш цесныя кантакты з заканадаўчымі органамі Венесуэлы, Кубы, ПАР, Індыі, Ірана, Судана, Турцыі. Акрамя таго, Савет Рэспублікі развіваў двухбаковае і шматбаковае міжпарламенцкае супрацоўніцтва з многімі дзяржавамі Еўрапейскага саюза (Бельгіяй, Вялікабрытаніяй, Германіяй, Італіяй, Славакіяй, Славеніяй і інш.).

Савет па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання. На якасна новы ўзровень выйшла работа Савета Рэспублікі па арганізацыі ўзаемадзеяння мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў і Савета дэпутатаў. У адпаведнасці з Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 12 студзеня 2007 г. № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва» ў 2007 годзе пры Савеце Рэспублікі створаны Савет па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання.

Год работы паказаў, што рашэнне аб утварэнні гэтага каардынуючага органа было своечасовым і апраўданым. Створаны дзейсны механізм выяўлення надзённых праблем людзей і кантролю над іх вырашэннем. У гэты перыяд вывучаны пытанні ўмацавання бюджэтаў Саветаў дэпутатаў пярвічнага тэрытарыяльнага ўзроўню ў раёнах, якія пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Сумесна з Міністэрствам фінансаў прапрацаваны і ўключаны ў праекты рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў на чарговы год прапановы аб накіраванні фінансавых рэсурсаў на сацыяльную і эканамічную рэабілітацыю гэтых тэрыторый.

Саветам па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання разам з органамі дзяржаўнага кіравання прааналізаваны пытанні перадачы сістэм водазабеспячэння, дарог і іншых сацыяльна значных аб'ектаў на баланс спецыялізаваных арганізацый, а таксама забеспячэння вулічнага асвятлення сельскіх населеных пунктаў і ўнесены канкрэтныя прапановы па іх вырашэнні. Надалей органам мясцовай улады ў межах іх паўнамоцтваў належыць узмацніць кантроль за выкананнем адпаведнымі органамі і арганізацыямі замацаваных за імі функцый па забеспячэнні жыццядзейнасці насельніцтва.

Вялікая ўвага надаецца пытанням павышэння эфектыўнасці работы мясцовых Саветаў дэпутатаў. Спецыяльнай рабочай групай распрацаваны планы па ўдасканаленні справаводства і стварэнні ў 2008—2010 гг. аўтаматызаванай сістэмы мясцовых Саветаў дэпутатаў (АІС «Мясцовыя Саветы дэпутатаў»). Рэалізацыя намечаных мераў дазволіць упарадкаваць работу з дакументамі, а ўкараненне аўтаматызаванай сістэмы значна скароціць рабочы час, неабходны для іх складання. Адначасова плануецца стварыць інфармацыйна-аналітычны партал і падключыць усе мясцовыя Саветы дэпутатаў да сістэмы абароненай электроннай пошты органаў дзяржаўнага кіравання і даць ім магчымасць аператыўнага абмену інфармацыяй і доступу на ўказаны партал.

Савет па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання зарэкамендаваў сябе як дзейсны кансультатыўны орган, які выпрацоўвае канкрэтныя шляхі вырашэння праблем, што ўзнікаюць на месцах. Надалей варта больш увагі надаваць пытанням каардынацыі намаганняў органаў мясцовай улады і органаў дзяржаўнага кіравання, накіраваных на задавальненне паўсядзённых патрэб насельніцтва.

Работа са зваротамі грамадзян. Як сказана Кіраўніком дзяржавы ў штогадовым Пасланні беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу, вышэйшае прызванне парламентарыя — «дапамагчы канкрэтнаму чалавеку, прыняць зацікаўлены ўдзел у яго няпростых жыццёвых абставінах, выручыць і падтрымаць яго». Адным з прыярытэтных накірункаў у дзейнасці Савета Рэспублікі трэцяга склікання была работа са зваротамі грамадзян. За гэты перыяд у Савет Рэспублікі паступіла амаль тры з паловай тысячы заяў і прапаноў. Прыём грамадзян членамі Савета Рэспублікі быў арганізаваны на сістэмнай аснове і ажыццяўляўся ў рэгіёнах і непасрэдна ў Савеце Рэспублікі. Членамі Прэзідыума Савета Рэспублікі праведзена каля 350 асабістых прыёмаў грамадзян, прынята больш за дзве тысячы наведвальнікаў.

Узмацненне ўзаемадзеяння з органамі мясцовага кіравання, а таксама цеснае супрацоўніцтва парламентарыяў з раённымі і сельскімі Саветамі дэпутатаў садзейнічалі таму, што кожны другі зварот, накіраваны членам Савета Рэспублікі па пытаннях, якія адносяцца да кампетэнцыі мясцовых органаў улады, быў вырашаны ім станоўча. Гэта ў многім стала магчымым дзякуючы правядзенню парламентарыямі асабістага прыёму на месцах.

Такім чынам, Савет Рэспублікі трэцяга склікання ўнёс істотны ўклад у забеспячэнне стабільнага развіцця нашага грамадства, аптымізацыю заканадаўства, умацаванне пазіцый Рэспублікі Беларусь на міжнароднай арэне, а таксама садзейнічаў узмацненню ролі мясцовых органаў улады. Зноў абраным парламентарыям давядзецца працягваць існуючыя добрыя традыцыі і сістэмную работу на карысць роднай Беларусі.

Пасланне Сінода Беларускай Праваслаўнай Царквы да 1020-годдзя Хрышчэння Русі

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Семдзесят гадоў, якія папярэднічалі гэтай велічнай даце, сталі здзяйсненнем Біблейскага вобразу, яўленага прароку Іліі на гары Харыў (3 Цар. 19: 8—14). Так і рэвалюцыя была падобна да вялікай і моцнай віхуры, якая *«раздзірала горы і разбурала скалы».* Услед за ёй адбылася карэнная змена ўкладу жыцця, якую можна параўнаць з землятрусам. А потым быў пажар бясконцай вайны — вайны аднаго з адным, са знешнім ворагам, з самімі сабой...

Святая Царква на нашай зямлі выжывала, літаральна паводле слоў Бажэственнай кнігі Псалтыра, паўтараючы іх услед за пакутнікам Псалмаспеўцам: *«Буду я назіраць за шляхамі сваімі, каб не грашыць мне языком маім; буду стрымліваць вусны мае, пакуль нечасцівы перада мною. Я быў нямы і безгалосы, і маўчаў нават пра добрае; і смутак мой узрос».*

Але вось, у юбілейным годзе Хрышчэння Русі с прарочай дакладнасцю пачалі збывацца і наступныя радкі трыццаць восьмага псалма Давідавага: *«Запалымнела сэрца маё ўва мне; у думках маіх запаліўся агонь; я пачаў гаварыць языком маім»* (Пс. 38: 2—4).

У дні ўрачыстасцей Праваслаўная Царква ўпершыню за семдзесят гадоў атрымала магчымасць на ўвесь голас звярнуцца да ўсіх і да кожнага і гаварыць да сэрцаў суайчыннікаў сваёю моваю — моваю Евангелля і міласэрнасці, моваю прымірэння і любові, моваю гістарычнага аднадумства і ўсенароднай аднадушнасці.

Тысяча гадоў хрысціянскай гісторыі нашай Айчыны нібы сканцэнтравалася ў словах, якія ляжаць в аснове ўсіх асноў: ***«У імя Айца і Сына і Святога Духа»***. І да нябёсаў сягае слова народа ў адказ: ***«Амінь»!*** І хоць яшчэ далёка не ўсе ўсведамлялі тады значэнне гэтага слова, — яно было сказана! Гісторыя Айчыны зноў стала на хрысціянскі шлях: праз тысячу гадоў пасля выбару гэтага шляху святым роўнаапостальным князем Уладзімірам!

Насуперак многім чаканням, святкаванне 1000-годдзя Хрышчэння Русі так узрушыла сэрцы і розумы людзей розных узростаў і званняў, што сон розуму адляцеў, і прага Ісціны абудзіла душы. Пасля грозных выпрабаванняў, мы, як і прарок Ілія, адчулі *«веянне ціхага ветру»,* у якім быў Гасподзь (3 Цар. 19: 12).

За дваццаць гадоў, што прайшлі пасля юбілейнага 1988 года, непазнавальна змянілася жыццё чалавека і народа, краіны і свету. Але не рэвалюцыйныя перατрусы, не ваяўнічы дух неразумнай раўнівасці адраджаюць Праваслаўную Царкву і служаць праабражэнню народнай душы, а *веянне ціхага ветру* малітвы і раскаянне ў тых справах, якія недастойны хрысціянскага звання.

Штодзённай руплівай працай і імкненнем здабыць дух мірны, як вучыў прадзедаў нашых прападобны Серафім Сароўскі, узнімалася з уціску і прыгнечанасці Руская Праваслаўная Царква ў Расіі, Украіне, Беларусі, ва ўсіх краінах і на ўсіх землях, дзе жывуць людзі, якія ўсведамляюць сябе яе духоўнымі дзецьмі.

І ўвесь гэты час мы не былі і не застаёмся адны! Кожнае імгненне нашага адраджэння за нас і за айцоў нашых моляцца нашы святыя суайчыннікі, увесь сонм хрысціянскіх святых і Вечнадзева Марыя, Якая не пакідае без Свайго Покрыва народы Русі.

Сёння кожны з нас, праваслаўных хрысціян, у адказнасці перад Госпадам і Царствам Яго за тое, як выкарыстоўваем мы благадаць, прынесеную ў нашыя сэрцы міласцю Божай. Пра гэта пытаюцца ў нас лікі са святых ікон старажытных і сучасных майстроў, пра гэта заклікаюць разважаць кнігі вялікіх айцоў і настаўнікаў Царквы і працы сучасных багасловаў і рэлігійных пісьменнікаў.

Бо ні для каго не сакрэт, што вораг роду чалавечага ўмацоўваецца ў гэтым свеце з дня ў дзень і таму не можа цярпець такіх перашкодаў, як веруючае сэрца чалавека, як духоўна абуджаны народ. У духоўным свеце ніколі не спыняецца супрацьстаянне *ціхага ветру* Гасподняга бурам, ператрусам і вогненным выпрабаванням князя свету гэтага.

Што зможам мы супрацьпаставіць новай небяспецы раздзялення? Як здолеем захаваць у еднасці тое, што дасягнута за дваццаць гадоў адраджэння Святога Праваслаўя? Як памножыць нам на нашай зямлі славу Божую і ўмацаваць хрысціянскую годнасць нашых народаў?

Адказ дадзены амаль дзве тысячы гадоў таму святым апосталам Паўлам і палягае ён у агульнанародным і агульнацаркоўным імкненні *«захоўваць адзінства духа ў саюзе міру»* (Эф. 4: 3).

Словы Апостала, якія прагучалі ў Пасланні да жыхароў старажытнага Эфеса, павінны не толькі быць гімнам цяперашніх урачыстасцей у гонар 1020-годдзя Хрышчэння Русі! Гэты сімвал хрысціянскай мудрасці і залог сучаснай перамогі Праваслаўя павінны стаць вогненным надпісам на скрыжалях кожнага веруючага сэрца: ***«Адзін Гасподзь, адна вера, адно хрышчэнне»*** (Эф. 4: 5).

Прыгадаем, узлюбленыя айцы, браты і сёстры, якія падзеі ў жыцці нашых народаў папярэднічалі 1000-годдзю Хрышчэння Русі і адбыліся пасля яго. За два гады да юбілею, у красавіку 1986-га, вобраз апакаліптычнай *«зоркі палыну»* (Адкр. 8: 11) запаліўся смяротным агнём у Чарнобылі. А ў канцы 1991-га распалася адзіная сям'я народаў.

Мы навучыліся жыць з той спадчынай, якую пакінулі пасля сябе гэтыя падзеі. Але мы не павінны забываць іх жорсткіх урокаў і трагічных наступстваў, бо яны аплачаны высокім коштам жыцця і разбітых лёсаў вялікай колькасці людзей.

Гісторыя паказала, што менавіта Святое Праваслаўе з'яўляецца самай тонкай і адначасова самай трывалай ніццю, што звязвае нашы народы. Тайна гэтага адзінства не схаваная ад нас, хоць пачатак яе знаходзіцца ў глыбіні тысячагоддзяў чалавечай гісторыі. У Свяшчэнным Пісанні вуснамі Прамудрага цара Гасподзь заклікае кожнага чалавека: *«Сын мой! аддай сэрца сваё Мне»* (Прытч. 23: 26). Зямная Царква ў адказнасці за ўсе сэрцы, якія імкнуцца да Бога. Яна таму і захаваецца навек, бо ёй давяраюць і Бог, і чалавек.

Але гэты ўзаемны давер патрабуе асаблівай адказнасці! Бо як можна выконваць місію яднання роду чалавечага з яго Тварцом, не захоўваючы пры гэтым унутры сябе адзінства веры і служэння, не захоўваючы адпаведнасці вобразу думак і ладу жыцця, не клапоцячыся пра суладдзе слоў і спраў? Тым больш, што ва ўсім гэтым Царква паклікана даваць свету прыклад уладкавання жыцця, запаведанага Самім Богам.

У ліпені гэтага знамянальнага года ў першапрастольным горадзе Маскве Асвячоны Архіерэйскі Сабор Рускай Праваслаўнай Царквы вынес асаблівае рашэнне адносна адзінства Царквы.

«Сёння, як і ва ўсе часы, — гаворыць Святая Царква вуснамі сонму ўсіх сваіх архіпастыраў, — *адным з галоўных выклікаў Святому Праваслаўю з'яўляецца разнадумства ў Царкве па розных пытаннях царкоўнага жыцця. Яно можа ператварыцца ў зброю супраць Царквы Хрыстовай, раздзіраючы яе на часткі, а можа заахвоціць да больш глыбокага ўсведамлення і перажывання царкоўнай еднасці».*

Святкаванне 1020-годдзя Хрышчэння Русі ў Маскве і ў Кіеве пацвердзілі выбар царкоўнага народа Вялікай, Малой і Белай Русі, непадзельны ў сваім яднанні вакол агульнай Купелі Хрышчэння і адзінай Еўхарыстычнай Чашы!

Свяцейшы Патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Аляксій Другі, пасля служэння ў Кіеве Бажэственнай літургіі в сонме шматлікіх прадстаўнікоў Памесных Праваслаўных Цэркваў, з Лаўрскага Кіева-Пячэрскага ўзвышша прамовіў прарочыя словы: *«Ні межы, ні адлегласці, ні воля асобных людзей не маюць улады над вялікай і неадольнай сілаю: над духоўным і малітоўным адзінствам святых угоднікаў Божых, якія перадалі нам у спадчыну адзіную Царкву Хрыстову».*

Узлюбленыя айцы, браты і сёстры! У гэтыя дні Беларуская Праваслаўная Царква ўкладае свой унёсак у летапіс святкавання 1020-годдзя Хрышчэння Русі. І ўсе мы бачым і сведчым, што сёння, як і стагоддзі таму, сэрцы людзей саграе надзея і памяць пра тое, што Святая Русь — гэта Дом Прасвятой Багародзіцы. І ніколі Святая Русь не была абмежавана этнічнымі падзеламі, нацыянальнымі тэрыторыямі ці дзяржаўнымі межамі. Як і Дом Вечнадзевы Марыі не мае на зямлі ні сцен, ні агароджаў.

Святая Русь — гэта месца, пра якое можна сказаць словамі Госпада нашага Іісуса Хрыста: *«Дзе двое ці трое сабраліся ў імя Маё, там Я сярод іх»* (Мф. 18: 20). А Дом Багародзіцы на зямлі — гэта сэрца чалавечае. І таму сёння, у дні нашай урачыстасці 1020-годдзя Хрышчэння Русі, мы паўтараем адзінымі вуснамі і адзіным сэрцам свяшчэнны заклік святога апостала Паўла: ***«Адзін Бог і Айцец усіх, Які над усімі, і праз усіх, і ва ўсіх нас»*** (Эф. 4: 6). **Амінь.**

ФІЛАРЭТ, Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі; ДЗІМІТРЫЙ, Архіепіскап Віцебскі і Аршанскі; СЦЯФАН, Архіепіскап Пінскі і Лунінецкі; АРЫСТАРХ, Архіепіскап Гомельскі і Жлобінскі; ГУРЫЙ, Архіепіскап Навагрудскі і Лідскі; ФЕАДОСІЙ, Архіепіскап Полацкі і Глыбоцкі; АРЦЕМІЙ, Епіскап Гродненскі і Ваўкавыскі; САФРОНІЙ, Епіскап Магілёўскі і Мсціслаўскі; ІААН, Епіскап Брэсцкі і Кобрынскі; СЦЯФАН, Епіскап Тураўскі і Мазырскі; СЕРАФІМ, Епіскап Бабруйскі і Быхаўскі.

23—25 кастрычніка 2008 года, Мінск.

Гульня №1

«У ЕЎРОПЕ Ў ГЭТА НІХТО НЕ ВЕРЫЎ»

Пракаментаваць вынік матча «Зеніт — БАТЭ» трэцяга этапа групавога раўнда Лігі чэмпіёнаў мы папрасілі трэнераў і спецыялістаў.

Бернд ШТАНГЕ, галоўны трэнер нацыянальнай зборнай:

— БАТЭ выдатна згуляў і паказаў прыцягальны, атакуючы футбол. У каманды з'явіўся свой характэрны почырк. Футбалісты БАТЭ аказвалі прэсінг, давілі так, што «Зеніт» быў шакіраваны. Шанц перамагчы, безумоўна, быў, але лічу, што нічыя — больш справядлівы вынік. Не трэба пакуль патрабаваць ад БАТЭ занадта многа, яны і так ускалынулі ўсю Еўропу. Не трэба патрабаваць ад каманды і пэўнага выніку ў гульні з «Зенітам» у Мінску — гэта будзе толькі залішне нерваваць гульцоў. Няхай выходзяць на поле і дэманструюць гульню ў сваё задавальненне — тую, да якой мы прызвычаіліся. Як ацэньваю дзеянні гульцоў зборнай? Добра выглядалі Радзівонаў і Блізнюк. Верамко ўвогуле як магніт прыцягваў усё, што ляцела ў вароты. Стасевічу не хапае пакуль стабільнасці, але ён быў траўмаваны і доўга аднаўляўся — не трэба гэтага забываць. У будучым ён вырасце ў фантастычнага гульца, я ў гэтым не сумняваюся. Прызнаюся, што да пачатку групавога турніру я не верыў, што ў БАТЭ ў яе групе ёсць шанцы. Але і ў Еўропе ў гэта ніхто не верыў! Цяпер я магу сказаць, што ў БАТЭ з'явіўся рэальны шанц заняць трэцяе месца ў групе.

Юрый КУРНЕНІН, галоўны трэнер маладзёжнай зборнай:

— Бясспрэчна, больш момантаў было ў піцерскага «Зеніта», але футбол — гэта футбол. Рэалізацыя момантаў у БАТЭ аказалася амаль стопрацэнтнай. Таму вынік заканамерны. Ты не рэалізуеш моманты або калі сапернік не дазваляе, або гэта недахоп майстэрства. Можна павіншаваць БАТЭ з выдатным вынікам на выездзе. «Зеніт» меў і гульнявую, і тэрытарыяльную перавагу, і моманты былі, але што зробіш? Футбол такая рэч, што выйграе той, хто больш забівае. Калі забіваюць па-роўнаму — нічыя. Як ацэньваю сваіх падапечных? І Валадзько, і Крывец, і Сівакоў дастойна выглядалі і добра згулялі, я задаволены. У чым сакрэт поспеху БАТЭ? Недастаткова сказаць, што толькі ў дастойнай гульні. Каб ведаць яе сакрэт, трэба знаходзіцца ўнутры калектыву.

Юрый ПУНТУС, галоўны трэнер ФК МТЗ-РІПА:

— Гульня мне вельмі спадабалася, і каманда БАТЭ згуляла выдатна, хоць і не без долі шанцавання. Мне здаецца, што фаварыт у гэтай гульні быў «Зеніт» і ім шанцавання якраз і не хапала, але гэта іх праблемы. БАТЭ заслужыла нічыю, на футбольным полі «Зеніт» не даказаў, што ён мацнейшы. Калі Няхайчык забіў гол, я бачыў, наколькі БАТЭ ўпэўнена абаранялася, кантралявала мяч, быў, безумоўна, шанц утрымаць свае вароты ў недатыкальнасці. А дзесьці на контратацы і дацісмуць. Як ацэньваю дзеянні галкіпера? Не скажаш, што згуляў адназначна ўпэўнена, былі моманты, калі ён памыляўся, але яму шанцавала. І гэта ніяк не змяншае яго вялізную ролю ў тым выніку, якога БАТЭ дасягнула. У чым сакрэт поспеху БАТЭ? Ніякага сакрэту няма. Я імкнуся ў кожным інтэрв'ю гэта сказаць, аднак з маіх вуснаў гэта гучыць, напэўна, як патрыятычныя словы ў адрас клуба, якому аддаў амаль дзесяцігоддзе. Знаходзячыся ў новым клубе, магу сказаць, што сёння мы не маем той базы і інфраструктуры, якую даўно мае БАТЭ. Гэта не такая халёная каманда з інфраструктурай данецкага «Шахцёра» ці кіеўскага «Дынама». Яна мае роўна столькі, колькі неабходна для работы — выдатная гасцініца, дзе хлопцы адпачываюць, палі, дзе гуляць адно задавальненне, кваліфікаваны абслуговы персанал. БАТЭ даўно прыйшло да разумення неабходнасці стварэння такіх умоў, зрабіла іх і працуе. А МТЗ, якім я сёння кірую, адстала — у нас такой базы няма. Плюс выдатная арганізацыя на ўзроўні кіраўніцтва — усё своечасова выконваецца і аплачваецца. Вось і поспех.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

«РЭСПЕКТ «БАТЭ»!

Вось якія меркаванні пасля матча «БАТЭ — «Зеніт» пакінулі на інтэрнэт-форумах балельшчыкі з розных куткоў свету.

«Я нарадзіўся ў Беларусі, але заўсёды сімпатызаваў «Зеніту». Горад супер, ды й каманда гуляе прыгожа. Аднак сёння не магу не радавацца за БАТЭ. Тое, што клуб заслугоўвае вялікі рэспект, мяркую, не стануць аспрэчваць нават балельшчыкі «Зеніта». Калі б «Зеніт» лёгка разабраўся з БАТЭ, як ён павінен быў гэта зрабіць і ўзяў бы 6 ачкоў супраць беларусаў, я пабрацку пажадаў бы яму выхаду з групы. Аднак цяпер ён гэтага не заслугоўвае. Яшчэ раз рэспект БАТЭ.

Austral, Аўстралія, Мельбурн.

«Вялікі дзякуй за падораныя эмоцыі, дзе радасць перакрыжоўваецца з горыччу, што зноў не змаглі ўтрымаць перамогу. Упэўнены — да канца тыдня будзе выдатны настрой ад таго пачуцця эйфарыі, якое атрымаў ад прагляду гэтага відовішчнага і змястоўнага матча. БАТЭ дапамагае зразумець, што ўсяго ў жыцці можна дасягнуць, дзякуючы ўпартасці і самаахвярнасці, спадзеючыся толькі на сябе і свае сілы, паказваючы характар і сілу духу. Лічу, што рэчаіснасць выйшла за межы проста футбола. Сваёй гульнёй вы надаяце ўпэўненасць, дорыце радасць і надзею ў паўсядзённым жыцці. Гэта з'ядноўвае людзей. Дзякуй вам, вашай камандзе і ўсім, хто мае дачыненне да гэтага адметнага відовішча. Удачы камандзе на полі і ў жыцці!

Iesihia, Мінская вобласць.

Ура!!!! БАТЭ паважуха! Няхайчык і Крывец, па-мойму, лепшыя. Усіх беларусаў з перамогай.

З Портланду, штат Арэгон.

Сёння за вас хварэў як за зборную Беларусі.

Belarussian.

Віктар, вялікі дзякуй і непамерная павага! Сёння ў Чыкага пяцёра беларусаў не пайшлі на работу і сядзелі 2 гадзіны перад тэлевізарам, перажываючы за сваіх.І ў чарговы раз адчулі пачуццё годнасці за сваю нацыю.Тут, за мяжой, гэта сапраўды важна. БАТЭ заўсёды быў для мяне не чужым — калісьці вучыўся ў адной школе з Сашам Федаровічам і Валодзем Нявінскім, бегаў за «Змену». Рады за Федаровіча — якіх монстраў рыхтуе. Верамко і так ва ўсіх на віду, але і той хлопчык (Гутар — **Рэд.**), што з «Леўскі» дома выйшаў і не падвёў. Рады і перапоўнены эмоцыямі, дзякуй!

Bisss, Чікага, штат Ілінойс.

КОШТ ЖЫЛЛЯ ДЛЯ ЧАРГАВІКОЎ У БЕЛАРУСІ СКЛАДАЕ ДА BR1,35 МЛН ЗА 1 КВ. М

У Беларусі кошт уведзенага ў эксплуатацыю ў III квартале гэтага года жылля для чаргавікоў, пабудаванага з дзяржпадтрымкай, склаў ад Br1,07 млн у дамах індустрыяльнага домабудавання (КПД) да Br1,35 млн у дамах з цэглы, газасілікатных блокаў і каркасных канструкцый. Аб гэтым паведаміў начальнік упраўлення жыллёвага будаўніцтва Мінбудархітэктуры Аляксандр Горваль.

У III квартале кошт будаўніцтва для чаргавікоў узрос да ўзроўню II квартала да 5,7 працэнта да 13 працэнтаў у залежнасці ад канструкцыйных схем пабудаваных дамоў. «Пакуль тэндэнцый патаннення будаўніцтва жылля для чаргавікоў не назіраецца. Цэны ў тым сегменце і так гранічна нізкія», — адзначыў Аляксандр Горваль. Для грамадзян, якія стаяць на ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, сёлета запланавана пабудаваць 2,131 млн кв. м жылля ў шматкватэрных жылых дамах у гарадах, што складае 76 працэнтаў агульнага аб'ёму будаўніцтва такіх дамоў у краіне.

Наталля ВЯРБІЦКАЯ, БЕЛТА.

Тваё правы

Бясплатная кватэра: якія варыянты?

Фота Пятра ФАМІНА.

Папрацаваў — і атрымаў кватэру. На жаль, гэта вядомая ў «савецкія» часы практыка па сутнасці засталася ў мінулым. Сёння магчымасці прадастаўлення бясплатнага жылля зведзены да мінімуму — стаўка робіцца на будаўніцтва з крэдытамі. І тым не менш пэўныя варыянты ўсялення ў службовую або сацыяльную кватэру захаваліся. Якія? Зрэшты, аб гэтым — наша гутарка з намеснікам загадчыка юрыдычнай кансультацыі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Васілём Мікалаевічам КОРСУКАМ.

ЗА КАГО МАГЧЫМА ПАХАДАЙНІЧАЦЬ?

Як вядома, раней атрыманне службовага жылля найперш залежала ад спецыяльнага пераліку прафесій і пасад. Аднак сітуацыя змянілася пасля 19 сакавіка мінулага года. З гэтага часу пералік скасаваны. Затое з'явіліся іншыя ўмовы — былі вызначаны катэгорыі грамадзян, якія маюць права на атрыманне службовых жылых памяшканняў. І, апроч таго, былі прадугледжаны структуры, якія могуць такія памяшканні прадастаўляць.

— У прыватнасці, адна з такіх структур — Савет Міністраў, — адзначае Васіль Корсук. — Пры наяўнасці важкіх прычын дзяржаўныя органы і іншыя дзяржарганізацыі могуць звяртацца з хадайніцтвам ва Урад з просьбай прадаставіць службовае жыллё тром катэгорыям грамадзян. Па-першае, маладым спецыялістам, якія навучаліся «на бюджэце» і пачалі працаваць па размеркаванні. Па-другое, работнікам арганізацый, што знаходзяцца ў зоне радыеактыўнага забруджвання больш за 5 Кюры і прыроўненых да іх тэрыторый. І па-трэцяе, асобам у выпадку пераезду з іншага населенага пункта пры прызначэнні на пасаду або ў выпадку пераводу ад аднаго наймальніка да другога ў сувязі з абгрунтаванай вытворчай ці эканамічнай неабходнасцю. Праўда, калі маецца на ўвазе перавод, то тут спатрэбіцца пацвердзіць, што ў дадзеным населеным пункце знайсці паўнавартасную замену «запрошанаму» спецыялісту немагчыма.

Плюс да таго, яшчэ адзін орган, праз які прадастаўляецца службовае жыллё — гэта аблвыканкам. Хадайніцтвы сюды падаюцца ў дачыненні да грамадзян, якія пражываюць у вёсцы і працуюць у сельгасарганізацыях або ў іншых арганізацыях, што абслугоўваюць гэтую галіну, а таксама ў дачыненні да работнікаў санаторыяў і рэабілітацыйных цэнтраў — зноў-такі, калі падобныя ўстановы размешчаныя ў сельскай мясцовасці.

— Без уліку ўсяго сказанага вышэй службовае жыллё можа прадастаўляцца толькі суддзям, пракурорскім работнікам, ваеннаслужачым, супрацоўнікам міліцыі, органаў фінансавых расследаванняў, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях — за выключэннем ваеннаслужачых-тэрміноўшчыкаў і курсантаў, — заўважае Васіль Корсук. — Пры гэтым, што да суддзяў і пракурорскіх работнікаў, то тут заканадаўства прадугледжвае — яны павінны атрымаць службовыя кватэры не пазней чым праз 6 месяцаў пасля прызначэння на пасаду або пастаноўкі на ўлік для паляпшэння жылёвых умоў.

ЁСЦЬ УЛАСНАСЦЬ — НЯМА ПЫТАННЯЎ

Варта заўважыць, што дагэтуль гаворка ішла аб работніках дзяржаўных органаў ці арганізацый. Разам з тым паспрыяць работнікам у вырашэнні галоўнага пытання могуць і арганізацыі іншых формаў уласнасці. Калі такія арганізацыі маюць свой жылфонд, то ва ўласніка ёсць права жыллё з гэтага фонду адчужаць, прадаваць або здаваць у адпаведнасці з дагаворам найму.

ВА ЎЛАСНАСЦЬ УЖО НЕ АФОРМЯЦЬ

Не менш папулярнае пытанне датычыцца варыянтаў прыватызацыі службовага жылля. Да пачатку гэтага года, паводле пісьмовай заявы, аформіць жыллё ва ўласнасць маглі некаторыя прадугледжаныя заканадаўствам катэгорыі грамадзян — у прыватнасці, грамадзяне, якіх выселіць са службовых памяшканняў без прадастаўлення «замены» было нельга. Да прыкладу, гэта інваліды I і II груп, інваліды і ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, грамадзяне, звольненыя ў сувязі з ліквідацыяй арганізацыі і па скарачэнні штатаў, асобы, якія атрымалі цяжкую вытворчую траўму або прафзахворванне, ці асобы, якія адпрацавалі ў арганізацыі не менш за 10 гадоў. Аднак цяпер сітуацыя змянілася — прыватызаваць службовае жыллё ўжо немагчыма. Як, да слова, не падлягае прыватызацыі і сацыяльнае жыллё.

З ДАХОДАМ АБО НЕ?

Аб сацыяльным жыллі — размова асобная. Фактычна прадастаўляць яго могуць як арганізацыі, так і выканкамы. Аднак у сапраўднасці гэта робяць толькі апошнія.

— Увогуле пры прадастаўленні сацыяльнага жылля нашы грамадзяне падзеленыя на дзве групы, — кажа Васіль Корсук. — Да першай з іх адносяцца пэўныя катэгорыі, якія могуць разлічваць на дзяржаўную кватэру з улікам даходаў. Да такіх катэгорый адносяцца інваліды I і II груп; грамадзяне, якія пражываюць у дамах-інтэрнатах для састарэлых і інвалідаў, якім пры паўторным аглядзе вызначана III група або якія прызнаныя ва ўстаноўленым парадку дзеяздольнымі; пенсіянеры (мужчыны ва ўзросце 60 і жанчыны ва ўзросце 55 гадоў); сем'і з дзецьмі-інвалідамі; шматдзетныя сем'і, маці, якім прысвоена званне Маці-гераіня ці якія маюць ордэн Маці, ордэн Мацярынскай славы або «Медаль мацярынства»; грамадзяне, якія ўзялі на выхаванне 3 і больш дзяцей-сірот ці дзяцей, якія засталіся без бацькоўскай апекі; ветэраны баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў і члены сем'яў ветэранаў вайны, якія загінулі або памерлі. Прычым вызначана: сярод гэтых катэгорый права на сацыяльную жылплошчу маюць толькі тыя, у каго на кожнага члена сям'і атрымліваецца даход ніжэй за сярэдні бюджэт пражытковага мінімуму (на сёння гэта крыху больш за 224 тыс. рублёў) за апошнія 12 месяцаў перад пастаноўкай на ўлік і на дзень прадастаўлення жылля, а таксама хто валодае маёмасцю, якая не перавышае кошт будучай кватэры.

Не сакрэт, што менавіта **«планка даходаў» — умова часта невыканальная. Сёння ўзровень БПМ перавышае нават пераважная большасць пенсій. Таму асноўнымі атрымальнікамі сацыяльнага жылля становяцца іншыя — тыя, хто можа разлічваць на яго без спасылак на ўласны ўзровень дабрабыту.**

— У прыватнасці, без уліку даходаў такое права прадугледжана для грамадзян, жылыя памяшканні якіх сталі непрыдатнымі для карыстання ў выніку надзвычайных сітуацый; грамадзяне, якія маюць вызначаныя спецыяльным пералікам Міністэрства аховы здароўя захворванні, пры наяўнасці якіх немагчыма сумеснае пражыванне ў адным пакоі ці ў аднапакаёвай кватэры, грамадзяне, якія маюць дзяцей з такімі захворваннямі; дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без бацькоўскай апекі; Героі Беларусі, СССР, Сацпрацы, поўныя кавалеры ордэнаў Славы, Працоўнай Славы; ветэраны і інваліды Вялікай Айчыннай вайны, інваліды баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў; ваеннаслужачыя, асобы радавога і кіруючага складу органаў унутраных спраў, органаў фінансавых расследаванняў, органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях, якія сталі інвалідамі ў выніку ранення, кантузіі, знявечання або захворвання пры выкананні службовых абавязкаў; інваліды з дзяцінства ў выніку ранення, кантузіі, знявечання, звязаных з баявымі дзеяннямі падчас Вялікай Айчыннай вайны або з наступствамі ваенных дзеянняў; грамадзяне, якія перанеслі прамянёвую хваробу ў выніку катастрофы на ЧАЭС і інваліды-чарнобыльцы, — адзначае Васіль Корсук. — Пры гэтым літаральна з 7 кастрычніка ў гэты пералік увайшлі таксама непрацуючыя адзінокія інваліды I і II груп, а таксама непрацуючыя адзінокія пенсіянеры — мужчыны, якія дасягнулі ўзросту 60, і жанчыны, якія дасягнулі ўзросту 55 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

Карэспандэнт высвятляў сітуацыю

ЦІ ДАКЛАДВАЮЦЬ ІЛЬВУ МЯСА?

— Да сыты ён, гэты леў! І ўсім нашым звярам — а ў нас цяпер прадстаўнікі 50 відаў, стараемся стварыць камфортныя ўмовы! Вальер, «кватэра» льва, адрамантаваны, — запэўнівае дырэктар віцебскага заапарка.

— Ды не, былі выпадкі — галадаў! І не толькі леў! І холадна некаторым звярам, і цесна — гавораць былыя работнікі заапарка, якія скардзяцца на дырэктара ў розныя інстанцыі. Ёсць у іх і аднадумцы сярод тых, хто яшчэ там працуе. Усе незадаволеныя прасілі свае прозвішчы ў матэрыяле не ўпамінаць.

Адразу міжволі ўспамінаецца знакаміты маналог Генадзя Хазанава. Памятаеце: папугай расказваў пра цяжкае жыццё ў заапарку. На жаль, гумару ў гэтым матэрыяле не будзе. Канфлікт паміж дырэктарам і ягонымі падначаленымі стаў тэмай журналісцкага расследавання «Звязды».

Спачатку ў віцебскі карпункт з незвычайнай просьбай звярнулася 75-гадовая пенсіянерка Марыя Рыгораўна Плавінская.

— Я ў свае маладыя гады (смяецца) хачу, каб усім было добра. Людзей люблю і звяроў. Калі каму дрэнна, не магу на гэта не звярнуць увагі. А тут такая складаная сітуацыя. Вельмі прашу вас, разбярыцеся, калі ласка. Трэба, каб далі нармальна працаваць маладому дырэктару заапарка і калектыву, бо ім толькі і прыходзіцца, што адбівацца ад гэтых скаргаў і праверак. На жаль, тыя, хто скардзяцца, не хочуць бачыць добрага. — гаворыць пенсіянерка — маці двух сыноў і дачкі, бабуля дзвюх унучак і ўнука. — Я вось з 12-гадовай унучкай год таму прыйшла ў заапарк. Потым таксама паскардзілася ў мясцовую газету, бо шкада стала звяроў, якіх утрымлівалі ў вельмі дрэнных умовах — цесных вальерах і клетках. Тады яшчэ цяперашні дырэктар малады калектывам не кіраваў. Звяры выглядалі так, што слёзы з вачэй каціліся. Я тады нават 20 тысяч з пенсіі пералічыла на рахунак заапарка. Праз некаторы час добрыя змены там адбыліся. Новы дырэктар здолеў для гэтага правільна арганізаваць работу калектыву. Чысціня паўсюды, парадак, новыя звяры. Розныя забаўляльныя акцыі праводзяць. Няўжо гэта дрэнна?

— Не ўсё так добра, як здаецца на першы погляд, — у адзін голас запэўнівалі мяне незадаволеныя дзейнасцю дырэктара. — Заапарк — не забаўляльны цэнтр, тут у першую чаргу неабходна стварыць добрыя ўмовы для пражывання звяроў. Ды і да падначаленых, якія сумленна працуюць, дырэктару трэба ставіцца з павагай. А кіраўнік клапоціцца толькі пра лічбавыя вытворчыя паказчыкі ў рабоце. З тымі, у каго іншы погляд на тое, як трэба клапаціцца пра жывёл, размова ў яго кароткая. Маўляў, не падабаецца нешта, звальняйцеся. Ды кантракты з такімі не працягвае. Грубы чалавек. Факты, што мы сабралі, гавораць пра тое, што не любіць насамрэч ён звяроў. Мы ж не проста гэта заяўляем, вось фотаздымкі, паглядзіце.

Мне паказалі фота тхара, які... памёр з-за таго, што ў службовым пакоі дырэктара яго не кармілі (так сказалі апаненты дырэктара). Адзначылі, што ўзяў звера, каб паказаць гасцям, ды забыўся, што даглядаць яго трэба...

А вось выява дзвюх малпаў, якія сядзяць у цесных клетках у халодным памяшканні без цяпла. Яшчэ адна жудасная фатаграфія — драпежныя птушкі ў... акварыумах і каробках.

— Толькі потым, калі мы запрасілі арнітолага, некаторых птушак выпусцілі. Нават сюжэт па тэлебачанні пра гэта паказалі. На жаль, за кадрам засталося, што не ўсе птушкі дажылі да гэтага моманту.

Дырэктар на гэты конт адзначае, што выпусцілі на волю тых птушак, хто мог выжыць. Так, і без смерці не абышлося, але птушка была хворая.

Пра цара звяроў. Незадаволеныя канстатавалі, што дырэктар прымушаў рабочых карміць ільва фаршам, які непрыдатны для ўжывання.

— Мы льву з-за гэтага непрыдатнага фаршу курэй давалі...

— Ну дык і што тут дрэннага? — цікаўлюся.

— Ды не хапала льву гэтага. Яму ж кілаграмаў 10 мяса штодня трэба. А што такому велікану тыя куры?

Паводле слоў аўтараў скаргаў, замест таго, каб рамантаваць і будаваць вальеры і клеткі для жывёл, дырэктар вельмі клапоціцца пра рамонт службовых пакояў адміністрацыйнага будынка.

Пры гэтым не хоча нават у падарунак прыняць нешта, каб свае жыллёвыя ўмовы палепшылі жывёлы.

— Вось чалавек адзін прыехаў з Віцебскага раёна, — расказвае чарговы змагар за правы жывёл заапарка. — «Ёсць у мяне вальер для трусоў. Бярыце, толькі прыязджайце за ім самі». Не, дырэктару чамусьці не да гэтага.

Мае суразмоўцы адзначылі, што падчас акцыі для дзяцей дырэктар запрасіў збоку людзей, якія прыехалі на конях. Безумоўна, каб пакатаць дзяцей. Але не ўзгадніў візіт «чужых» звяроў з ветэрынарнай службай горада, што катэгарычна забаронена. Дырэктар пракаментаваў гэта: катанне вялося па набярэжнай Заходняй Дзвіны за тэрыторыяй заапарка. А ўся акцыя была ўзгодненая з кіраўніцтвам аддзела культуры.

Далі мне пачытаць і афіцыйныя адказы чыноўнікаў на скаргі. Вось кіраўнік аддзела культуры Віцебскага гарвыканкама (гэтай інстанцыі падпарадкоўваецца заапарк) піша наступнае. Цытата са скарачэннямі ў перакладзе з рускай мовы: «Некаторыя факты, выкладзеныя ў звароце, мелі месца... Загадам аддзела культуры ад 23 чэрвеня 2008 года Андрэйкаву А.А. аб'яўлена заўвага і паўторна ўказана на выключэнне з метадаў работы грубасці і хамства ў дачыненні да супрацоўнікаў і наведвальнікаў. Па факце рэвізіі фінансава-гаспадарчай дзейнасці загадам аддзела культуры ад 9 верасня 2008 года дырэктар дэпрэміяваны. Андрэйкаву даведзеныя да ведама ўказаныя ў звароце недахопы ў рабоце заапарка, указана на неадкладнае іх рашэнне. У мэтах паляпшэння работы заапарка і мікраклімату дырэктару прапанавана прымяніць у рабоце такія якасці, як тактоўнасць і талерантнасць. Выказана неабходнасць прытрымлівання этыкі службовых адносінаў. У сітуацыі, якая склалася, з дырэктарам працягнуты кантракт тэрмінам на адзін год з умовай устаранення вышэй пералічаных заўваг».

Яшчэ ў адным адказе адзначана, што дырэктару аб'яўлена заўвага.

У той жа час пастаянным наведвальнікам заапарка, што заходзілі ў заапарк да змены кіраўніцтва, адназначна бачныя плюсы. Прадпрымальнікі па просьбе дырэктара камерцыйную кавярню на колах прывозяць, таксама арганізуюць пракат дзіцячых аўтамабіляў, і надзіманая горка вельмі падабаецца дзятве. У самім заапарку таксама ёсць такі атракцыён, толькі маленькі вельмі. У Кнізе водгукаў і прапаноў толькі адна скарга на грубасць касіра. Апаненты адзначаюць, што ёй перашкаджае працаваць гучная музыка, якая раздаецца побач з дынамікаў. Астатнія запісы — толькі словы ўдзячнасці за карпатлівую работу, цікавыя акцыі, якіх раней не праводзілі. У прыватнасці, акцыя БРСМ у Дзень Незалежнасці, тыдзень бясплатнага ўваходу для дзяцей і іншыя стварылі ўстанове добрую рэпутацыю месца, дзе цікава можна правесці час сем'ям. Пры ўсім гэтым больш чым у два разы павялічыўся прыбытак. Даходы ад усіх відаў дзейнасці плюс 40 працэнтаў. Панізілі выдаткі ў тым ліку дзякуючы ўкараненню энергазберагальных тэхналогій. Колькасць наведвальнікаў павялічылася прыкладна на 17 тысяч. Пляцоўку для катання на электрычных машынах адрамантавалі, каруселі спраўна працуюць. Білет на апошнія — усяго 600 рублёў. Памер заробку павялічыўся болей чым на 30 працэнтаў. Менавіта гэты плюс падкрэслілі, дарэчы, супрацоўнікі заапарка, з якімі я пагутарыў. Праўда, апаненты ўпэўненыя, што зусім гэта не паказальна, бо ва ўсіх працуючых у краіне зарплаты павялічыліся.

— Ды добры ў нас дырэктар! Вось бачыце, абутак для работы выдалі, а раней у сваім даводзілася працаваць, — расказвае рабочая па доглядзе жывёл Любоў Мікалаеўна Курылёнак, якая і льва корміць таксама. — Рамонт у падсобным памяшканні для рабочых зрабілі. Вось, глядзіце, мікрахвалевая печ. Хто хоча працаваць — будзе, а інтрыгі, скаргі... Я такога не разумею.

— Я ўжо гадоў шэсць тут працую, — расказвае білетны касір Таццяна Адамаўна Мажароўская. — Я пенсіянерка, а не магу сядзець дома. Клапоціцца дырэктар пра калектыў. Вось да Дня работнікаў культуры прэмію атрымалі. А матэрыяльная дапамога на набыццё бульбы — таксама прыемна... Я ж бачу рэакцыю наведвальнікаў. Калі бацька просіць дзіця пайсці дадому, а малы ўсё хоча яшчэ трохі пабыць. Гэта ж паказальна!

Дырэктар Аляксей Андрэйкаў займае сваю пасаду з сярэдзіны кастрычніка мінулага года. Між іншым, і былым кіраўніцтвам не ўсе былі задаволеныя. А варта адзначыць, што дзякуючы менавіта эксдырэктару Жанеце Качаноўскай і з'явіўся ў Віцебску спачатку тэатр звяроў, а потым ён пераўтварыўся ў заапарк. Гэтая жанчына ў сярэдзіне 1980-х пасля работы ў цырку разам з мужам Паўлам прывезла ў правінцыйны горад звяроў. Леў, якому цяпер ужо за 20 гадоў, вярблюд, малпы... жылі ў непрыстасаваным памяшканні будынка, што побач з тэрыторыяй сённяшняга заапарка. Па мінімуму, на жаль, дапамагалі гэтым энтузіястам улады. Грошай хапала, каб выжыць, толькі ніяк не развівацца царству жывёл. Дык вось, калі прызначылі Аляксея Андрэйкава дырэктарам, яна працавала на пасадзе намесніка. Ды разышліся ў метадах работы. Мо і з-за таго, што адзначаюць цяперашнія незадаволеныя.

Чарговаму дырэктару 30 гадоў. Па адукацыі ветэрынар. З «чырвоным дыпломам» скончыў аграрны каледж. Расказаў, што калі вучыўся ў Віцебскай акадэміі ветэрынарнай медыцыны, паралельна працаваў у галіне ветэрынарыі. Па размеркаванні паехаў у Магілёўскую вобласць — у Хоцімскі раён, дзе ад пасады звычайнага ветурача дайшоў да дырэктара раённай племяннай станцыі. Тры гады таму зноў у акадэміі — быў ардынатарам клінікі, асістэнтам кафедры паразіталогіі. Займаўся грамадскай дзейнасцю — у якасці намесніка сакратара пярвічнай арганізацыі БРСМ. Менавіта па рэкамендацыі БРСМ і накіраваны ў заапарк. Жанаты, ёсць маленькае дзіця.

Дырэктар сказаў, што пастаянна прыходзілі ў заапарк розныя адказныя асобы і правяраючыя і нічога такога асаблівага, што можа пацвердзіць скаргі, не знаходзілі. Ніякіх звяроў ён не крыўдзіў. Адзначыў, што некаторыя актывісты скаргамі і папярэдніка дырэктара «даставалі». Наконт пазбаўлення прэміі і заўвагі — пракаментаваў, што ўсё гэта прадказальны вынік разгляду скаргі на больш высокім узроўні. Вядома ж, трэба было неяк адрэагаваць. Хоча, каб заапарк стаў сапраўдным сучасным цэнтрам сямейнага адпачынку. Поўны планаў наконт развіцця ўстановы, якой кіруе. Многае ўжо зроблена па рамонце жылля звяроў. Праўда, адразу ўсё, што трэба, зрабіць немагчыма. Лічыць, незадаволеным трэба лепш выконваць свае службовыя абавязкі і сачыць у першую чаргу за сабой...

Ну, што адзначыць напрыканцы? Уявім, прызначаць новага дырэктара. Няўжо ён будзе адпавядаць патрабаванням усіх супрацоўнікаў? Наўрад ці. Зразумела, галоўнае, каб звярам было ўтульна ў заапарку. І нельга сказаць, што кіраўнік зусім пра гэта не клапоціцца. Ён мяркуе, што ў першую чаргу трэба вырашаць задачы, што здаюцца яму актуальнымі. Некаторыя ўпэўнены, што траціць тыя ж грошы ад даходаў трэба зусім па-іншаму. Папугаі ў клетках маўчаць, як і іншыя звяры. Людзі — не. Заапарк — гэта месца дзе жывуць звяры, а не забаўляльны цэнтр, лічаць апаненты дырэктара. Ды і той гэта разумее, але па-іншаму

Мо і гэта «нябачная прычына» скаргаў — не ведаю. Ужо калі жывёлы — браты нашы меншыя, няўжо «старэйшыя» — людзі — не могуць зразумець адзін аднаго?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ВІСКІ БЕЗ АКЦЫЗАЎ

Каля 90 бутэлек, а гэта 61 літр шатландскага віскі без айчынных акцызных марак перавозіў пасажыр легкавушкі. Супрацоўнікі ДАІ а першай гадзіне ночы затрымалі ў Лёзне «Аўдзі-80» з гэтым грузам. Высветлілася, што вёз віскі 31-гадовы беспрацоўны. Складзены адміністрацыйны пратакол за парушэнне адпаведнага Дэкрэта Прэзідэнта.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ФОНД «МИНСКОБЛГОСИМУЩЕСТВО»

«24» ноября 2008 года в 14.30 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5 проводит открытый аукцион по продаже здания, находящегося в собственности города Жодино и права заключения договора аренды земельного участка, необходимого для его обслуживания.

На аукционные торги выставляется:

Сведения о капитальном строении и его местонахождении	Продавец недвижимого имущества и арендодатель земельного участка	Основные характеристики капитальных строений	Общая площадь, кв. м	Площадь земельного участка, га	Срок аренды земельного участка, лет	Начальная цена продажи единого предмета аукциона (в т.ч. недвижимое имущество, право арены земельного участка), руб.	Сумма задатка единого предмета аукциона, руб.
Здание специализированное для образования и воспитания (дошкольное учреждение № 3) (инв. № 612/С-5631) и сарай расположены по адресу: Минская область, г. Жодино, ул. Куприянова, 7 «а»	Государственное учреждение «Жодинский территориальный центр социального обслуживания населения» Арендодатель земельного участка – Жодинский горисполком	Здание двухэтажное, фундамент бетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытия деревянные, полы дощатые, крыша шиферная. Имеются инженерные коммуникации. Год постройки – 1950.	666,7	0,3458 земельный участок победитель использует для обслуживания здания	25	143 071 557 (142 294 897 776 660)	10 000 000

Начальной ценой единого предмета аукциона является сумма начальной цены продажи недвижимого имущества и начальной цены права заключения договора аренды земельного участка, необходимого для его обслуживания.

К участию в аукционных торгах допускаются: юридические лица, индивидуальные предприниматели, граждане Республики Беларусь и иностранные граждане, представившие в фонд «Минскоблгосимущество» в сроки, указанные в извещении, следующие документы:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), нотариально удостоверенные копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации, также представитель должен иметь при себе паспорт или иной документ, удостоверяющий личность;

индивидуальным предпринимателем – нотариально удостоверенная копия свидетельства о государственной регистрации, представителем индивидуального предпринимателя дополнительно представляется нотариально удостоверенная доверенность;

иностранным юридическим лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, представителем иностранного юридического лица дополнительно представляется легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, а также паспорт или иной документ, удостоверяющий личность;

гражданином Республики Беларусь и иностранным гражданином – паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, представителем гражданина Республики Беларусь и иностранного гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

ПОБЕДИТЕЛЬ ОБЯЗАН:

1. В течении 10 рабочих дней со дня принятия Жодинским горисполкомом решения о представлении победителю аукциона земельного участка возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, а также расходы, связанные с формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией создания земельного участка.

2. Внести плату за право заключения договора аренды земельного участка.

После совершения победителем аукциона действий, названных в пунктах 1, 2 заключаются договор купли-продажи недвижимого имущества и договор аренды земельного участка.

Порядок проведения аукциона определен положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

Фонд «Минскоблгосимущество» (организатор аукциона) имеет право снять предмет аукциона в любой момент до даты проведения аукциона.

Все **расчеты по сумме задатка** производятся путем перечисления их на расчетный счет фонда «Минскоблгосимущество» **№ 3642000000028 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минске, код 795, ул. Мясникова, 32, УНН 100128686.**

Заявки на участие в аукционе принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 312, тел. 224 57 09. Последний день подачи заявок 21 ноября 2008 г. до 13.00.

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка Травой заросшая крынічка». Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 31 (281)

Садовыя клопаты

● Вельмі важным мерапрыемствам у канцы кастрычніка — пачатку лістапада з'яўляецца ахова пладовых дрэў ад сонечных апёкаў і мышэй. Правядзіце абмазку ствалоў пладовых дрэў сумессю гліны з каравяком. Супраць сонечных апёкаў выкарыстоўваюць пабелку: 2,5 кг вапны і 0,5 кг меднага купарвасу на 10 л вады (у раствор можна дадаць 100 г сталярнага клею). Перад пабелкай здымаюць лоўчыя паясы, у дарослых дрэў ачышчаюць штамб і шкілетныя галінкі ад адмерлай кары, расцілаючы пад дрэвам плёнку ці мешкавіну. Работу праводзяць жалезным ці драўляным скрабком, драцяной шчоткай. Пасля апрацоўкі кара павінна быць гладкай на вобмацак.

● Каб лепш захаваць незімастойкія гатункі садовых дрэў, абгарніце ствалы лутрасілам ці мешкавінай, акучце іх зямлёй.

● Для лепшай зімоўкі каранёў суніц садовых насыпце ў радкі прэлай хвоі ці апалых лістоў (у крайнім выпадку торфу ці пілавіння).

● Унясіце вадкія ўгнаенні поўнага саставу пад культуры, якія кранаюцца ў рост ранняй вясной (парэчкі, маліна, агрэст). Угнаенні ўносьце не пад корань, а пырскайце па галінках.

● Дзе трэба, правядзіце вапнаванне глебы пад пладовымі дрэвамі (прыкладна 1 кг раскісляльніка на 3 квадратныя метры).

Насенная бульба

«Ці варта мыць насенную бульбу перад закладкай на захоўванне», — пытаецца Аліна Іосіфаўна са Смаргонскага раёна.

Перад закладкай на захоўванне насеннай бульбы рэкамендуецца праводзіць так званае іх азеляненне на рассеяным сонечным святле на працягу некалькіх дзён (да з'яўлення добра прыкметнай зялёнай афарбоўкі клубня). Каб пазбегнуць сонечных апёкаў, нельга клубні пакідаць на інтэнсіўным сонечным асвятленні. Клубні, якія азеляняюцца, менш пашкоджваюцца хваробамі, лепш захоўваюцца. Мыць клубні перад закладкай на захоўванне не рэкамендуецца, так параілі вучоныя-бульбаводы. Захоўваць насенную бульбу варта ў такіх жа ўмовах, як і ўсю астатнюю, толькі, натуральна, у асобнай тары.

Акрамя таго, каб захаваць, напрыклад, бульбу ў зімовы перыяд, можна выкарыстаць некаторыя бактэрыцыдныя расліны, якія растуць у вашым агародзе. Можна змешваць клубні з зялёнымі лістамі рабіны (у суадносінах 5:1), з сухім горкім палыном, шалфеем, сніткай звычайнай (у такіх жа ці меншых суадносінах). Зімой, пры выяўленні ачагоў мокрых і сухіх гніляў, не варта перабіраць усю бульбу. Неабходна старанна выбраць хворыя клубні, а таксама тыя, што непасрэдна дакраналіся да іх здаровых клубні. Суцэльная пераборка будзе садзейнічаць толькі перазаражэнню бульбы і павялічыць колькасць хворых бульбін.

КВАСІМ КАПУСТУ

Аб тым, што квашаная капуста карысная для здароўя, вядома даўно, яе ўжывалі ў ежу яшчэ старажытныя рымляне. Англійскі мараплавец Джэймс Кук лічыў адной з прычын удалай кругасветнай экспедыцыі пад яго кіраўніцтвам тое, што ён узяў з сабой на карабель 60 бочак квашанай капусты, таму яго спадарожнікі былі здаровыя і бадзёрыя. У квашанай капусце змяшчаецца вялікая колькасць вітаміну С, прычым захоўваецца ён на працягу 7 месяцаў, таму кіслая капуста лічыцца добрым проціцынговым сродкам.

Цяжка сказаць, калі славяне навучыліся квасіць капусту. Напрыклад, на Русі адным з першым упамінанняў аб гэтым прадукце сустракаецца ў царкоўным «Статуце» 1192 года. У спісе посных страў можна знайсці «капусту солону без масла».

Адрознівалі белую і шэрую квашаную капусту. Першую гатавалі з белакачаннай капусты па рэцэптах, якія захаваліся і амаль не змяніліся да нашых дзён. Белая салёная капуста была звычайным запасам як у багатых, так і ў бедных. Шэрую капусту атрымлівалі з той жа сыравіны, але слаі капусты перасыпалі разам з соллю жытнёвай мукой. У тым выпадку, калі соку пад гнётам было мала, у бочку для паляпшэння браджэння далівалі белы жытны квас. Магчыма таму гэты спосаб здаўна называецца «квашанне», а капусту «квашанай».

КАПУСТА БЕЛАКАЧАННАЯ КВАШАНАЯ

Для засолкі бяруць буйныя качаны (пажадана позніх гатункаў), ачышчаюць ад зялёных і пашкоджаных лістоў, не мыюць. На 10 кг капусты — 150—250 г солі, 300 г морквы (можна больш), дадаюць лаўровы ліст, кроп, чорны горкі перац, насенне кмену, каляндры. Часам капусту квасяць з дабаўленнем яблыкаў (лепш за ўсё — гатунак Антонаўка, 800 г на 10 кг капусты), журавінаў ці брусніц (300 г на 10 кг капусты).

На рад лістоў, пакладзеных на дно бочкі ці іншай тары, слаямі змяшчаюць нашаткаваную капусту, перамешаную з надзёртай на буйной тарцы морквай, перасыпаючы соллю і прыправамі. Капусту ўтрамбоўваюць для таго, каб выходзілі газы і яна пускала сок. Згодна з некаторымі рэцэптамі, нашаткаваную капусту раяць пераціраць з соллю на стале, аднак моцна мяць капусту нельга — яна атрымаецца нясмачнай.

Верхні слой закрываюць лістамі і на іх кладуць гнёт. Для гнёту можна выкарыстаць трохлітровы слоік з вадой ці вялікі камень. Пасуду, запоўненую капустай, паставіць у памяшканне пры тэмпературы 18—22 градусы. Пры гэтай тэмпературы пачынаецца працэс браджэння (ферментацыі), у выніку чаго ў капусце назапашваецца малочная кіслата, якая з'яўляецца кансервантам і перасцерагае прадукт ад псавання пры захоўванні.

У час браджэння на паверхні расолу з'яўляецца пена. Капусту 3-4 разы на дзень трэба пратыкаць да дна добра вымытай драўлянай палкай. Калі працэс браджэння заканчваецца, расол святлее, знікае пена, капуста асядае і набывае прыемны асвяжальны кіславата-салёны смак, хрумсціць на зубах.

Пасля заканчэння працэсу браджэння перанесці капусту ў халоднае месца. Калі ў вас няма склепа і вы засалілі невялікую колькасць капусты, перакладзіце яе ў шкляныя слоікі і пастаўце ў халадзільнік. Найлепшыя ўмовы для захоўвання квашанай капусты ствараюцца пры тэмпературы 0—2 градусы. Пры такой тэмпературы яна не робіцца празмерна кіслай. У час захоўвання трэба сачыць, каб капуста была ўвесь час пакрыта расолам і не з'яўлялася плесня.

КАПУСТА БЕЛАКАЧАННАЯ, КВАШАНАЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

10 кг капусты, 400—500 г морквы, 200—250 г солі, 30—50 г кмену. Гэты спосаб квашання капусты таксама старажытны і ўпершыню быў апісаны ў 1858 годзе.

Узяць качаны сярэдняга памеру, зняць зялёныя лісты, нашаткаваць і старанна прамыць у вялікай колькасці халоднай вады. Калі вада сцячэ, шчыльна ўлажыць слаямі, перасыпаючы соллю і кменам. Кожны слой утрамбаваць, каб выпусціў сок, калі трэба, дадаць салёнай вады. Перакласці нашаткаванай морквай, дадаць журавіны, пакласці яблыкі. Калі пасуда будзе запоўнена поўнасцю, уставіць бярозавыя ці дубовыя палкі для выхаду брадзільных газаў з непрыемным пахам. Пратыкаць і вынімаць палкі трэба 2-3 разы на дзень. Пасуду трымаць у халодным месцы, у якім працэс браджэння доўжыцца 10—15 дзён. Калі ферментацыя закончыцца, накрыць чыстай сурвэткай, пакласці гнёт.

Некаторыя гаспадыні любяць квасіць капусту цэлымі качанамі. Цэльнакачанную капусту пры квашанні заліваюць 4-працэнтным расолам (40 г солі на 1 л вады). А яшчэ лепш дадаваць качаны ў нашаткаваную капусту, папярэдне крыжападобна надрэзаўшы іх або разрэзаўшы папалам і выразаўшы храпку.

Капуста, заквашаная на растучым месяцы ці ў поўню, будзе цвёрдай, хрумсткай. Аматары мяккай капусты квасілі яе ў апошнія фазы месяца.

Запрашальнік

Лёд колеру золата

24 кастрычніка на пляцоўцы сталічнага Палаца спорту будзе прадстаўлена танцавальна-музычнае шоу на лёдзе «Залаты лёд Страдывары». Што, здавалася б, агульнага паміж такімі рознымі паняццямі, як сучаснае фігурнае катанне і старадаўнія інструменты славутага скрыпічнага майстра? Адказ просты: сяброўства і супрацоўніцтва паміж алімпійскім чэмпіёнам Яўгенам Плюшчанкам і венгерскім скрыпачом Эдвінам Мартанам, які за перамогу ў прафесійным конкурсе атрымаў права 5 гадоў іграць на ўнікальнай скрыпцы Страдывары (а іх засталося ў свеце не больш як 10 інструментаў). Дарэчы, скрыпку, якая каштуе не менш за 2 мільёны долараў, будуць суправаджаць аж 4 ахоўнікі — гэта прапісана асобным пунктам у райдары артыстаў. Яшчэ два чалавекі пастаянна будуць суправаджаць саміх зорак.

Плюшчанка і Мартан праславіліся не толькі ў тандэме, але і ў складзе трыа — менавіта пры іх удзеле спявак Дзіма Білан нарэшце перамог на конкурсе «Еўрабачанне». Але да нас сябры прыедуць без Білана. Затое з відовішчнай праграмай, удзел у якой пад жывы гук скрыпкі бяруць знакамітыя фігурысты з розных краін свету: Сурыя Баналі, Наомі Ланг, Джэймсан Гратс, Пётр Чарнышоў ды многія іншыя спартсмены. У другім аддзяленні выступяць акрабаты і жанглёры, а таксама артыст арыгінальнага жанру Вадзім Савянкоў з лазерным шоу. А ў антракце 2,5-гадзіннага прадстаўлення Плюшчанка і Мартан абяцаюць раздаваць усім ахвотнікам аўтографы.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Ў гасцях ў казкі

Здымаецца кіно

На тэрыторыі Беларускага дзяржаўнага музея архітэктуры і побыту пад Мінскам (блізу вёскі Строчыцы) з'явіўся новы экспанат. Больш чым незвычайны. Мяркуйце самі — гэта... хатка Бабы-Ягі. Дом не пустуе — Баба-Яга, вельмі падобная да Ліі Меджынаўны Ахеджакавай, там ва ўсю вядзе сваю гаспадарку. Каб разабрацца, што ж насамрэч адбываецца, мы адправіліся на месца падзей.

«Хацінка» аказалася вялікай. Агароджаная высачэзным плотам, над веснічкамі — каровін чэрап, побач з домам — курыныя ножкі, упрыгожаныя шыльдачкай «рамонт»... Зрэшты, ля веснічак жыццё віруе — людзі ў цёмнай вопратцы і масках на тварах, трымаючы коней пад цуглі, цягнуць двух маладых людзей — сялянскага хлапчука Івана ды баярскую дачку Клаву. Галоўны ў бандзе, чалавек са знешнасцю маладога, але папулярнага ўжо акцёра Артура Смальянінава, рашуча бухае кулаком у веснічкі. Адчыняе сама Баба-Яга з сімпатычным катом на руках. Акінуўшы гасцей непрыветным позіркам, старая цікавіцца:

— Зноў сваю зграю прыцягнуў? У нас ежы няма. Самі (сумны ківок на не менш сумнага ката) галадаем. Або (заўважыўшы палонных) гэта свежаніна? Тады занось у двор!

Дэлегацыя заходзіць унутр, і веснічкі з грукатам зачыняюцца. Здаецца, кагосьці зараз будуць есці...

Дысней пад Мінскам

Аказалася, у ціхае жыццё беларускага музея ўмяшаліся не хто-небудзь, а расійскае прадстаўніцтва кампаніі «Walt Disney», пры падтрымцы студыі «Тры Тэ» Мікіты Міхалкова. Упершыню легендарная казачная карпарацыя робіць казку ў Расіі і для Расіі; але для пачатку — у Беларусі, дзе праходзяць усе натурныя здымкі.

«Кніга Майстроў» — менавіта так называецца фільм, — безумоўна, казка. Прычым не заснаваная на якой-небудзь канкрэтнай гісторыі, гэта арыгінальны сцэнарый. Але сярод персанажаў другога плана хапае знаёмых з дзяцінства герояў — ужо ўзгаданая Баба-Яга, Кашчэй Бессмяротны (яго сыграе Гоша Куцэнка)...

Дзеянне адбываецца ў няпэўным месцы і часе — умоўна кажучы, гэткая Расія ўзору XVII—XIX стагоддзяў. У свеце мірна суіснуюць два розныя пласты жывых істот — звычайныя і казачныя. Сюжэт, як у любой чароўнай казцы, заснаваны на пошуку. Існуе дзіўная Кніга майстроў — калі прачытаць яе цалкам, атрымліваеш доступ да таямнічай сілы. Таму Кніга — жаданая здабыча для сілаў зла: Каменнай княжны (Ірына Апексімава) і яе воінаў. Але вось незадача — прачытаць кнігу можа толькі чалавек, дый тое не ўсякі, а толькі сапраўдны майстар сваёй справы. За ім і адпраўляе сваю армію на чале з галоўным Каменным воінам (Артур Смальянінаў), — выкрасці юнага каменярэза Івана (Максім Лакціёнаў).

Паралельна развіваецца нямала дадатковых ліній і, зразумела, не абыдзецца без добрай рамантыкі — Іван закахаецца ў дачку Каменнай княжны Кацю (Кацярына Андрэева), і... Словам, дабро пераможа.

Усе натурныя здымкі адбываліся ў Беларусі. Як расказаў менеджар па сувязях з грамадскасцю расійскага прадстаўніцтва «Walt Disney» Ігар Патапаў, здымачная група прыглядалася да некалькіх архітэктурных запаведнікаў. Насамрэч, не будаваць жа цалкам вёску. Калі высветлілася, што здымкі пачнуцца ў верасні-кастрычніку, спыніліся на Беларускім музеі архітэктуры і побыту. Па-першае, кажуць, залатая восень у нас трымаецца крыху даўжэй. Па-другое, у музеі прадстаўлена нямала ўзораў драўлянага народнага дойлідства: хаты, свіраны, млыны, карчма, цэрквы — усё сапраўднае — былі перавезены з розных куткоў краіны. І разам з тым, што немалаважна, музей месціцца зусім блізка да вялікага горада.

Інтэр'еры будуць здымацца ўжо ў Расіі, у павільёнах «Масфільма». У сапраўднасці атрымліваецца так: дзверы дома звонку знаходзяцца пад Мінскам, а тыя ж дзверы знутры — ужо ў Маскве. «Зробіце крок, апынецеся на «Масфільме», — жартавалі з аўтара гэтых радкоў апепаратары, калі я, знайшоўшы момант, спрабавала падгледзець, што ж там унутры хацінкі. За парогам — практычна нічога няма...

Дарэчы, хацінка Бабы-Ягі па сюжэце знаходзіцца ў лясным гушчары, таму яго будуць пазней дамалёўваць на камп'ютары. Будуць у фільме і анімаваныя персанажы — напрыклад, чароўны клубок, што пакажа галоўнаму герою дарогу. Працуе ён на манер аўтанавігатара: не каціцца моўчкі, куды трэба, а папярэджвае героя загадзя: «праз 500 метраў звярнуць налева». Вядома, што мультыплікацыйных персанажаў таксама будуць агучваць зоркі расійскага кінематографа — напрыклад, Валянцін Гафт.

Фота Віктара ЗАЙКОЎСКАГА.

Коні расійскія, кот — беларускі

Нягледзячы на тое, што вялікая частка здымак праходзіць на беларускіх землях, акцёры нашы ў праекце не задзейнічаны — хіба толькі ў якасці масоўкі ў некалькіх сцэнах у вёсцы. Нават коні прыбылі з Масквы. Зрэшты, гэта разумна — Смальянінаву даводзіцца нямала скакаць верхам, таму жывёлам трэба было прайсці неабходную падрыхтоўку. А вось кот у Бабы-Ягі мясцовы, чорна-белы, з плямкай на носе, завуць Цішка. Кажуць, яму таксама давялося праходзіць кастынг у рэжысёра Вадзіма Сакалоўскага. На здымках Цішка паводзіў сябе стрымана, а вось у паўзах паміж сцэнамі спрабаваў забіцца ў кут і жаласліва мяўкаў — напэўна, не мог апрытомнець ад шчаслівай магчымасці сядзець увесь дзень на руках у самой Ахеджакавай. Не кожнаму выпадае такі дэбют у кіно!

Самі ж артысты пры кожнай паўзе хуталіся ў коўдры — сёлета восень у нас хоць і залатая, але з халодным ветрам, а хацінка стаіць практычна ў чыстым полі, і прадзімаецца, на жаль, вельмі добра.

— Самае складанае ў гэтых здымках — надвор'е, — дзеліцца Максім Лакціёнаў, выканаўца галоўнай ролі каменярэза Івана. — Холад пастаянны, ды яшчэ дажджы час ад часу набягаюць. Але працаваць з такімі акцёрамі — гэта непаўторнае адчуванне, я раней бачыў іх у тэлевізары, чытаў у газетах, а тут хоп! — і мы ў адным праекце. Натуральна, прысутнічае і мандраж, тым больш, гэта дэбютная роля, але ў любым выпадку, лічу, мне вельмі пашанцавала! Стараюся ўсё прыкмячаць і ўспрымаць, што робяць акцёры і як.

У адной са сцэн, да прыкладу, Максіму трэба было сказаць Ахеджакавай: «Дурная ты старая баба».

— Вядома ж, страшна было, — прызнаецца хлопец, — але ж гэта я не Ахеджакавай, а самой Бабе-Язе, гэта проста роля... А яшчэ я ўпершыню сядзеў на кані! Нічога лепшага дагэтуль у жыцці не было. І нават па камянях дзяўбаць спадабалася — мне далі малаток і сказалі: «Дзяўбі, як хочаш»... Але ўсяго я вам не раскажу, што атрымалася, самі пабачыце!

Дарэчы, для ролі сялянскага хлопца Івана акцёру давялося крыху змяніць знешнасць — адрасціць валасы і асвятліць іх.

А Вользе Ергінай (баярская дачка Клава, якую разам з Іванам скралі каменныя воіны), якая таксама дэбютуе ў вялікай ролі, — эпізадычныя ў актрысы ўжо былі, — спатрэбілася толькі пафарбаваць валасы ў ярка-рыжы колер.

— А вяснушкі ў мяне свае такія, — смяецца дзяўчына, — таму іх з нуля не малююць, толькі робяць трохі ярчэйшымі. Увогуле я з дзяцінства марыла зняцца ў казцы! Па ролі я баярская дачка — капрызнае дзіця, якое хоча атрымаць адразу ўсё. Клава марыць удала выйсці замуж — усё адно за каго. Але яна не адмоўная гераіня, хутчэй, камічная. Правобраз яе — напэўна, усё ж Марфушачка-душачка з фільма-казкі «Марозка». Я сама вельмі люблю гэту казку, і Марфуша ў маёй ролі, безумоўна, прысутнічае.

Самым складаным для Вольгі, як ні дзіўна, стаў не пранізлівы холад, а сцэна з яе выкраданнем: «Я дагары нагамі вісела на кані! Вось гэта было самае цяжкае!».

У Артура Смальянінава на пляцоўцы няма ніводнай вольнай хвіліны. Правадыр каменных воінаў (дарэчы, адзіны з іх без маскі — відаць, гэта ў сілаў зла асаблівы знак адметнасці) заняты пастаянна. Але высветліць, як Артур адчувае сябе ўнутры казкі, усё ж удалося.

— Мне вельмі падабаецца здымацца ў казках, — ззяе галівудскай усмешкай акцёр. — Гэта ж хуліганіць можна! Мой персанаж адмоўны, яму нікога не шкада і шкада быць не можа, бо ён каменны, і сэрца ў яго каменнае, ён не адчувае нічога. Вось прывезлі да Бабы-Ягі сёння свежаніны, яна нас за гэта будзе лячыць... А палоннікаў няма чаго шкадаваць... Так што, калі маім персанажам будуць палохаць дзяцей, я не пакрыўджуся. Галоўнае, каб мной не палохалі!

...Толькі Лія Ахеджакава настолькі ўвайшла ў ролю, што журналістаў катэгарычна не заўважала — лічыла, што пабочныя людзі на здымачнай пляцоўцы «разбураюць патрэбную атмасферу». Таму народную артыстку Расіі ніхто ад працы не адцягваў — а раптам, калі і не з'есць, то зачаруе?

У пракат фільм плануецца выпусціць восенню наступнага года.

Кацярына ЧАСТНОВА.

Гандляваў мясам дзічыны...

І пра гэта стала вядома работнікам Кармянскай міжрайінспекцыі. Яны і ўстанавілі факт незаконнай здабычы лася ў паляўнічых угоддзях Кармянскага раёна. А калі сумесна з міліцыянерамі правялі агляд домаўладання непрацуючага з вёскі Сямёнаўка, знайшлі ў халадзільніку 10 кілаграмаў мяса дзічыны. Падчас следча-аператыўных мерапрыемстваў былі ўстаноўлены яшчэ дзве асобы, што мелі дачыненне да незаконнага палявання. Яны аказаліся жывёлаводамі СВК «Нова-Зянькоўскі».

Сяргей РАСОЛЬКА.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.53	17.54	10.01
Віцебск —	7.46	17.41	9.55
Магілёў —	7.43	17.44	10.01
Гомель —	7.36	17.44	10.08
Гродна —	8.07	18.09	10.02
Брэст —	8.05	18.13	10.08

Месяц

Апошняя квадра. Месяц у сузор'і Дзевы.

Імяніны

Пр. *Андрэя, Інакенція.*
К. *Іветы, Марлены, Тэклі, Ігната, Севярына, Тодара, Яна.*

Дзве даты

23 кастрычніка

1823 год — у вёсцы Замосце на Случчыне нарадзіўся Адам Плуг (Антоній Антонавіч Пяткевіч), беларускі пісьменнік і публіцыст. Пасля заканчэння Кіеўскага ўніверсітэта жыў на Стаўбцоўшчыне, затым у Мінску, сябраваў з У. Сыракомлем, В. Дуніным-Марцінкевічам, С. Манюшкам. За садзейнічанне паўстанню 1863—64 гадоў быў зняволены. Пасля вызвалення жыў у Варшаве, дзе арганізаваў беларускі культурна-асветніцкі гурток. Аўтар аповесцяў «Споведзь», «Нянька», «Афіцыяліст», зборніка «Калоссі з роднай нівы». Пісаў артыкулы і нарысы аб культурным жыцці Беларусі. Першым перавёў на польскую мову творы Дуніна-Марцінкевіча, перакладаў таксама Гейнэ, Пушкіна, Гюго, Шэкспіра. Памёр у 1903 годзе.

1917 год — Ленін, які нечакана з'явіўся на пасяджэнні ЦК РСДРП (б), пераламаў ход галасавання і настаяў на прыняцці рэзалюцыі аб узброеным паўстанні.

Цытата дня:

«Прымаць парады ворагаў — памылка, але выслухоўваць іх трэба, каб паступіць наадварот. Гэта і будуць сапраўды правільныя дзеянні».

Саадзі (1209—1292), персідскі пісьменнік.

Паритетбанк

ОАО «Паритетбанк» г. Минск, ул. Гамарника, 9/4

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2008 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2008	01.10.2007
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1	**АКТИВЫ**			
2	Денежные средства	1101	6 104,9	2 742,4
3	Средства в Национальном банке	1102	33 867,3	2 650,9
4	Ценные бумаги:	1103	36 735,5	65 760,2
	для торговли	11031	—	—
	удерживаемые до погашения	11032	—	—
	в наличии для продажи	11033	36 735,5	65 760,2
5	Кредиты и другие средства в банках	1105	20 898,3	1 485,0
6	Кредиты клиентам	1106	179 287,4	118 922,1
7	Долгосрочные финансовые вложения	1107	—	—
8	Основные средства и нематериальные активы	1108	14 870,5	12 583,3
9	Прочие активы	1109	6 277,7	3 000,9
10	ИТОГО активы	110	298 041,6	207 144,8
11	**ОБЯЗАТЕЛЬСТВА**			
12	Средства Национального банка	1202	55 000,0	55 000,0
13	Кредиты и другие средства банков	1205	55 830,4	15 054,4
14	Средства клиентов	1206	66 535,5	32 173,1
15	Ценные бумаги, выпущенные банком	1208	10 320,6	58,4
16	Прочие обязательства	1209	3 443,9	1 436,2
17	ВСЕГО обязательства	120	191 130,4	103 722,1
18	**КАПИТАЛ**			
19	Уставный фонд	1211	93 368,4	93 368,4
20	Эмиссионный доход	1212	—	—
21	Резервный фонд	1213	964,3	267,3
22	Накопленная прибыль	1214	8 402,7	7 039,7
23	Фонд переоценки статей баланса	1215	4 175,8	2 747,3
24	ВСЕГО капитал	121	106 911,2	103 422,7
25	ИТОГО обязательства и капитал	12	298 041,6	207 144,8
26	**ТРЕБОВАНИЯ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА НА ВНЕБАЛАНСОВЫХ СЧЕТАХ**			
27	Требования	1301	175 087,9	67 518,0
28	Обязательства	1302	74 221,9	4 172,9

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 октября 2008 года

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2008	01.10.2007
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1	Процентные доходы	2011	20 800,0	15 298,4
2	Процентные расходы	2012	7 676,2	2 338,6
3	Чистые процентные доходы	201	13 123,8	12 959,8
4	Комиссионные доходы	2021	3 273,7	2 031,0
5	Комиссионные расходы	2022	162,4	92,1
6	Чистые комиссионные доходы	202	3 111,3	1 938,9
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	203	1 279,4	625,9
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(-86,3)	58,5
9	Доход в форме дивидендов	205	—	—
10	Чистые отчисления в резервы	206	867,5	1 890,0
11	Прочие доходы	207	1 150,5	266,4
12	Операционные расходы	208	12 061,1	7 467,2
13	Прочие расходы	209	929,5	354,3
14	Налог на прибыль	210	719,5	711,8
15	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	4 001,1	5 426,2

И.о.Председателя Правления **В.И. Коршун**

Главный бухгалтер **М.М. Абраменко**

Лицензия на осуществление банковской деятельности Национального банка Республики Беларусь от 27.10.2006 г. № 5. УНП 100233809.

СОСТОЯЛСЯ ВТОРОЙ РОЗЫГРЫШ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

SMOK TRAVEL www.smoktravel.com

«У СМОК ТРАВЭЛ ЮБИЛЕЙ — ГОД ПОДАРКОВ ДЛЯ ДРУЗЕЙ!»

9 октября 2008 г. состоялся второй промежуточный розыгрыш рекламной игры «У СМОК ТРАВЭЛ юбилей – год подарков для друзей!» (свидетельство о государственной регистрации № 1003 от 07.04.09).

По вопросам получения приза участники рекламной игры могут обращаться по тел. (017) 284 58 95 с 9.00 до 18.00 с понедельника по пятницу.

Призы выдаются по предъявлению Купона участника рекламной игры (с присвоенным клиенту идентификационным номером) и паспорта в течение 60 дней с момента проведения розыгрышей в офисе ИП «СМОК ТРАВЭЛ лтд» по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 40.

Поздравляем победителей!!!

ФИО победителя	Приз	Номер купона
Смирнова Н.	Телевизионный приемник Prestigio P7220HDD-D 22 TFT	1220
Залужная Е.	Мобильный телефон Nokia 5140i	2597
Кабяк И.	Уик-енд на двоих в Вильнюсе (проживание в отеле Mabre Residence 3дня/2 ночи)	1964
Жильчик Г.	Сертификат на трехмесячный абонемент в велнесс центре «Forest Hall» (групповые занятия + бассейн, 24 посещения)	3474
Талайко Н.	Сертификат на ужин на 2-х человек в ресторации «Семь комнат» на 200 000 белорусских рублей	15100
Сахарук Б.	Сертификат на ужин на 2-х человек в ресторации «Семь комнат» на 200 000 белорусских рублей	526
Хатько А.	Сертификат на ужин на 2-х человек в ресторации «Семь комнат» на 200 000 белорусских рублей	1443
Журавлев П.	Сертификат на обслуживание в салоне красоты «Прикосновение» на 200 000 белорусских рублей	3440
Сапогов И.	Сертификат на обслуживание в салоне красоты «Прикосновение» на 200 000 белорусских рублей	774
Колос Е.	Сертификат на обслуживание в салоне красоты «Прикосновение» на 200 000 белорусских рублей	2625
Михейкина Л.	Сертификат на обслуживание в салоне красоты «Прикосновение» на 200 000 белорусских рублей	2002
Василевич Н.	Сертификат на получение клубной карты на годовое членство в Общественной организации «Белорусский клуб автомототуризма». Пакет «Эконом»	2633
Кухарчик Н.	Сертификат на получение клубной карты на годовое членство в Общественной организвции «Белорусский клуб автомототуризма». Пакет «Эконом»	3338
Акулич В.	Сертификат на получение клубной карты на годовое членство в Общественной организвции «Белорусский клуб автомототуризма». Пакет «Эконом»	33

УНН 190592930

УДАЎСТВО

Свет і сусвет чалавека

Удаўства — сацыяльны стан чалавека адносна шлюбу: удовамі і ўдаўцамі звалі тых, у каго памерлі муж ці жонка.

- У народнай традыцыі ўдаўства ўспрымаецца як негатыўны, непаўнацэнны стан, які забараняе ўдзельнічаць у сямейна-родавых святах, вясельных абрадах, быць хроснымі бацькамі, быць павітухай, прысутнічаць на ўлазінах і г.д.
- Маці ці бацька, якія аўдавелі, не маглі весці пад вянец і сустракаць пасля вянца сваіх дзяцей, каб не перадаць ім свой лёс. На іх месца абіралі пасаджоных бацькоў.
- У той жа час жанчына-ўдава, якая не брала другі шлюб пасля смерці мужа, надзялялася ў грамадстве статусам нявіннасці або рытуальнай «чысціні». Часцей за ўсё яна станавілася знахаркай і магла лячыць, адводзіць эпідэміі, градавыя хмары, мор жывёлы і г.д.
- Каб не аўдавець забаранялася за ежай мяняць месца, хадзіць па хаце ў адной шкарпэтцы, адным боце.
- Па той жа прычыне не гулялі вяселлі па панядзелках і ў вісакосны год.
- Сярод славян існавала павер'е, што дзяўчына з «цяжкай» хадой стане ўдавой.
- Прадказаннем удаўства былі некаторыя прыкметы ў час вянчання: калі падаў вянок ці кветка з вянка нявесты; калі падала хустка нявесты.
- Асобнае месца ў прадказаннях удаўства адводзілася пярсцёнку: калі ён падаў у час вянчання; калі ён губляўся.
- Калі з пярсцёнка выпадаў каменьчык, гэта прадказвала смерць аднаго з пары. Такі пярсцёнак насіць катэгарычна забаранялася.
- Пасля смерці аднаго з супругаў існаваў цэлы шэраг рытуальных дзеянняў, якія маглі паспрыяць новаму шлюбу. Так, у час пахавання памерламу мужчыне расшпільвалі гузікі на кашулі, жанчыне развязвалі ўсе вузлы на вопратцы. У той жа час, калі свякроўка не жадала, каб нявестка выйшла замуж яшчэ, яна спецыяльна завязвала на целе памерлага сына нітку, пояс ці гальштук.
- Новы шлюб удавы пасля смерці мужа асуджаўся аднавяскоўцамі. Казалі: *«Той не ведаў бяды, хто не сватаўся да маладой удавы»*. Удаўца, які застаўся з дзецьмі, таксама не лічылі «зайздросным» жаніхом, пра яго казалі: *«Удавец, што разбіты гаршчок»*.
- Звычайна, новае вяселле можна было гуляць пасля заканчэння памінальнага года. У некаторых рэгіёнах жанчынам забаранялася выходзіць замуж на працягу трох гадоў пасля смерці мужа. Для мужчыны гэты тэрмін быў скарочаны: пасля 40 дзён, асабліва, калі ў яго на ўтрыманні было некалькі дзяцей і вялікая гаспадарка.
- У выпадку другога шлюбу пасля страты першага супруга вясельны рытуал не адмянялі ўвогуле, але скарачалі да мінімуму: не наладжвалі дзявочыя вячоркі, нявесце не апраналі вясельны вянок, вэлюм, вясельны строй белага колеру (яна вянчалася як «нячэсная» дзяўчына), не патрабавалі пасагу, не запальвалі свечы ў час вянчання, не пяклі вясельны каравай.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Пытальнік

Пасылка з-за мяжы ад сябра абкладаецца падаткам

— З верасня мінулага года па май гэтага атрымаў пяць пасылак ад сябра з Украіны. Ён прысылаў мне ў падарунак былыя ў карыстанні радыёдэталі. На кожнай пасылцы была ўказана сума кошту (для страхавання) у межах 20—40 тысяч рублёў. Ці падлягаюць падаткаабкладанню такія пасылкі?

Ігар КІЕНЯ, *г. Баранавічы.*

— Згодна з Законам Рэспублікі Беларусь «Аб падаходным падатку з фізічных асобаў», аб'ектам падаткаабкладання з'яўляюцца даходы, атрыманыя ад крыніц за межамі нашай краіны. Даходы ў выглядзе таварна-матэрыяльных каштоўнасцяў, атрыманыя пры дапамозе паштовых аддзяленняў сувязі, для мэтаў падаткаабкладання адносяцца да даходаў, атрыманых у натуральнай форме.

Памер абкладаемага падаткам даходу, атрыманага грамадзянінам з-за мяжы ў натуральнай форме праз аддзяленне сувязі, вызначаецца згодна з коштам на дакументах, якія пацвярджаюць атрыманне паштовай пасылкі. Калі кошт пасылкі не ўказаны, тады фізічная асоба самастойна заяўляе аб памеры атрыманага даходу, згодна з якім падатковыя органы налічваюць для выплаты падатковы падатак. Пры гэтым адначасова з дэкларацыяй кліент павінен прадставіць тлумачэнні адносна змесціва пасылкі.

Падатковая дэкларацыя аб атрыманым на працягу падатковага перыяду сукупным гадавым даходзе падаецца ў падатковы орган не пазней за 1 сакавіка. Разлік падатку ажыццяўляецца падатковым інспектарам на працягу 15 дзён з дня падачы падатковай дэкларацыі. Падатак трэба выплаціць не пазней чым праз 15 дзён з дня атрымання адпаведнай паперы падатковага органа.

Падрыхтаваў Сяргей КУРКАЧ.

У РАБОЧЫХ КАНФІСКАВАЛІ БРАГУ

Супрацоўнікі Расонскага РАУС у доме 44-гадовай рабочай знайшлі і канфіскавалі 110 літраў самагоннай брагі. У той жа дзень літаральна праз 20 хвілін у Шаркоўшчынскім раёне аналагічную прадукцыю — 150 літраў — канфіскавалі ў 38-гадовага рабочага. Вядзецца праверка.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Усміхнёмся!

Бабуля пытаецца ў маленькага ўнука:
— Хто разбіў акно?
— Мама. Але вінаваты тата. Ён прысеў, калі талерка ляцела ў яго галаву.

☺

Двое мужыкоў апынуліся на незаселеным востраве. Зусім здзічэлі. Неяк глядзяць — плыве па моры карабель. Адзін крычыць:

— Ура! Цяпер ён падплыве да берага і з яго сыдуць людзі!

Другі змрочна басуе:

— Так. Мяса на ўсю зіму нарыхтуем...

☺

— Мае сябры вырашылі са мной згуляць у падкіднога дурня.
— Гэта як?
— Ды напаілі і падкінулі мяне ўласнай жонцы...

☺

У Чалябінску зарплату рабочым сталі закапваць на глыбіню ў 40 метраў. Тэмпы будаўніцтва метро выраслі ў некалькі разоў.

Пераможцам конкурсу «Лепшы вясковы падворак» стала сям'я Перамотавых з Віцебскай вобласці

Пераможцам рэспубліканскага конкурсу «Лепшы вясковы падворак» стала сям'я Аляксея і Наталлі Перамотавых з Віцебскай вобласці. Такое спаборніцтва правёў Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі.

Сям'я Перамотавых жыве ва ўласным доме толькі тры гады. Але любоў гаспадароў да сваёй зямлі, свайго дома відавочная — і сам дом, і прысядзібная гаспадарка ўтрымліваюцца ў ідэальным парадку, у садзе шмат сліў, яблынь і груш, тэрыторыя прыгожа афармлена. Сям'я Перамотавых выхоўвае чацвярых дзяцей. Яны дапамагаюць бацькам па гаспадарцы, разам даглядаюць сад і агарод.

Пры падвядзенні вынікаў конкурсу звярталася ўвага не толькі на арыгінальнасць афармлення дваровай тэрыторыі, але і санітарна-гігіенічнага стану падворкаў, выкарыстанне нацыянальных традыцый у афармленні падворка, жылога дома, а таксама стварэнне ўмоў для паўнацэннага развіцця дзяцей у сям'і (спартыўныя пляцоўкі, дзіцячыя пакоі).

Другое месца ў спаборніцтве занялі Віталь і Аксана Агароднікі з Мінскай вобласці, трэцяе — Мікалай і Таццяна Піпер з Брэсцкай вобласці. Усяго на ўдзел у конкурсе былі пададзены заяўкі ад 850 сем'яў. Іх колькасць у параўнанні з мінулым годам павялічылася ўдвая. На сустрэчы з пераможцамі першы сакратар ЦК БРСМ Юрый Крывадубскі адзначыў, што за два гады конкурс стаў вельмі папулярным сярод моладзі. Ён выказаў надзею, што налета ў мерапрыемстве возьмуць удзел яшчэ больш маладых сем'яў, асабліва з ліку членаў маладзёжнай арганізацыі.

Юлія ВАНІНА, БЕЛТА.

Казкі для дарослых

ТАЙМ-АЎТ

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

У вас бывае так, што ўсё раптам надакучвае? Дом, работа, суседзі, перапоўненыя аўтобусы, чэргі за жэтонам у метро і г.д. і да т.п.? Не ў тым сэнсе, што хочацца, каб яно ўсё знікла, паляцела ў тартарабары — крый Божа. Няхай будуць і суседзі, і аўтобусы, і мужчыны ў іх, якія заўсёды робяць выгляд, што спяць, калі ты спыняешся побач з непад'ёмнымі сумкамі...

Проста калі ўсё гэта надакучвае, хочацца ўзяць тайм-аўт. Адключыць тэлефон, схаваць далей ад вачэй мабільнік і «залегчы на дно». Дні на тры. Адаспацца, пагартаць глянцавыя часопісы, папесціцца ў цёплай ванне з водарнымі дабаўкамі (цяпер у касметычных аддзелах прадаюцца такія рознакаляровыя шарыкі з солі, апускаеш у ваду — бурбалкі і водар забяспечаныя)...

Я так даўно марыла аб гэтым!.. З таго часу, як выйшла замуж. Дні мільгалі за днямі, месяцы прабягалі за месяцамі, год ішоў за годам... А я ўсё адкладвала сваю ружовую мару на «наступны раз». Не тое каб я зусім не адпачывала — проста мой адпачынак складаўся з пастаяннай перамены відаў і падвідаў дзейнасці. Мыццё вокнаў змянялася чысткай дываноў, прыгатаванне ежы — перасоўваннем мэблі, прасаванне бялізны — паходамі ў магазін... Мне гэта не тое каб падабалася — проста так жыла мая маці, і мая бабуля, і прабабуля... Так, мне здавалася, жылі ўсе жанчыны — у пад'ездзе, у доме, у горадзе, у прасторы і часе, і я ўжо не ўяўляла, што магу жыць неяк інакш.

Але аднойчы мне сапраўды ўсё надакучыла. Зламалася нейкая ўнутраная спружынка. Ці села батарэйка. І запас жыццесцвярджальнай энергіі скончыўся. Я сказала сабе: усё, баста! З заўтрашняга дня я аб'яўляю ўсеагульны байкот. Буду байкатаваць усё, што неабходна рабіць, і рабіць толькі тое, што хочацца. Або ўвогуле не рабіць нічога. Буду адпачываць і атрымліваць асалоду ад жыцця. Буду валяць дурня. Цудоўна! І як гэтая ідэя раней не прыйшла мне ў галаву?

Раніцай, у 6.30, як заўсёды, зазвінеў будзільнік. Я спахапілася, прывычна саскочыла з ложка... і зараз жа зноў нырнула пад коўдру. Скруцілася абаранкам і моцна заплюшчыла вочы, каб ужо ніякія сілы не здолелі іх расплюшчыць. Праз гадзіну зазвінеў будзільнік з таго боку ложка, дзе спаў муж. Звычайна да гэтага часу на кухонным стале яго ўжо чакаў гарачы сняданак — смажаная каўбаска («доктарская» ці «астанкінская»), салата з зяляніны, хрумсткія тосцікі з джэмам і кава... Муж падазрона паварушыўся, прыўзняўся, пацягнуў носам паветра... Потым высунуў з-пад коўдры руку і моцна паляпаў па тым месцы, дзе, на яго думку, ужо ніхто не павінен быў ляжаць. І адразу ўстрапянуўся: «Уставай хутчэй! Ты праспала!» Я прамармытала пад нос нешта для яго незразумелае і павярнулася на другі бок. Муж уключыў настольную лямпу і паднёс будзільнік да вуха. Потым удакладніў час па экране мабільнага тэлефона. «Ты не захварэла?» — спытаў устрывожана. У адказ я соладка і дастаткова красамоўна пазяхнула. Ён сунуў ногі ў пакаёвыя тапачкі і сумна пацягнуўся на кухню. Аднак назад прыбег даволі шпарка — думаю, ад тупату прачнуўся нават глухаваты сусед знізу. «Дзе мой сняданак?! — спытаў ён злавесна. — Дзе мая кава??! І чаму ты да гэтага часу яшчэ ў ложку?» «Адчапіся, дай паляжаць, — як мага больш абыякава адказала я. — Прадукты ў халадзільніку, смаж, вары — рабі што хочаш. Кава ў шафе, цукар там жа... А мяне — няма». Я закрыла твар яго газетай.

Ён выпісаў яшчэ парачку кругоў па пакоі і паскакаў на кухню. Але зараз жа зноў вярнуўся, прысеў на край ложка. «Слухай... Калі ты з-за таго, што я ўчора ў Пашы затрымаўся — дык гэта мы ў шахматы гулялі. А пахла ад мяне не шахматамі, а гарэлкай, таму што Пашка прэмію атрымаў... Ты чуеш?» Я дэманстратыўна засапла. Ён уздыхнуў і паплёўся на кухню... На нейкі час усталявалася цішыня. «А дзе мая белая кашуля?! — пачула я праз паўгадзіны лямант. — Мая любімая кашуля, якую твая мама прывезла мне з Масквы мінулым летам? Праз дзве гадзіны ў мяне сустрэча з самім Шыловічам, і я не хачу пры ім выглядаць як апошні лох!».

Вось табе і на... Цікава, што мінулым летам кашуля, і сапраўды купленая маёй мамай на распродажы ў адным з маскоўскім гіпермаркетаў, была падвергнутая з боку мужа жорсткай абструкцыі. Ён сказаў (зразумела, не маме, а мне), што пагодзіцца надзець яе толькі пад дулам пісталета. І вось цяпер...

Муж трос кашуляй над маёй галавой. «Ты бачыш, якая яна пакамечаная? Тэрмінова паднімайся, я ўключаю прас». «Ого, — падумала я,— ён, аказваецца, ведае, як гэта робіцца!» (Дакладней, я здагадвалася, што ён пра гэта ведае, проста не была ўпэўненая.) З кухні пацягнула гарэлым. «Астанкінская!..» — войкнуў муж і кінуўся на пах. Я паспрабавала заплюшчыць вочы і даглядзець прыемны сон, які прысніўся пад раніцу. Але сон не ішоў... Праз паўгадзіны бразнулі ўваходныя дзверы. Белая кашуля так і засталася ляжаць на ложку. Цікава, у чым ён пайшоў? Не, зусім не цікава. Хаця... Можна зазірнуць у шафу і паглядзець, якая з сямі кашуль там адсутнічае. Ага, няма фісташкавай. І гэта — да карычневага вельветавага пінжака? Божухна, які жах, якая адсутнасць густу! Але... якое гэта мае значэнне сёння, калі я адпачываю?

Я папаўзла на кухню, менавіта папаўзла, ці паплялася, — абы толькі не бегчы, як заўсёды. У цэнтры стала стаяў уключаны прас. Побач з ім узвышалася горка перасмажанай «астанкінскай», у бляшанцы з кавай загразла мокрая чайная лыжачка... «Якая жудасць», — перакрывілася я, выскрабаючы з бляшанкі каву, збітую ў камячкі...

Пасля сняданку думалася і дыхалася лягчэй. Чым займаюцца людзі, калі яны нічога не робяць? Чытаюць, валяюцца на канапе, глядзяць тэлевізар... Я націснула кнопачку пульта. У пакой уварваліся знаёмыя гукі, якія звычайна суправаджаюць рэкламу пральнага парашка. «Мыйце бялізну толькі нашым парашком, і яна заўсёды будзе заставацца белай», — паведаміў бадзёры і звонкі жаночы голас. «Ой, — падумала я, — а як жа мая бялізна, замочаная яшчэ ўчора зранку? Трэба праверыць. Гэта не зойме шмат часу».

...Пена ў тазіку абсела, вада набыла жаўтаватае адценне, што падалося падазроным. «Прыйдзецца мыць... У выглядзе выключэння, — уздыхнула я. — А потым — адразу ў ложак, да тэлевізара».

Тут патэлефанаваў муж. «Што робіш?» — «Ляжу», — схлусіла я. На некалькі секундаў узнікла паўза. Крыху павісела — і мы зноў прадоўжылі гаворку. «Пасля сустрэчы ў Шыловіча і разбору палётаў у нас будзе прыём, — паведаміў ён. — Але з банкета я магу зматацца. Давай куды-небудзь сходзім, у кіно, напрыклад, хочаш?» — «Не-а», — адказала я, як мне здалося, нахабна. «Мы ж сто гадоў нікуды не хадзілі!» — узвінціўся ён. «Тым больш нічога не страцім. Слухай, не перашкаджай адпачываць!» «Ну тады... скажы хоць, што купіць на вячэру? Я збіраюся заехаць у магазін». — «Што-небудзь такое, каб не трэба было гатаваць. Напрыклад, чыпсы, салёныя арэшкі, кансерваваныя ананасы, торцік, кока-колу і бутэлечку «Балтыкі»...».

На тым канцы проваду ўсталявалася цішыня. «У цябе непрыемнасці на працы? Тыператамілася?» — асцярожна пацікавіўся муж. «Насупраць, я ніколі не адчувала сябе так добра!» — сказала я і кінула трубку. Зноў легла ў ложак, але сон не ішоў. За сценкай у суседзяў пачалі свідраваць... Знізу заспяваў на ўвесь голас глухаваты Іван Паўлавіч. На балконе некалькі разоў каркнула варона... Зазваніў тэлефон, але я не зняла трубку (а мабільны адключыла яшчэ з вечара). Праз гадзіны дзве, бліжэй да абеду, на парозе нечакана намаляваўся муж, нагружаны баuламі і пакетамі. Калі на кухні ён пачаў разгружаць іх, з грукатам выкладваючы на стол прадукты, я не вытрымала, паднялася і пайшла паглядзець. На стале ўжо знаходзіліся: вялікі кавалак вяндліны, «батон» сыравэнджанай каўбасы, курыца-грыль, агуркі з памідорамі, салодкі перац, зеляніна, масліны без костачак, сыр з вялізнымі дзіркамі, тры бутэлькі дарагога белага віна, бутэлька «Марціні» і многае-многае іншае...

«А дзе мая «Балтыка»?» — капрызліва запытала я, не звяртаючы ўвагі на месячны запас прадуктаў. «Балтыку» я пакінуў табе ў якасці суцяшальнага прыза, — заспакоіў мой суджаны. — Шыловіч пахваліў мяне за справаздачу, і ўвогуле за работу... Пасля чаго было вырашана перанесці банкет у нашу кватэру. Праз дзве гадзіны награнуць госці — няшмат, чалавек пятнаццаць... Ну, ад сілы дваццаць. Так што апранайся, мілая, і — да пліты. А то часу на макіяж не застанецца...»

Я адкрыла рот, каб сказаць яму нешта да непрыстойнасці агіднае. Але не паспела — у дзверы пазванілі. «Ну вось і першыя ластаўкі», — засмяяўся муж і пабег адчыняць. Я кінулася ў ванны пакой — наводзіць прыгажосць... Ён увайшоў туды, пакуль я яшчэ не паспела зачыніцца. Абняў і прыціснуў да сябе: «...А адпачнём мы ў снежні. Разам. Я вазьму дзве пуцёўкі ў якую-небудзь экзатычную краіну. Згодна?»

Я паглядзела на яго з замілаваннем і злосцю: «У нас, лічы, дваццаць чалавек на парозе, а ты — пра нейкі курорт. Дапамажы лепей адсунуць ад сценкі стол!».

...Заўтра я абавязкова зраблю гэта. Заўтра... Вазьму тайм-аўт. І нарэшце высплюся...

Наталля УЛАДЗІМІРАВА.

Тэлесеткі

Пра Беларусь — па-беларуску

25 кастрычніка Першы канал прадставіць гледачам новы праект Агенцтва тэлевізійных навін, які можна было б назваць дакументальнай сагай у 118 частках. 118 — бо менавіта на столькі раёнаў падзяляецца Беларусь. І ўсе іх трэба аб'ехаць, разглядзець непаўторнасць і адметнасць кожнага, а потым распавесці пра ўбачанае — на беларускай мове — аўтарам дакументальнага цыкла «Зямля беларуская».

Адкрые гэты вялікі цыкл гісторыя Браслава (і, натуральна, знакамітых азёраў), потым на чарзе — Бялыніны, Ветка, Нясвіж, Мсціслаў, Ліда, Карэлічы... Здымачная група ўжо была ў 30 раёнах. Рэдактары выязджалі туды загадзя, каб пракансультавацца з супрацоўнікамі музеяў і культурна-гістарычных арганізацый, наладзіць супрацоўніцтва з уладамі, адшукаць герояў кожнага фільма — мясцовых жыхароў. Зрэшты, пра свой край расказваюць не самі жыхары — закадравы тэкст, які ідзе ад першай асобы, чытаюць прафесійныя акцёры на літаратурнай беларускай мове. А восьу рэальным самі здымак, у тым ліку скландзіры і нятанных — напрыклад, некаторым панарамы знятыя з верталёта, — дапамога «тутэйшых» была неацэннай.

— Большасць гэтых рэчаў рабілася проста за «дзякуй», — расказвае намеснік старшыні Белтэлерадыёкампаніі Аляксандр Мартыненка. — Мясцовыя жыхары і ўлады з задавальненнем ішлі нам насустрач, бо ўсе разумелі — праектам мы хацелі не зарабіць грошай, а пакінуць след у гісторыі, зрабіць своеасаблівую візітоўку Беларусі, у тым ліку і для замежжа. Асабіста ў мяне падчас прагляду першых серый было адчуванне гонару за тое, дзе я жыву, і пачуццё сораму за тое, як многага я не ведаю пра сваю краіну.

Архітэктура малых гарадоў і мястэчак, маляўнічыя краявіды, амаль забытыя рамёствы і памятныя легенды і гістарычныя факты — усё гэта паказана знутры такім чынам, каб кожнаму гледачу захацелася самому з'ездзіць у гэтыя мясціны. Карцінка падобная да стылю Discovery, часам нават цяжка паверыць, што гаворка ідзе ўсё ж пра Беларусь. Тым больш, і ў музычным суправаджэнні не чутна трафарэтных фальклорных напеваў... Гэта, паводле слоў намесніка галоўнага дырэктара галоўнай дырэкцыі Першага канала Аляксандра Капёнкіна, было зроблена наўмысна: адысці ад звыклых адных і тых жа вядомых беларускіх песень і танцаў, каб паглядзець на знаёмыя беларускія краявіды пад іншым вуглом.

Перамовы наконт пракату цыклу фільмаў «Зямля беларуская» пачаліся яшчэ летась, цяпер, калі ўжо ёсць што паказаць, яны працягнуцца. Акрамя таго, пракат будзе паказваць спадарожнікавы тэлеканал «Беларусь-ТБ». А на Першым канале, калі захаваецца перыядычнасць выхаду фільмаў раз на тыдзень, па суботах, дакументальнай беларускамоўнай сагі хопіць на два тэлесезоны. Дарэчы, кіраўніцтва таксама планує павялічыць доля беларускамоўнага вяшчання — у першую чаргу гэта датычыцца інфармацыйных выпускаў і іншых праектаў АТН.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

На сваёй зямлі

Віктар ЯРАЦ

Перад небам,
што сонца і дождж
дорыць вечнасці —
плыні імгненняў —
добрых людзей усё ж больш,
злосных, зайздросных — меней.
*****
Спяшаемся, адпрэчыўшы
вагание,
да голасу — а ён без свівіны,
а ў ім — вясны прыветнае
гуканне,
шырокі свет без гаркаты — віны.
*****
Спяшаемся і здалечы, і зблізку
пачуць хутчэй той голас
на зямлі —
у ім цяпло даўно ачахлых
іскраў
і зор, якія рэкамі сплылі.
*****
Колькі летаў
з дажджамі, спякотай,
колькі зім у завейных снягах
продкі неслі з мяхамі турботаў
непагасную веру ў вачах!
Каб не тыя святыя іскрыны,
што свяцілі і днём, і ўначы,
ці змаглі б спадкаемцы Скарыны
свой крынічны вытак зберагчы?
*****
Асмяглае лісце асіны
трапеча аб чым, для каго
на строме, дзе веры скасілі
гарачае рэха пагонь?
*****
Хачу пачуць з далёкай далячыні
голас блізкі дарагой жанчыны —
ён дарыў нябёсы, дзе і ў сцюжу
птах надзеі таямніча кружыць.

г. Гомель.

Ад рэдакцыі.

23 кастрычніка паэт Віктар Ярац адзначае 60-гадовы юбілей. Шчыра віншуем!

Школа імя земляка

Памятная вечарына, прысвечаная 70-годдзю з дня нараджэння вядомага беларускага вучонага Адама Антонавіча Грымаца, прайшла ў в. Ілья Вілейскага раёна.

Адам Грымаць — таленавіты педагог, выкладчык, вучоны — аўтар 10 манаграфій, больш за 160 навуковых артыкулаў, шэрагу педагагічных праграм і брашур, метадычных указанняў і рэкамендацый, канцэпцый па педагогіцы і вучэбна-метадычных дапаможнікаў. Пад яго кіраўніцтвам было абаронена 30 кандыдацкіх дысертацый. Грымаць — адзін з ініцыятараў пераходу Беларускага педуніверсітэта да шматузроўневай сістэмы адукацыі. У 1997 годзе прафесар Грымаць быў абвешчаны ААН «Чалавекам года ў галіне адукацыі».

«Дваццаць гадоў ён працаваў у адным навуковым накірунку: фарміраванне маральных ідэалаў школьнікаў. Гэта сапраўдны педагагічны подзвіг», — расказала **Лідзія Казінец**, былая вучаніца Адама Грымаца, **дацэнт кафедры педагогікі БДПУ імя М. Танка**.

На вечарыне, арганізаванай у Ільянскай сярэдняй школе, якую у свой час заканчваў і сам навуковец, акрамя родных і блізкіх, было таксама шмат сяброў і вучняў Адама Антонавіча. Сярод выступоўцаў, акрамя гасцей, былі таксама і вучні школы, якая носіць імя знакамітага земляка.

«Імпрэзы такога кшталту, прысвечаныя знакамітым асобам нашай радзімы, у прыватнасці — Адаму Грымацю, які пайшоў з жыцця ў 2000 годзе, у нас праводзяцца ўжо рэгулярна, — сказаў **дырэктар Ільянскай школы Ігар Юшко**. — Гэта своеасаблівая традыцыя. Такім чынам мы стараемся заахвоціць нашых вучняў да спазнання свайго краю, выхавання патрыятычнага пачуцця ў маладога пакалення. Хацелася б пажадаць, каб, дзякуючы ўдзелу і ў такіх вечарынах, як сённяшняя, вучні вучыліся ўсведамляць і сваё прызначэнне ў жыцці, навучыліся ставіць мэты для сябе, для свайго жыцця. А што датычыцца арыенціру — то жыццё і актыўная праца іх земляка Адама Грымаца павінна стаць надзейнай апорай і прыкладам у жыцці».

Ілья ЛАПАТО, фота аўтара.

Вілейскі раён.

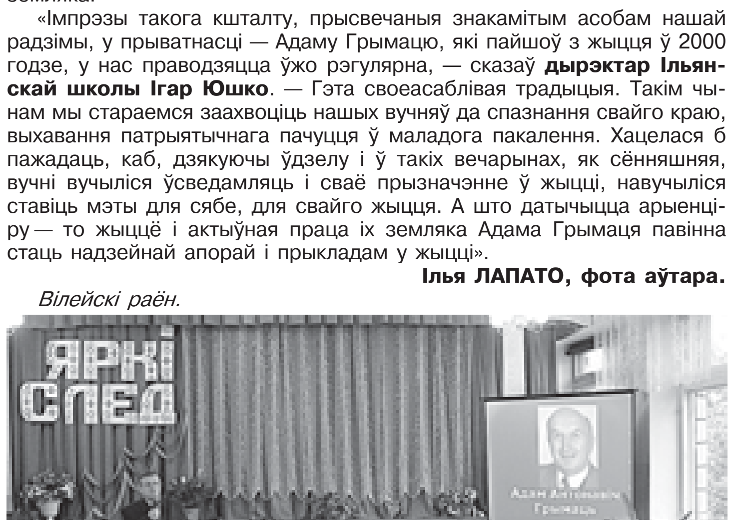

ФОНД «МИНСКОБЛГОСИМУЩЕСТВО»

«26» ноября 2008 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5 проводит аукцион

по продаже недвижимого имущества, находящегося в собственности Воложинского района, и права заключения договоров аренды земельных участков, необходимых для их обслуживания, составляющих единые предметы аукциона

На аукционные торги выставляются:

№ лота	Наименование недвижимого имущества	Характеристика недвижимого имущества	Информация о земельном участке для обслуживания продаваемого недвижимого имущества	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка для участия в аукционе, рублей	Продавец недвижимого имущества
1	Здание школы (инв. № 632/С-18882), сарай и мастерская, расположенные по адресу: Минская обл., Воложинский район, Воложинский с/с, д. Щелканы	Здание школы 1939 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие деревянное, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 558,2 кв.м	Площадь 1,0295 га. Срок аренды земельного участка 99 лет	**101 543 110** (в том числе недвижимое имущество – 100 215 050, право заключения договора аренды земельного участка – 1 328 060)	5 000 000	Отдел образования Воложинского райисполкома, Минская обл., г. Воложин, пл. Свободы, 2, тел. (801772) 55570
2	Здание клуба (инв. № 632/С-19105), сарай (инв. № 632/С-19106), расположенные по адресу: Минская обл., Воложинский район, Воложинский с/с, д. Рум	Здание клуба 1968 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие дощатое, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 93,1 кв.м. Сарай дощатый, общая площадь 16 кв.м	Площадь 0,0674 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне реки Ислочь	**26 740 186** (в том числе недвижимое имущество – 26 711 206, право заключения договора аренды земельного участка – 28 980)	2 000 000	Воложинский сельский исполнительный комитет, Минская обл., г. Воложин, пл. Свободы, 21, тел. (801772) 54075
3	Здание ФАПа (инв. № 632/С-19113), расположенное по адресу: Минская обл., Воложинский район, Городьковский с/с, д. Кащеличи	1988 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытие дощатое, крыша шиферная, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 124 кв.м	Площадь 0,0807 га. Срок аренды земельного участка 99 лет; Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне ручья	**39 442 828** (в том числе недвижимое имущество – 39 408 128, право заключения договора аренды земельного участка – 34 700)	3 000 000	Городьковский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Городьки, ул. Советская, 2а, тел. (801772) 33235
4	Здание клуба (инв. № 632/С-19115), расположенное по адресу: Минская область, Воложинский район, Забрезский с/с, д. Филиппинята	1939 года постройки, фундамент бутобетонный, стены деревянные, перегородки и перекрытия деревянные, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 152,8 кв.м	Площадь 0,0643 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне ручья	**14 753 703** (в том числе недвижимое имущество – 14 726 053, право заключения договора аренды земельного участка – 27 650)	1 000 000	Забрезский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Забрезье, ул. Советская, 128,
5	Здание базовой школы (инв. № 632/С-19116), расположенное по адресу: Минская область, Воложинский район, Забрезский с/с, д. Филиппинята	1940 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие деревянное, крыша металлическая, полы деревянные, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 326,0 кв.м	Площадь 0,29 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне ручья	**54 995 344** (в том числе недвижимое имущество – 54 870 644, право заключения договора аренды земельного участка – 124 700)	4 000 000	
6	Здание библиотеки (инв. № 632/С-19114), расположенное по адресу: Минская обл., Воложинский район, Першайский с/с, д. Семерники	1940 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие деревянное, крыша металлическая, полы деревянные, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 138,8 кв.м	Площадь 0,1162 га. Срок аренды земельного участка 99 лет	**1 308 477** (в том числе недвижимое имущество – 1 258 507, право заключения договора аренды земельного участка – 49 970)	100 000	Першайский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Першаи, ул. К.Маркса, 20, тел. (801772) 46235
7	Здание школы (бывшей) (инв. № 632/С-19126), 2 сарая, расположенные по адресу: Минская область, Воложинский район, Пряльницкий с/с, д. Падневичи	Здание школы 1958 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие деревянное утепленное, крыша 2-скатная шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 343,4 кв.м	Площадь 0,6143 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне реки Ислочь	**55 357 570** (в том числе недвижимое имущество – 55 093 421, право заключения договора аренды земельного участка – 264 149)	4 000 000	Пряльницкий сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Пряльники, ул. Молодежная, 20, тел. (801772) 31235
8	Здание клуба (бывшего) (инв. № 632/С-19127), расположенное по адресу: Минская область, Воложинский район, Пряльницкий с/с, д. Галимцы	1974 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытие деревянное утепленное, крыша шиферная, полы дощатые, бетонные, отопление – металлические трубы, чугунные радиаторы, имеется электроснабжение. Общая площадь 122,2 кв.м	Площадь 0,2500 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне реки Цецеровка, а также 0,0160 га земельного участка находится в охранной зоне линий электропередачи напряжением до 1000 вольт	**82 295 588** (в том числе недвижимое имущество – 82 188 088, право заключения договора аренды земельного участка – 107 500)	6 000 000	
9	Здание сельского клуба (инв. № 632/С-19100), расположенное по адресу: Минская область, Воложинский район, Саковщинский с/с, д. Чертовичи	1967 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие дощатое, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 194,2 кв.м	Площадь 0,2207 га. Срок аренды земельного участка 99 лет	**34 617 321** (в том числе недвижимое имущество – 34 473 861, право заключения договора аренды земельного участка – 143 460)	3 000 000	Саковщинский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Саковщина, ул. Первомайская, 18, тел. (801772) 39335
10	Здание начальной школы (инв. № 632/С-19101), расположенное по адресу: Минская область, Воложинский район, Саковщинский с/с, д. Буни	1959 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки блочные оштукатуренные, перекрытие дощатое, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 59,0 кв.м	Площадь 0,2112 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне реки Березина	**19 130 742** (в том числе недвижимое имущество – 19 039 926, право заключения договора аренды земельного участка – 90 816)	1 500 000	
11	Здание Захажевской школы (инв. № 632/С-19109), здание мастерских Захажевской школы (инв. № 632/С-19110), погреба Захажевской школы (инв. № 632/С-19111), расположенные по адресу: Минская обл., Воложинский район, Сугвоздовский с/с, д. Захажево	Здание Захажевской школы 1939 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие дощатое, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное, имеется электроснабжение. Общая площадь 311,3 кв.м. Здание мастерских Захажевской школы 1971 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, перекрытие дощатое, крыша шиферная, полы дощатые, отопление печное. Общая площадь 78,9 кв.м	Площадь 0,2228 га. Срок аренды земельного участка 99 лет. Имеется ограничение в использовании в связи с нахождением в водоохранной зоне реки Барановка	**16 868 940** (в том числе недвижимое имущество – 16 724 120, право заключения договора аренды земельного участка – 144 820)	1 500 000	Сугвоздовский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Сугвозды, ул. Зеленая, 10, тел. (801772) 47135
12	Здание школы (инв. № 632/С-19120), столовая (инв. № 632/С-19136), сарай (инв. № 632/С-19137), туалет (632/С-19138), колодец, расположенные по адресу: Минская обл., Воложинский район, Узболотский с/с, д. Узболоть	Здание школы 1965 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытие дощатое, крыша шиферная, инженерные коммуникации отсутствуют. Общая площадь 479,3 кв.м. Здание столовой 1946 года постройки, фундамент бутобетонный, стены и перегородки бревенчатые, крыша шиферная, инженерные коммуникации отсутствуют. Общая площадь 158,8 кв.м. Сарай кирпичный, 1965 года постройки. Общая площадь 44,7 кв.м, туалет блочный	Площадь 1,8380 га. Срок аренды земельного участка 99 лет	**24 896 765** (в том числе недвижимое имущество – 23 702 065, право заключения договора аренды земельного участка – 1 194 700)	2 000 000	Узболотский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Воложинский район, д. Дубина Боярская, ул. Советская, 11а, тел. (801772) 36635

Земельные участки отведены для обслуживания и эксплуатации недвижимого имущества.

Арендодатель земельных участков: Воложинский районный исполнительный комитет

К участию в аукционных торгах допускаются: юридические лица, индивидуальные предприниматели, граждане Республики Беларусь и иностранные граждане, представившие в фонд «Минскоблгосимущество» в сроки, указанные в извещении, следующие документы:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), нотариально удостоверенные копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации, также представитель должен иметь при себе паспорт или иной документ, удостоверяющий личность;

индивидуальным предпринимателем – нотариально удостоверенная копия свидетельства о государственной регистрации, представителем индивидуального предпринимателя дополнительно представляется нотариально удостоверенная доверенность;

иностранным юридическим лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, представителем иностранного юридического лица дополнительно представляется легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, а также паспорт или иной документ, удостоверяющий личность;

гражданином Республики Беларусь и иностранным гражданином – паспорт или иной документ, удостоверяющий личность, представителем гражданина Республики Беларусь и иностранного гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

ПОБЕДИТЕЛЬ ОБЯЗАН:

1. В течение10 рабочих дней со дня принятия Воложинским райисполкомом решения о представлении победителю аукциона земельного участка – возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона, а также расходы, связанные с формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией создания земельного участка.

2. Внести плату, взимаемую за право заключения договора аренды.

После совершения победителем аукциона действий, названных в пунктах 1, 2, но не позднее 2 рабочих дней, с ним в установленном порядке Продавцом имущества заключается договор купли-продажи недвижимого имущества, а Арендодателем земельного участка – договор аренды земельного участка.

Порядок проведения аукциона определен в соответствии с положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества, утвержденным Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

Фонд «Минскоблгосимущество» (организатор аукциона) имеет право снять предмет аукциона в любой момент до даты проведения аукциона.

Все **расчеты по сумме задатка производятся путем перечисления их на расчетный счет фонда «Минскоблгосимущество» № 3642000000028 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минске, код 795, ул. Мясникова, 32, УНН 100128686.**

Заявки на участие в аукционе принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 312, тел. 224 57 09. Последний день подачи заявок 24 ноября 2008 г. до 13.00.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенного в доход государства административного корпуса со встроенными гаражами (общ. пл. 941,7 кв.м), расположенного: г. Мядель, ул. Интернациональная, 17. Начальная цена снижена на 10 % и составляет 141 792 120 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 26.07.2008 г. Аукцион состоится **11.11.2008 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **10.11.2008 г.** до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326.

Контактный телефон (8017) 2246134.
Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.

http://www.zviazda.by
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.350 Індэкс 63850. Зак. № 5851. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

«МЫ ПАЧАЛІ АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЬ ПРАГРАМУ РАЗВІЦЦЯ СЕТКІ ХУТКАСНЫХ МАГІСТРАЛЯЎ У БЕЛАРУСІ»

Мост цераз Днепр у Александрыі.

Гэтую навіну, вартую ўвагі вядучых СМІ краіны, генеральны дырэктар РУП «Магілёўаўтадар» Анатоль Іванавіч ЛАПАЦІН паведаміў падчас гутаркі з карэспандэнтамі «Звязды».

ПРАДСТАЎЛЯЕМ СУРАЗМОЎЦУ. Анатоль Лапацін нарадзіўся на Гомельшчыне, у вёсцы Пясчаная Рудня Светлагорскага раёна. Закончыў тэхнікум, потым Магілёўскі машынабудаўнічы інстытут. У дарожнай галіне больш за трыццаць гадоў. Працаваць пачынаў інжынерам у дырэкцыі па будаўніцтве дарог Магілёўскай вобласці. У той час шырока развівалася сетка мясцовых дарог, і гэта было асноўным клопатам дырэкцыі, у якой Анатоль Іванавіч прайшоў усе прыступкі да намесніка начальніка. Калі крыху больш за дзесяць гадоў таму быў створаны «Аўтадар», прыйшоў у новую арганізацыю намеснікам генеральнага дырэктара. З 2003 года ўзначальвае калектыў. Ганаровы дарожнік Беларусі. Дэпутат Магілёўскага абласнога Савета.

Напачатку Анатоль Іванавіч палічыў неабходным падкрэсліць:

— За тыя два з паловай гады, што творчая брыгада «Звязды» не была ў нас на прадпрыемстве, мы дынамічна развіваліся, прычым ва ўсіх накірунках. Усе паказчыкі, што нам даводзіліся, і ўсе абавязацельствы, якія бралі на сябе, мы выконвалі і выконваем. Увялі за гэты час шэраг аб'ектаў першараднай важнасці. Перш за ўсё назаву вялікі мост цераз раку Днепр у вёсцы Александрыя, на адкрыцці якога прысутнічаў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка. Тут мы працавалі сумесна з віцебскім мостатрадам № 425 і аршанскім дарожна-будаўнічым упраўленнем № 7 віцебскага трэста № 1.

Гэта быў аб'ект новага будаўніцтва. Мы ўвялі разам з падраднымі арганізацыямі таксама шэраг аб'ектаў пасля капітальнага рамонту, якія, безумоўна, упрыгожылі Магілёўшчыну. У якасці прыкладу магу назваць абсалютна еўрапейскі ўчастак дарогі Магілёў — Бабруйск у раёне Буйніцкага поля. Цяпер яго частку перадалі на баланс гарадской камунальнай службы — тое, што ў межах горада. Прадаўжаем тут работы па капітальным рамонце, дарогу першай катэгорыі працягваем да кальцавой.

Участак капітальнага рамонту ёсць у Касцюковічах, заканчваем там працаваць. А тую частку работы, якая ў межах горада, выканалі да святкавання знамянальнай даты Касцюковічаў. Некалькі ўчасткаў дарог па 5, па 7, а то і па 9 кіламетраў рыхтуюцца пасля капрамонту да здачы.

Акрамя дарог, рамантуем масты і пуцеправоды. Уведзены пасля капітальнага рамонту мост даўжынёй 215 метраў цераз раку Бася на аўтадарозе Княжыцы — Горкі — Леніно, пуцепровод праз аўтадарогу на пад'ездзе да Шклова, мост на 16-м кіламетры аўтадарогі Чэрыкаў — Краснаполле — Хоцімск і мост цераз раку Кашанка па дарозе на Мсціслаў. Вельмі важна, што сёлета ўсе масты ўведзены пасля капітальнага рамонту ў спрыяльны перыяд часу, што станоўча адбіваецца на якасці работ.

Актыўна працуем і над праграмай адраджэння вёскі, штогод уводзім аб'екты па шасці — дзесяці аграгарадках, а гэта добраўпарадкаванне транзітных вуліц, якія знаходзяцца на нашых дарогах (тратуары, дарожкі, пляцоўкі для адпачынку). Хоць былі і аб'екты капрамонту, з аднаўленнем праезнай часткі, па спецыяльным праекце, які ўзгадняецца з архітэктарамі. Прыгожа і якасна. Летась працавалі над інфраструктурай аграгарадкоў непадалёк ад Магілёва, у вёсцы Сухары на дарозе Магілёў — Мсціслаў, сёлета здаём аб'екты ў вялікім аграгарадку Любонічы Кіраўскага раёна, які месціцца адразу на дзвюх дарогах.

І не забываем аб развіцці сваіх вытворчых баз, у тым ліку лінейных дарожных дыстанцый (ЛДД). Там ствараюцца ўмовы і для працы, і бытавыя ўмовы згодна з санітарнымі нормамі. Існуе цэлая праграма, па якой рамантуем і базы ДЭУ, і базы лінейных дыстанцый. Пасля рэканструкцыі ўвялі вытворчую базу ў Глуску і лінейную дарожную дыстанцыю ў Клічаве. Сёлета ўводзім дзве вытворчыя базы — у Чавусах і Лакуцях. І пачалі рамонт базы ў Касцюковічах, а таксама рэканструкцыю вытворчых пляцовак у Крычаве і Мсціслаўлі.

А цяпер самае, бадай, галоўнае. Згодна з праграмай «Дарогі Беларусі», нам належыць пабудаваць дарогі першай тэхнічнай катэгорыі Мінск — Магілёў і Мінск — Гомель (спачатку на ўчастку да Бабруйска). І мы пачалі гэтыя работы, адначасова вядзём адразу два сур'ёзныя аб'екты такой рэканструкцыі: у раёне Асіповічаў і на пад'ездзе да свайго абласнога цэнтра. На наступны год распачнём на стратэгічных для нас накірунках яшчэ пяць аб'ектаў рэканструкцыі.

Такім чынам пакладзены пачатак рэалізацыі разгледжанай Урадам і ўхваленай Прэзідэнтам праграмы развіцця хуткасных чатырохпалосных дарог першай тэхнічнай катэгорыі да абласных цэнтраў (дзве паласы ў адзін бок, дзве ў другі). Тэрміны яе рэалізацыі паскораны. Да Магілёва дарога першай катэгорыі павінна быць пабудавана за тры гады (2009—2011 гг.), да Гомеля — за чатыры, і крышку пазней — да Гродна. На Віцебск, у прынцыпе, ужо ёсць дарога першай катэгорыі да Оршы.

Працуючы над праграмай будаўніцтва хуткасных дарог, мы заняты таксама на выхадах з буйных гарадоў, дзе інтэнсіўнасць руху ўзрастае. Загрузілі галіновы праектны інстытут, выдалі яму ўсе заданні па нашай вобласці, прапрацоўваем пытанні з падрадчыкамі. Рыхтуемся сур'ёзна, таму што трэба будзе асвоіць вялікія аб'ёмы, а мы павінны будзем выконваць адказныя функцыі заказчыка. Спатрэбіцца нават некаторая структурная рэарганізацыя.

Пачалі яшчэ адзін буйны аб'ект — выконваем рэканструкцыю моста праз раку Сож у Крычаве. У яе ходзе пры дэмантажы старых фермаў нашы «кулібіны» прымянілі вельмі арыгінальнае тэхнічнае рашэнне, якое дазволіла зэканоміць народныя сродкі. Фермы старога моста пашкадавалі рэзаць на металалом, бо дзякуючы гаспадарскаму догляду на працягу многіх дзесяцігоддзяў яны захавалі абсалютную прыдатнасць. Таму іх дэмантавалі з дапамогай рачных баржаў (гэта была ўнікальная для Беларусі аперацыя, бо кожная з фермаў важыць 270 тон) і вывелі ў затон. З тым каб у далейшым выкарыстаць пры будаўніцтве моста на другараднай дарозе, дзе яны змогуць паслужыць яшчэ гадоў сто, не менш. Што актуальна ў святле Дырэктывы Прэзідэнта № 3 па эканоміі рэсурсаў, метал зараз надзвычай дарагі.

Днямі кіраўнік дзяржавы зацвердзіў інвестыцыйную праграму на наступны год, тыя нашы аб'екты, што мы прапаноўвалі, трапілі ў яе. Так што тэмпы работ збаўляць не будзем. Калектыў адмабілізаваны, тэхнічна ўзброены, людзі ведаюць сваю справу і нейкіх зрываў у рабоце не павінна быць.

— Нагрузка на калектыў узрастае?

— Прычым адчувальна, бо расце яна і на дарогі, што зразумела: павялічваюцца грузазварот і парк аўтамашын, у тым ліку вялікагрузных. Вось чаму растуць аб'ёмы нашых работ. Асабліва адчувальна за два апошнія гады выраслі аб'ёмы работ па рэканструкцыі.

Але ёсць адна праблема, якую неабходна вырашаць на ўзроўні рэспубліканскіх органаў. З адменай ў 2007 годзе падатку з карыстальнікаў дарог рэспубліканскі дарожны фонд значна зменшыўся. І для выканання праграмы «Дарогі Беларусі на 2006 — 2015 гады» у 2008 годзе Дэпартаментам «Белаўтадар» быў узяты крэдыт у банку. У наступным годзе, як паказваюць кантрольныя лічбы, сітуацыя з фінансаваннем чакаецца яшчэ больш складаная. Акрамя «ўсечанага» рэспубліканскага дарожнага фонду пакуль не прадугледжваецца іншых крыніц фінансавання праграмы дарожных работ.

І рэканструкцыя, і добраўпарадкаванне, і догляд — усё гэта робіцца рукамі нашых людзей. Многіх з іх можна адзначыць, назваць, але спіс перадавікоў атрымаецца надзвычай вялікім. Што датычыцца нашых буйных структурных падраздзяленняў, то арганізаванасцю і зладжанасцю вызначаюцца перш за ўсё ДЭУ-71 у Магілёве, ДЭУ-73 у Асіповічах, ДЭУ-74 у Бялынічах, і, вядома ж, ДЭУ-78 у Касцюковічах, ДЭУ-76 у Быхаве і ДЭУ-79 у Мсціслаўлі. Гэтыя калектывы часцей за ўсё лідзіруюць пры падвядзенні штогадовых вынікаў работы. А сярод лінейных дарожных дыстанцый вынікі падводзяцца да Дня дарожніка, і цяпер лідзіруе дыстанцыя з ДЭУ-71, якая абслугоўвае дарогу Магілёў — Бабруйск. Яе ўзначальвае Міхаіл Міхайлавіч Корабаў, у яго вышэйшы бал якасна ўтрымання дарог. Летась вынік таксама быў высокім.

— Калі мы канстатуем, што расце нагрузка на дарогі, то ці заўсёды можам сказаць, што расце яна апраўдана? Ці не ўзнікае тут тэма гаспадарскага, беражлівага стаўлення да нашых транспартных артэрый?

— Сапраўды ёсць праблемы. Пачнём з таго, што кожная галіна працуе як бы на сябе і не ўлічвае магчымасці і спецыфіку партнёраў. Напрыклад, машынабудаўнічыя заводы выпускаюць самазвалы, цягачы і іншую магутную калёсную тэхніку, якая не адпавядае нормам па нагрузцы на вось. Такія гіганты, безумоўна, патрэбны народнай гаспадарцы. Але ж кар'ерныя машыны. Як ва ўсім свеце, іх павінны прывозіць на месца работы ў разабраным выглядзе, там сабраць, і — працуйце, калі ласка. Шматтоннікі не павінны хадзіць па дарогах агульнага карыстання, якія да таго не гатовыя і могуць вытрымаць толькі нагрузку 8 тон на вось.

Што залежыць ад нас, то мы цяпер закладваем у праекты новых дарог дапушчальную нагрузку 11 тон на вось, на мастах — 14 тон.

Еўропа вельмі жорстка закрывае свае дарогі, асабліва Скандынавія, з якой у нас падобныя кліматычныя ўмовы. Там штрафы такія вялікія, што ніхто не асмеліцца пайсці на парушэнне. А ў нас праўдамі ці няпраўдамі стараюцца прарвацца.

— Анатоль Іванавіч, калі мы гаворым пра перспектывы калектыву, то...

— Нашы перспектывы напрамую звязаны з перспектывамі краіны і Магілёўскай вобласці. Мы, безумоўна, развіваемся даволі актыўна, але яшчэ больш хуткімі тэмпамі развіваюцца эканоміка і інфраструктура народнай гаспадаркі, значыць, нам адставаць не дасць само жыццё. З'яўляюцца новыя прыгожыя традыцыі, і без дарожнікаў тут не абыходзіцца. Вось глядзіце: «Дажынкі-2006» адбыліся ў Бабруйску, летась — у Рэчыцы, сёлета — у Оршы, і ўсе маршруты ў «сталіцы дажынак» пралягалі па дарогах, якія мы абслугоўваем. Значыць, яны павінны адпавядаць святочнаму настрою пераможцаў жніва.

Дарэчы, на свяце ўраджаю добрыя словы заўсёды гучаць і ў адрас дарожнікаў рэспублікі. Сёлета, калі на сцэну выйшла Валерыя, то першае, што яна сказала, было «Якія ў вас цудоўныя дарогі!». Тое ж самае гаварылася і летась у Рэчыцы. Прыемна, вядома ж, але і да многага абавязвае.

Паўтаруся: з кожным годам патрабаванні да дарог узрастаюць, у тым ліку да разметкі, да паласы адводу. Набылі чацвёртую разметачную машыну і ўжо селета нашы службы зрабілі разметкі на 500 кіламетраў больш, чым летась — за кошт таго, што сталі больш выконваць краявой разметкі. У службы тэхнагляду прэтэнзій да якасці разметкі няма.

А паласу адводу мы мусім выкошваць не толькі прадугледжаныя нарматывамі два разы ў год, а без перабольшання два разы ў месяц. Эстэтыка вытрымліваецца, але кажучы шчыра, з-за гэтага нават маем менш магчымасці займацца самой праезнай часткай. Тут павінны быць нейкія тэхнічныя ці арганізацыйныя рашэнні, шукаем іх разам з мясцовымі ўладамі.

Дарогамі карыстаюцца ўсе, і іх утрыманне ў належным стане павінна быць агульным клопатам. Таму хоць і не святочная гэта размова, але не магу не сказаць пра даволі частыя выпадкі так званага «дарожнага вандалізму», калі наўмысна ці па неасцярожнасці псуюцца дарожныя знакі, раскрадваюцца шчыты каляровага металапластыку з павільёнчыкаў на прыпынках, і мы мусім укладваць сродкі і ставіць павільёны наноў, але ўжо з архаічных (затое моцных) жалезабетонных канструкцый. Альбо калі знікаюць адзін за адным усе восем камплектаў прыгожых металічных столікаў і лавак, якія спецыяльна для прыдарожнай пляцоўкі для адпачынку на абходзе абласнога цэнтра вырабіў Магілёўскі металургічны завод...

Паглядзіш на тэндэнцыю ў цэлым — з'ява быццам ідзе на змяншэнне. Але нас гэта абсалютна не заспакойвае. Такія абуральныя паводзіны на дарозе цалкам выпадаюць з агульнага ўяўлення пра беларуса як чалавека спакойнага, разважлівага, які спачатку падумае, потым зробіць. Дарожныя вандалы «расперазаліся» ад адчування сваёй поўнай беспакаранасці, і патрэбна ствараць агульную абстаноўку нецярпімасці.

Нядаўна правялі ў сябе семінар для калег з Расіі, Украіны, прымеркавалі яго да 10-годдзя «Аўтадара». Яны паездзілі па нашых дарогах, па аграгарадках і былі здзіўлены парадкам, прыбранасцю, нават прыгажосцю. Што ж, прафесіяналы ведаюць, якой цаной даецца парадак на дарозе, але хацелася б, каб цанілі працу дарожнікаў не толькі калегі.

— Нягледзячы на ўсе нюансы, прыдарожнаму сэрвісу даводзіцца надаваць увагу?

— Так, у апошнія гады разам з арганізацыямі Мінтранса надаём яму надзвычай многа ўвагі. З нашым непасрэдным удзелам на дарозе М 8 адкрылі ўжо ў гэтым годзе прыгожае кафэ «Быхаўчанка». Добраўпарадкаванне, стаянку, пад'езды выканалі мы. Такія ж аб'екты ўведзены ў Чавусах, Касцюковічах. Гэтым аб'ектам будзем надаваць увагу і надалей, яны людзям патрэбныя. У чым пераконвае прыклад кафэ «Кіраўчанка», якое адкрылі разам са спажывецкай кааперацыяй у прыгарадзе Бабруйска, па дарозе на Гомель. Яно працуе круглыя суткі, і наведвальнікаў там хапае таксама круглыя суткі. На трасах, дзе інтэнсіўнасць руху дастаткова высокая, такія аб'екты запатрабаваныя. Калі гаварыць абагулена, то па колькасці запраўчных станцый, нават невялікіх кафэшак мы больш-менш выходзім на стандарт, але недастаткова пастаялых двароў, гасцініц пры дарозе, ахоўваемых стаянак, дзе можна спакойна пераначаваць «дальнабойшчыку» і не трывожыцца за груз, ці аўтатурысту. Спадзяёмся, дапаможа выправіць сітуацыю ўказ Прэзідэнта аб развіцці прыдарожнага сэрвісу, падпісаны ў пачатку года, якім прадугледжаны значныя льготы па падаткаабкладанні і крэдытаванні.

— У сувязі са святам якія вашы пажаданні калегам?

— Скажу проста, але ад сэрца. Калегам жадаю, каб кожны год тыя аб'ёмы, якія мы на сябе прынялі, выконваліся, а тэмп, які мы ўзялі, не зніжаўся. Каб вы дастойна развіваліся. Поспехаў вам і ўдачы. Свайму калектыву жадаю перш-наперш самага галоўнага — здароўя. Каб людзі з задавальненнем ішлі на працу, каб яна прыносіла дастатак у кожны дом. І — міру ў сям'і.

Ветэраны прадпрыемства Васіль Апанасавіч ЛАПАЦІН (старшыня Магілёўскага аддзялення ветэранаў дарожнай галіны), Людміла Васільеўна ВАСІЛЬЕВА, Аркадзь Герасімавіч НІКАЛАЕЎ і Міхаіл Емяльянавіч КІЕЎСКІ перад будынкам "Магілёўаўтадара».

На ўчастку капрамонту аўтамабільнай дарогі Шклоў — Бялынічы ўзводзіцца пуцеправод праз чыгунку. Прараб генпадраднай арганізацыі ДБУ-14 дарожна-будаўнічага трэста № 3 Іван КРАТОВІЧ (трэці злева) і майстар мостаатрада № 425 Дзяніс КЕЙЗЕРАЎ (у цэнтры) з будаўнікамі мостаатрада — мантажнікам Барысам ШАПО, брыгадзірам Аляксандрам РАСЛЯКОВЫМ, цесляром Паўлам ХОЦЬКІНЫМ і зваршчыкам Дзянісам РАМАШКАМ.

Яны праектуюць будучыню нашых дарог. У прыгожым дворыку галаўнога офіса — праектна-каштарысны аддзел на чале са сваім кіраўніком Людмілай МАРОЗАВАЙ (у цэнтры). Побач Вольга КЛЕПЧА, Наталля МАЦВЕЕНКА, Ліяна СНІЖКО і Уладзімір АЎСЯННІКАЎ.

Галоўны бухгалтар Надзея ШЫКАВА.

Па шляху да еўрапейскай якасці дарог

Фактычна поўны працоўны дзень правёў з журналістамі «Звязды» **намеснік генеральнага дырэктара Сяргей ТЫЛЕЦ.** Вазіў нас па аб'ектах будаўніцтва дарог Магілёўшчыны, адначасова расказваў пра найбольш адметныя бакі жыцця калектыву. У Сяргея Аркадзьевіча багатая прафесійная практыка, ён працаваў майстрам і прарабам, галоўным інжынерам дарожна-будаўнічага ўпраўлення, узначальваў Магілёўскае абласное аб'яднанне «Дарсельбудпраект». Так што суразмоўца ён кампетэнтны.

— У нашай зоны свая спецыфіка. Мы абслугоўваем важнейшыя дарогі рэспубліканскага значэння, нарматывы на будаўніцтва, капітальны рамонт і абслугоўванне якіх устаноўлены высокія, нават жорсткія. Магілёўшчына — прыгранічная да Расіі вобласць, гэта накладвае свой адбітак хоць бы ў тым, што па нашых дарогах ідзе грузапаток у суседнюю краіну і назад у Еўропу. І транспартныя артэрыі павінны быць на ўзроўні. Тым больш што праходзіць шмат цяжкавагавых транспартных сродкаў, і патрэбна прадухіляць такую з'яву, як калейнасць. З увядзеннем фабрыкі газетнай паперы ў Шклове сюды пайшлі лесавозы вагой да 70 тон, а дарога будавалася некалі пад старыя нагрузкі ў 6 тон на вось. І патрэбна тэрмінова ўкладваць сродкі, каб значна ўмацаваць дарожнае палатно і масты.

Карыстальнікі дарог павінны падумаць, што дарога ім патрэбна не толькі сёння, яна будзе неабходна і праз год, і праз дзесяць гадоў. Дазволеныя нагрузкі яны ведаюць і ў строгай адпаведнасці з імі і павінны загружаць сваю тэхніку, закон для ўсіх аднолькавы. Да слова сказаць, замежныя перавозчыкі выконваюць нарматывы добрасумленна, складана знайсці нейкую фуру з перагрузам.

Тэрытарыяльна мы большай часткай вобласці адносімся да паўночнай зоны краіны, і зімы ў нас больш суровыя і снежныя ў параўнанні з іншымі абласцямі, за выключэннем, безумоўна, Віцебскай. Так што зімой даводзіцца складаней. У напружаных сітуацыях заключаем дагаворы з падрадчыкамі і прыцягваем іх тэхніку, каб справіцца з заносамі ці іншымі «сюрпрызамі» надвор'я і забяспечыць бесперабойны праезд. І ні разу ў тых складаных сітуацыях, якія здараліся, рух па дарогах не спыняўся.

Калі гаварыць аб выніках работы за дзевяць месяцаў, то ўсе паказчыкі выконваюцца. Ліміты на ўтрыманне таксама асвойваем. Праўда, тут назіраецца акцэнтаванне на знешнім выглядзе дарогі, значныя людскія і матэрыяльныя рэсурсы ідуць на касьбу травы, на прывядзенне ў парадак паласы адводу. У выніку часу і сродкаў на тое, каб выконваць увесь комплекс работ цалкам (даглядаць масты, праезную частку), недастаткова. Захоўваць іх — атрымліваецца, паляпшаць — не хапае рабочых рук. Магчыма, выйсце ў новых тэхналогіях і большай тэхнічнай узброенасці, на што спатрэбяцца мэтанакіраваныя фінансавыя ўліванні з дарожнага фонду.

А ў цэлым мэты, якія мы ставім перад сабой па якасці ўтрымання дарог, дасягаюцца, што пацвярджаюць традыцыйныя агляды. Па выніках веснавога агляду мы названы ў ліку лідараў. Чарговы восеньскі якраз праходзіць у гэтыя дні.

На гэты восеньскі агляд ставіцца задача — бал не панізіць. Агляд ужо прайшоў у Асіповіцкім ДЭУ-73, камісія дэпартамента пацвердзіла даведзены бал 3.94.

...Па нашай просьбе Сяргей Аркадзьевіч расказвае пра ўкараненне новых тэхналогій.

— За апошні час мы ўкаранілі на ўтрыманні дарог такую навінку, як халодныя аргана-мінеральныя сумесі, яны цудоўна зарэкамендавалі сябе на ямачным рамонце. Цяпер гэты від рамонту можна якасна выконваць у любую пару года, а не толькі пры плюсавым надвор'і. Прычым са значнай эканоміяй працазатрат і паліўна-энергетычных рэсурсаў, бо сумесі не патрэбна падаграваць перад укладкай. Яны вельмі запатрабаваныя камунальнымі службамі, іншымі дарожнымі арганізацыямі, і заказаў паступае шмат. Можам дапамагчы калегам, бо ў нас аб'ём ямачнага рамонту зменшыўся ў параўнанні з мінулым годам недзе на 27 тысяч квадратных метраў. Таму што пастаянна выконваецца якасны рамонт дарожнага пакрыцця, мы стараемся абараніць яго паверхневымі апрацоўкамі. Ямачнасці на дарогах фактычна няма. Будзеце ехаць — самі пабачыце. Калі заўважыце ямку — скажыце. *(Усміхаецца.)* Але я крыху адхіліўся ад тэмы.

Летась мы выпусцілі недзе 400 тон халодных аргана-мінеральных сумесяў на нашай устаноўцы ў Бялынічах, у ДЭУ-74. На гэтую зіму запланавалі выпусціць 600 тон, але з'явілася праблема — не можам атрымаць дробны шчэбень. Сёлета наогул адчуваецца дэфіцыт дробнай фракцыі шчэбеню, якую мы павінны атрымліваць на заводзе ў Мікашэвічах.

Выпрабавалі тэхналогію ўстройства паверхневай апрацоўкі на аснове ўспененых бітумаў. Пры гэтым павышаецца якасць пакрыцця, а эканомія бітуму дасягае 10 працэнтаў.

Тэхнічны прагрэс усё часцей прыходзіць на дапамогу. На тэрыторыі вобласці ўстаноўлены чатыры дарожна-вымяральныя станцыі (ДВС), пятая ўстанаўліваецца ў Касцюковічах. З дапамогай ДВС дыспетчарскія службы кожнага ДЭУ і асобна размешчаных ЛДД у поўным сэнсе слова бачаць надвор'е на тэрыторыі вобласці, а таксама ўсёй рэспублікі (у Беларусі больш за 30 звязаных паміж сабой ДВС). Дзе ідзе снег ці дождж, адкуль рухаюцца патокі халоднага паветра, дзе перш за ўсё чакаць галалёд і куды трэба накіраваць тэхніку і людзей... Бачаць карцінку ў рэальным часе, бо ўстаноўлены відэакамеры. І перадаюць папярэджанне — па ападках, па галалёдзіцы... Што дазваляе гаварыць аб прафілактыцы, бо мы загадзя выконваем прафілактычныя мерапрыемствы на дарозе, падсыпаем яе супрацьгалалёдным матэрыялам. Каб ахапіць аператыўным кантролем тэрыторыю ўсёй вобласці, патрэбна прыкладна дзевяць ДВС.

Такая прафілактыка, калі яе ўдасца ажыццявіць у поўнай меры — сур'ёзны рэзерв. А калі браць шырэй, то лічу, што рэзервы патрэбна шукаць перш за ўсё ў кіраванні. Усе арганізацыі дарожнай галіны сертыфікавалі свае сістэмы менеджменту якасці, але пакуль не дасягнута высокая іх эфектыўнасць. Працуем у гэтым накірунку, навучаем персанал, але не адмовіліся б ад кваліфікаванай кансультацыі, асабліва што датычыцца працэснага падыходу да арганізацыі і аналізу вынікаў работ.

Наша работа — навідавоку

Слова начальніку перадавога ДЭУ-71 Сяргею ТОЎСЦІКУ.

(У размове таксама браў удзел начальнік ЛДД-715 Леанід МІРАНКОЎ.)

— Зараз у нас даволі адказны перыяд: рыхтуемся да асенне-зімовага агляду, а дарогі рыхтуем да зімы. Накопліваем пясчана-солевыя сумесі для падсыпкі, ставім вехі. Ідзе ачыстка труб, мастоў і пуцеправодаў, прыбіраецца смецце на адхонах і каля аўтапавільёнаў. Выдалі людзям зімовую спецвопратку. Рыхтуем тэхніку. Работа гэтая ўступае ў завяршальную стадыю.

Калектыў у нас па колькасці працуючых большы, чым у іншых ДЭУ, бо абслугоўваем большыя тэрыторыі. За намі замацаваны ўсе выхады з Магілёва, больш за 300 кіламетраў магістральных і рэспубліканскіх транспартных артэрый. Магістральныя пераважаюць, чаго ў многіх калег наогул няма. Працуе 130 чалавек. Пяць лінейных дыстанцый, шостую перадалі Мсціслаўскаму ДЭУ для работы ў Чавусах. Тэхніка: 16 МАЗаў, якія зімой камплектуюцца ўстаноўкамі для падсыпак, 17 трактароў МТЗ, ёсць спецыяльная тэхніка. Нядаўна атрымалі ўстаноўкі для правядзення ямачнага рамонту.

Калектыў баявы, пастаўленыя задачы выконвае аператыўна. Усе разумеюць, што наша работа навідавоку ў большай ступені, чым у калег — бо побач з абласным цэнтрам. Значыць, і патрабуюць з нас больш, і адказнасць большая. Прыемна, што ДЭУ-71 па выніках мінулага года заняло першае месца.

Хутка пачнецца самая складаная для дарожнікаў пара. Пойдзе снег — пачнём працаваць круглыя суткі. Зімовым утрыманнем будуць кіраваць, як заўсёды, начальнікі ЛДД. Сярэдні іх узрост — 30 гадоў. Тым не менш гэта людзі ўжо дастаткова вопытныя, з вытворчым стажам за плячыма.

У гэты перыяд велізарная адказнасць кладзецца на нашу дыспетчарскую службу. У дыспетчарскай дзень і ноч дзяжураць толькі падрыхтаваныя і навучаныя ІТР. Яны пастаянна кантралююць сітуацыю на дарозе, сочаць за надвор'ем. Вызначаюць норму падсыпкі і прымаюць іншыя рашэнні па сітуацыі, даюць каманды і адсочваюць работу па лінейных графіках — дзе якая машына што выконвае. Ім дакладаюць, калі на ўчастку падсыпку завяршылі, і робіцца адзнака ў графіку. Падтрымліваюць сувязь з кожнай машынай, з грэйдарамі, пагрузчыкамі. Калі нехта зламаўся, яны пераразмяркоўваюць машыны і фронт работ. Ажыццяўляецца сувязь з цэнтральнай дыспетчарскай Аблаўтадара. Такім чынам дарогі пад пастаянным кантролем.

А што датычыцца падсыпкі, то ў апошнія гады арыентуем свае ЛДД на тое, каб на мастах і на падыходах да мастоў выкарыстоўваўся такі склад сумесі, у якім пераважае не соль, а пясок. А соль павінна ўтрымліваць інгібітары, што змяншаюць каразійныя працэсы. Праўда, патрэбна дадатковая тэхніка, і ў гэтым складанасць.

Дыслакуемся мы на былой базе ДРСУ-53 «Аўтамагістраль», якое аб'ядналі з нашым ДЭУ-71. Хоць будынак не новы, але мы яго прывялі ў парадак, стварылі належныя ўмовы для работы і бытавыя ўмовы. Ёсць пакой для адпачынку з мяккай мэбляй і тэлевізарам, саўна з басейнам, два пакоі абсталяваны пад заняткі фізічнай культурай. Усё гэта дапамагае ў працы.

Публікацыю падрыхтавалі Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК.
Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ і з архіва прадпрыемства.

УНП 700437908

Вешкі на дарогах устанаўліваюць бацька і сын Генадзь і Валерый БАШАРЫМАВЫ.

Такія аўтобусныя прыпынкі ўпрыгожваюць дарогу.

Начальнік перадавога ДЭУ-71 Сяргей ТОЎСЦІК (злева) і намеснік генеральнага дырэктара Сяргей ТЫЛЕЦ сустрэліся, каб абмеркаваць ход падрыхтоўкі да зімы.